BUDAPEST, XXXVIII. ÉVFOLYAM. 7. SZÁM. 1904. CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 7.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., VARMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre.........40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre...20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 12 korona. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög, Spanyolországokba, Svájcz, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződésbez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 fillér.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL.
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 706
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
Parisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31. bis. Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki Jób 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M.: Németországi kizárólagos vezérképviselőségünk Daube G. L. és Tár. valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg J. I. Kumpfgasse Nr. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6 8. Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérczikk: Kétségbeesés.
Hol a királyi parancs?
Delegáczió és parlament.
A keleti triumvirátus.
A Petőfi Társaság nagygyülése.
Az agyonvert képviselő.
A negyedmilliós kártyaparti.
A bali divatról.
A kisgazdák kivándorlása.
Koreáról. (Apróságok.)
Tárcza: A mi irodalmunk. Irta: Herczeg Ferencz.
Regény: Egy lélek története. Irta: Anatole France.

Kétségbeesés.

Rettentő arányokban fokozódik a zavar, a fejetlenség, az anarchia ebben az országban, s szinte restelli az ember, hogy volt idő, a mikor hitt a kibontakozásban, a békében.

Kibontakozas? Béke? Az is lesz még valaha ebben az országban?

*

A mi elsőbbet is az obstrukcziót illeti, beláthatatlan a vége. A félhivatalosok erősen bizakodnak hogy egynehány nap mulva vége lesz az obstruálásnak de bizony alaptalan a reménykedésük. Még azt a bizonyos husz aláirást is össze fogja szerezni az Ugron-párt innen is, onnan is, a mi a névszerinti szavazásokhoz, s a szavazásoknak másnapra való halasztásához szükséges. Hát még az obstruálásnak egyéb szerszámai, azokból sehogyse fogy ki az obstruáló kocsiderék-alja képviselő. Ugronék folytatják a mesterkedésüket, a melynek nyilvánvalóan az az egyik czélja, hogy hátha szét tudnák robbantani a függetlenségi pártot, hátha meg tudnák tölteni annak egyik részével a maguk erősen kompromittált kereteit.

Ebbeli stréberkedésüket nem fogja lohasztani hogy a kormánypárt körében még olyan suttogás is kezd terjedni, mintha egy idegen nagyhatalomnak a keze is belejátszanék ebbe a pártobstrukczióba, egy olyan nagyhatalomnak a keze, a melyiknek a Balkánra való tekintettel egész erős érdeke füződik ahhoz, hogy nálunk ujonczok ne legyenek, ellenben a hadsereg dezorganizácziója minél teljesebb legyen.

A kormánypárti kétségbeesés diktálja ezt a gyanusitást. S ez a gyanusitás fölöttebb érdekes szimptóma.

*

A Tisza István sorsáért remegő kormánypárt az obstrukczión kivül azt keresi aggódó remegéssel, hogy mikor jönnek már a klubba, a Házba az Andrássyak, a Kaszinó-párt. Azok az urak, akikben tudvalevően se arra nincs elég gavallérság, hogy egy kormányt támogassanak, se arra, hogy a nekik nem tetsző kormánynak nekitámadjanak. Akik mindig csak a kivégzésre jelennek meg, amikor örökösödési szagot éreznek.

A kormánypárt kétségbeesve látja, hogy a labancz-mágnások, akiknek az udvarral oly finom összeköttetéseik vannak s akik a »közjogi konzervatizmus« utján oly grácziában vannak a kamarilla előtt: tüntetően távolmaradtak az egész Tisza-kormányzás ideje óta a klubbtól is, a Házból is. Tisza István halalos itéletét látják ebben a viselkedésben.

*

A kétségbeesésük fájdalmait ujabb félelmek kezdték a mai napon még fájdalmasabbá tenni.

Baj mutatkozik a tartalék bentartása és a póttartalék behivása körul.

Az 1888: XVIII. t. cz. szerint ő felsége parancsára lehet benttartani a tartalékot és behivni a póttartalékot. S most kezdik megtagadni a vármegyék a póttartalék meghivóinak a szétküldését, mondván, hogy a király nem adott ki ilyen parancsot.

Ez az egyik veszedelem.

A másik az, hogy Bécs idegeskedni kezd a delegácziók késedelmeskedése miatt. Bécs le akarja folytatni a delegácziók dolgát, a magyar kormány pedig nem mehet Bécsbe, mert azzal vagy négy hétre lehetetlenné tenné a képviselőház üléseit és négy héttel meghosszabbitaná az obstrukczió életét.

Az pedig nagy baj, ha Bécs idegeskedni kezd.

*

A kétségbeesésen kivül az elégedetlenség is kezd dolgozni a kormánypárton.

Szemére vetik Tiszának, hogy megigérte a választási reformot, s ezzel lehetetlenné tette a bajoknak a Ház feloszlatása utján való orvoslását.

Ámbátor ebben a szerben se hisznek már. Azt mondják, hogy ha még oly erőszakosan és pénzesen választat is Tisza, azt nem tudja megakadályozni, hogy be ne jöjjön a Házba tiz-tizenöt olyan ember, a ki alkalomadtán szembe tud szállani az ország akaratával.

*

Kétségbeesés mindenfelé: ez a kormánypárti politikai hangulat. Már látják a hivatalos lapban azt a bizonyos legfelsőbb királyi kéziratot, mely ugy kezdődik hogy: »Kedves Tisza« és a buzgó és odaadó szolgálatokat emlegeti.

Hát hogy kétségbeejtő a kormány helyzete: szent igaz. De azért azok a bizonyos levélkék egyelőre nem fognak megjelenni a Budapesti Közlönyben. Meg nem tette meg Tisza a kötelességét. Előbb még választatnak vele uj képviselőházat, pénzzel, szuronynyal, presszióval. Előbb még megpróbáltatják vele a klotür behozását: azután küldik el. De akkor: gyorsan.

Hol a királyi parancs?

Kolozsvárról meglepő hir jött. A várošhoz — igy szól a hir — a napokban érkezett le a honvédelmi miniszter rendelete, a mely a póttartalékosok behivása iránt intézkedik. Mindenüvé ez a rendelet ment s mindenütt végrehajtották és végrehajtják, Kolozsvárott nem teszik meg.

Salamon Antal a város katonaügyi osztályának vezetője tagadta meg a miniszteri rendelet végrehajtását. A város a tanácsot figyelmeztette, hogy a rendelet *törvénytelen*, mert az 1888. évi XVIII. törvényczikk világosan kimondja, hogy a póttartalékosok csakis *királyi parancsra* hivhatók be. Ő figyelemmel kisérte a hivatalos lapot, de a királyi parancsot nem olvasta benne s a hatósági közbenjárást ez oknál fogva megtagadja. A tanács a katonaügyi előadó előterjesztését nem fogadta el, de állást sem foglalt a kérdésben, hanem utasitotta Salamont, hogy a saját felelősségére intézkedjék. A katonaügyi tanácsos a rendeletet visszaküldte a hadkiegészitő parancsnokságnak *s a póttartalékosokat nem hivta be!*

Ennyiből áll az eset, amelyet ma este élénken vitattak a politikai pártkörökben.

A szabadelvü pártkörben jelentéktelen epizódnak tartják s inkább a hátterét nézik, mint a konzekvencziáit.

— A Bánffy báró kezét látom mögötte — mondotta az egyik erélyéről hires és sokat szereplő politikus.

Az általános felfogás pedig az volt, hogy nem a rendelet törvénytelen, hanem törvénytelen a végrehajtás megtagadása. A parlamentáris kormányunk felel az uralkodó minden tényeért, ha tehát a kormány elrendelte a póttartalékosok behivását, természetes, hogy megkapta rá a felhatalmazást az uralkodótól, vagy a mint ebben az esetben a törvény mondja: a királyi parancsot.

— A tanácsnokot egyszerüen el fogják csapni — jegyezte meg a párt egy másik régi tagja — s ezzel az affér fölött való vitatkozás véget ért.

A *régi nemzeti* pártiak Hungária-beli szállásán is fölvetették a kérdést: joga volt-e a tanácsnoknak a rendelet végrehajtását megtagadni, vagy sem. A körben ma sokan voltak. Gróf *Apponyi* Albert is megjelent hivei között s szivesen üdvözölte a kilépettek ma esti két vendégét: *Rakovszky* István és báró *Kaas* Ivor néppárti képviselőket.

Gróf *Apponyi* a kérdés érdeméhez nem akart szólani, mert előbb tanulmányozni kivánta a törvényt, amelyre a miniszter is, a tanácsnok is hivatkoztak.

— Nem obstruálok és nem támogatom az obstruálókat — mondotta a gróf — de ha ez az ügy netalán szóba hozatnék a Házban, én szigoruan a törvényes álláspontra fogok helyezkedni.

Mások nyiltan helyeselték a tanácsnok álláspontját, a mennyiben a törvény, amelyre hivatkozás történt, csakugyan kifejezetten azt mondja, hogy a póttartalékosok csak ő felsége parancsára hivhatók be. Erről a parancsról mint ilyenről azonban senki sem tud.

— Formahiba esett csupán, jegyezte meg meg az egyik kilépett — de ezt már megszokhattuk. Valahányszor fontos közjogi enuncziáczió történik, ott van nyomban a formahiba is.

A néppárt helyteleniti, hogy a kormány, ha már behivatta a póttartalékot, azt ugy tette meg, hogy rendeletének nincs a törvénynek teljesen megfelelő formája.

Az 1888. XVIII. törvényczikk rendelkezése, a mely körül az a kérdés forog egyébként szórul-szóra a következő:

> Az első évfolyambeli tartalék és a három utolsó sorozási évfolyambeli póttartalék legénysége — amennyiben ezt különös körülmények követelik — az elkerülhetlen szükség mérve szerint és annak tartamára *Ő felsége parancsára* tényleges szolgálattételre visszatartható, amig a tartalék emlitett évfolyamába, illetőleg a póttartalék negyedik sorozási évfolyamaiba tartozik.

Igy szól a törvény és mi kétségtelennek tartjuk, (s ezt kizártnak kell tartania mindenkinek) hogy a király igenis meghagyta a közös hadügyminiszternek báró *Pitreich* Henriknek, hogy hivassa be a póttartalékot. E nélkül a királyi parancs nélkül se *Pitreich*, se *Nyiri* Sándor nem intézkedhettek, lévén ők nemcsak miniszterek, hanem tábornokai is a hadseregnek, a kik efajta szigoruan katonai dologban a maguk szakállára aligha cselekszenek.

Más kérdés azonban, mennyiben történt formahiba, a mint ezt a régi nemzeti pártiak körében is fölvetették. Nem lett-e vol szükséges, hogy a felség parancsa Pitrei közös hadügyminiszternek, Nyiri Sánd honvédelmi miniszternek és Welsersheim nek, az osztrák Landwehr-miniszternek czimezve a magyar hivatalos lapban Budapesti Közlönyben közzé tétessk. Er lehet vitatkozni.

A miniszteri rendelet a póttartalékosok behivja, hivatkozik is az 1888. törvén czikkre, a melynek alapján a rendeletet k adta, végrehajtásának utjába joggal akadály gördíteni tehát nem lehet. Ha objektív akarunk itélni, sajnos, ez a rideg igazság

Delegáczió és parlament.

Az osztrák delegáczió holnap ujból mun kába kezd s el is végezik albizottságai a végezni valójukat, persze függőben tartvá az izenetváltást és az egyeztetést addig, a mig a magyar delegáczió is ülésezhetik Informáczióink szerint pedig a magyar dele gácziót január harmadik harmadára hivjál egybe, amikor három hét alatt elintézheti a feladatát.

A képviselők közt, s ma egy estilapban is az a téves nézet került kifejezésre, hogy addig nem ülhet össze a magyar delegáczió, amig az indemnitás és az ujonczok megszavazva nincsenek. Ennek a vélekedésnek semmi néven nevezendő jogi alapja nincs. A delegácziókat a magyar állam s az osztrák állam parlamentjei azért küldik ki, hogy elintézzék a közös ügyekre vonatkozó költségvetést. Ez a teendőjük s ebben a két parlament viszonyai nem befolyásolhatják. A delegáczió megállapitja a jövő évi preliminárét s azt föltételesen, azaz a parlamentnek jóváhagyásától függővé téve, meg is szavazza.

Előterjesztéseit azután vagy elfogadja a képviselőház, vagy megszavazza. Ez azonban nem tartozik a delegáczióra, épp ugy, mint az sem, hogy a két kormány miképpen érvényesiti a határozatait.

A magyar delegáczió összeülésének tehát az a körülmény, hogy nincs indemnitás és nincs ujoncz, éppen nem föltétele. A delegácziónak az a feladata, hogy a közös költségvetést megállapitsa. És ezt elvégezheti akkor is, ha akár mind a két képviselőházban fenekestől fel van fordulva a rend.

Más lapra tartozik az, hogy a kormány anélkül, hogy a delegáczió határozatait a képviselőház szankczionálta volna, folyósitja a közös kiadásokra is a költségeket, tehát ex-lexben ugy teljesiti a fizetéseket, mintha törvényes felhatalmazása volna indemnitásra, vagy büdzsére. Ehhez a delegácziónak köze nincs, ez a magyar kormány felelősségére tartozik.

Az Egyetértés tárczája.

A mi irodalmunk.

— Az *Egyetértés* tárczája —

Irta és a Petőfi Társaság mai nagygyülésén *felolvasta*: *Herczeg Ferencz.*

Huszonnyolcz esztendeje, hogy irodalmi eleink megalkották a Petőfi-Társaságot. Ez idő alatt rohamosan haladt tovább az alakulási folyamat, mely ujabb szép irodalmunkat a régebbitől ugy külső formáiban, mint elveiben elválasztja. Az átalakulás okát nagy részben Budapestnek, az ország kulturális központjának sajátszerü és nagyarányu fejlődésére lehet visszavezetni. Ez a fejlődés a fővárosnak irodalmiakban is döntő tulsulyt, mondhatnám monopoliumot biztositott. Erős, szinte rideg czentralizmus létesült, mely külsőségeiben is annyira megy, hogy a magyar könyv, vagy szindarab, mely nem a fővárosban lát napvilágot, már eleve is lemond arról, hogy magára vonhassa az országos közvélemény figyelmét. Budapest egyrészéről magahoz szivja a vidék tehetségeit, másrészről irányt szab a vidéknek a maga izlésével. Mig annak előtte a fővárosban élő irók magukkal hozták egy-egy magyar vidék gondolat- és érzelmi világát, addig most a vidéken élő iró is budapesti fővel igyekszik gondolkozni és budapesti szivvel érezni. A főváros kulturális tulsulyának vannak előnyei, de vannak hátrányai is, még pedig igen sulyos természetüek.

A talaj, melyben az ujabb irodalom gyökerezik, hatással van a gyümölcsökre is, melyeket termel. Budapest, ha nyelvében és érzelmeiben magyar is, vegyi összetételeiben sok idegen elemet egyesit és a budapesti szépirodalom, ha végső czéljaiban öntudatosan nemzeti is, szerves alkatában öntudatlanul sok idegen elemet rejt magában. Nyelvünk simább és gördülékenyebb a régi irókénál, olykor talán népiesebb is, mégis kevésbbé magyaros. Látókörünk talán tágasabb, de semmiesetre sem mélyebb. Magyarul beszélünk és érzünk, de az eszünk járása, az erkölcseink már alig magyarok. A szépirodalom láthatarán a társadalmi probléma az uralkodó csillagzat, mi azonban jobban ismerjük a franczia, az északnémet, a skandináv társadalmat nyugtalanitó kérdéseket, mint azokat, melyeken a magyar nemzet jövője fordul. Magyar költők lantján pedig sürün ad hangot az ugynevezett feminizmusnak, mely idegen nagy városok azon — szegény levegőjében szólalt meg először.

A főváros légköre és életmódja nemcsak uj tartalmat, hanem uj megnyilatkozási formákat is adott a szépirodalomnak. Mig a költők azelőtt főleg könyvekben és szépirodalmi füzetekben szóltak a közönséghez, addig most a napilap és a szinpad a költői dalosverseny legnépszerübb porondja. A hirlapirodalom teremtette a sokat ócsárolt, de még többet olvasott tárczaelbeszélést. Egy szószéket adott vele a magyar irodalomnak, a hol rövid lélegzetü formában ugyan, de messzire elhallatszó hangon elmondhatja a maga mondanivalóját. E forma előnyeiről és hátrányairól lehet vitatkozni, szemére lehet mindenekelőtt vetni, hogy aprópénzre váltja fel az ifju tehetségeket: annyi azonban bizonyos, hogy a mai élet közszükségleteiből nőtt ki, tehát logikus és törvényes irodalmi csemete.

Irodalmi életünkben ma nagy szerepe jut a szinpadnak. Ez az a forum, ahol a közönség legkönnyebben veszi észre a költőt és a hol legszivesebben hallgatja meg igazságait, vagy hazugságait. A mi különös viszonyaink mellett különös sulyt kell vetnünk a hatalmas müvelődési tényezőre, melyet a szinpad képvisel. Tudjuk, hogy a magyar faj hegemóniájának, melyet valaha fölényes katonai tulajdonságai biztositottak, ma jóformán csak kulturális alapja van. Magyarország nem azért nemzeti állam, mivel a fajság nem azért nemzeti állam, mivel a magyarság tulnyomó fizikai erőt képvisel a nemzetiségek széthuzó igyekezetével szemben, hanem nemzeti állam azért, mivel az országnak egységes, még pedig a magyar kulturája van. Eredeti nemzeti müvelődést a földön ezer esztendő óta csak a mi fajunk tudott produkálni és aki az országba — legyen bármilyen anya szülöttje — kulturális életet kiván élni, annak nyelvében és gondolkozásában magyarrá kell lennie. A magyar kulturális politika czélja nem a nehezen mozgatható nemzetiségi tömegek megmagyarositása, hanem az ország vezetésére hivatott szellemi intelligenczia kulturális egységének megóvása és müveltségi finomulásának emelése. Ha a magyar ember átlag müveltebb lesz az országban lakó minden idegennyelvü embernél, ha az intelligenczia első feltétele a magyar müveltség lesz: akkor magyar is lesz az ország.

Más hatalmasabb és boldogabb nemzetek talán megengedhetik maguknak azt a felfogást, hogy a szépirodalom, különösen a szini irodalom a társadalom kellemes és szórakoztató fényüzése afféle illatos, de terméketlen virága a nemzet fajának, — a magyar nemzet, mely csak összes szellemi és erkölcsi erejének megfeszitése mellett élhet meg a fennallását fenyegető örökös ostromállapot közepett, a magyar nemzet mondom, a létéért folytatott küzdelemben nem nélkülözheti a hatalmas kulturális fegyvert, melyet a szinpad képvisel. A szinpad szószék is, iskola is, laboratórium is. A szószéken hirdetik a társadalmat közelről érdeklő eszméket, az iskolában adják meg erkölcsi nevelését a jövendő nemzetségnek, a laboratóriumban szürik le az élet nagy igazságait.

Miként kulturális téren általában, ugy a szinmüvészet terén is erős czentralizmus uralkodik nálunk. A magyar főváros nemcsak szinházi város, hanem egyszersmind az ország egyetlen szinházi városa is. Mint ilyenre két fontos hivatás betöltése háramlik rá a nemzet életében. Az egyik, hogy európai szinvonalra fejleszsze a magyar szinmüirodalmat; a másik, hogy megismertesse az országgal a világirodalom idevágó remekeit.

Hogyan teljesiti Budapest szinmüvészete ezt a hetlős hivatását? Mondhatnók, hogy sehogysem. A fővárosi szinmüvészet ma egészben véve a külföld legsekélyebb és legértéktelenebb drámai termékének lerakodóhelye, melyen szegényesen meghuzódnak bizonyos klasszikus emlekek és melyen teng-leng egy a kezdet nehézségeiből kibontakozni sehogysem tudó magyar szinpadi irodalom. A fővárosi szinházak tulnyomó részükben üzleti vállalkozások. A heves üzleti verseny, mely köztük folyik, arra szoritja őket, hogy kivessék hajójukból irodalmi és müvészeti hivatásuk emlékét is és hogy durva és rikitó eszközökkel vadászszák a sikert. Egyik-másik a tömeg legalantosabb ösztöneinek legyezgetéséig és fejlesztéséig sülyedt. A tömeg — még a frakkos és sélyemruhás tömeg is — mindenütt egyforma. Jóra és rorszra egyaránt hajló, akár a gyermek, könnyebben lealacsonyitható, mint fölemelhető. A szinház a tömeg izlésével mentegeti magát, közbe rendszeresen rontja az izlést. Szinház és közönség kölcsönösen taszitják és vonszolják egymást az izléstelenségek oly mélységei felé, ahol a müvészet, vagy irodalom szó puszta emlitése is visszaélés.

Nézetem szerint a lassan, de jó uton haladt magyar szinmüvészet megtévelyedése már a franczia drámairodalom legujabb, ugynevezett fénykorával, a Dumas és Sardou-darabok tömeges importjával kezdődik. Bizonyos, hogy a gall elme könnyed fölénynyel uralkodik a szinpadi formák fölött. Figyelemreméltó azonban, hogy Dumasnak megvesztegető elmésséggel és tökéletes technikával megalkotott darabjai szinte kivétel nélkül csak egy tárgy körül fordulnak: a nő erkölcsi bukása körül. A megkisérelt és befejezett bukás, a jó és gonosz nő, a leány és az asszony bukása, a bukás előzménye és következménye, annak tragikuma és komikuma az örök tengely, mely körül a mester és a tanitványainak képzelő tehetsége forog. A nő bukása bizonyára jogosult témája a drámairodalomnak, hogy azonban a nagytehetségü irók egész gárdája erre az egy tárgyra pazarolja minden alkotó képességét, az a franczia géniusz betegségének egyik szimptomája, melyet azóta már számos más, de rokontermészetü, a gondolkozó franczíákat is aggodalomba ejtő szimptoma követett nyomon.

A franczia házasságtörő drámák éveken át uralkodtak a fővárosi szinpadon. Nagy külső sikerrel jártak; ha elemeznők azonban a sikert, bizonyára ugy találnók, hogy vegyi összetételében vajmi kevés az igazi müvészi elem. E pénztári sikerek ásták meg medrét annak a legujabb franczia bohózatáradatnak, mely a magyar közönséget egyenes érintkezésbe hozta a párisi külvárosi csatornákkal.

Az irodalom eme neméről, mely minden technikai készsége és alkalmi ötletessége mellett sem irodalom, nincs mit mondani. Közvetett hatásai sorába tartozik, hogy a közizlés eldurvitásával a komolyabb igyekezetü szinházakat is müvészietlen szenzácziók hajhászására szoritja, hogy a müvészet kultusza helyébe ültesse a müvészek személyével üzött kultuszt, hogy társalgási nyelv gyanánt egy idegen fordulatokkal felhigitott kávéházi jargont hozott divatba. A franczia bohózattal karöltve jár a szörnyszülött angol operett divatja, mely beláthatatlan időkre megfosztott bennünket a reménytől is, hogy népies mulatóhelyeinket a müvészet szolgálatába hajtva, megnemesithetjük. Hogy a müvelt Nagybrittánia, melynek karzati közönsége valaha Puck Falstaff tréfáin kaczagott, lesülyedhetett az operett-bohóczokig, az nekünk csak gyönge vigasz. Emlitettem, hogy a főváros szinészetének kétféle hivatása van, helyesebben volna. Kifelé a magyar kulturát kell képviselnie, befelé az európai müvelődést közvetiteni. Teljesen méltatom a nagy nemzeti missziót, melyet fővárosunk végez, azt tartom azonban, hogy mint szinmüvészetünk központja, hova tovább nemzeti veszedelemmé kezdi magát kinőni. Kifelé mint a franczia trágárságok és és angol durvaságok lerakodó helye hamis szinben tünteti fel a magyarság erkölcsi és müvelődési kvalitásait; befelé pedig — éppen a vidékre gyakorolt nagy befolyása következtében — rendszeresen továbbithatja a küldföldről beléje öltött méreget. egészen az országhatárokig. A ma-

Há aztán felveti valaki azt a kérdést, hogy miért nem ült össze ilyeténképpen már korábban a delegácziő, arra nagyon is készen fekszik a felelet. Az idén Bécsben tartják a delegácziókat s a kormányok nem engedhették meg maguknak azt a luxust, hogy a képviselőket Bécsbe küldjék, mert ez a képviselőház ülésezésének a szünetét is jelenténé, pedig az obstrukczió megtörésének reményében a parlamentet folyton együtt akarták tartani. Ezért kértek deczemberben indemnitást. A képviselők igy csak négy napig tartózkodtak Bécsben s a parlamentben a kormány höjtöltethette tovább az obstruálókat.

Szóval, ha az obstrukcziót a kormány valahogy leszerelni tudná, felmehetnének Bécsbe a delegátusok, de nem azért, mert megvolna az ujoncziavaslat és az indemniti, hanem, mert a kormányra nézve legsürgősebb teendők elvégeztettek s igy szünetelhet néhány hétig a parlament. Hiszszük és igy is tudjuk, hogy ha az obstrukczió még néhány hétig tart, akkor mégis megtartják a magyar delegácziő tanácskozásait is, nehogy a sokat vitatott közös ügyes ex-lex beálljon. A kormány mindenesetre reméli, hogy egy-két hét mulva befejeződik az obstrukczió s igy január harmadik harmadán a parlament nyugodtan adhat szünetet, hogy a delegácziő tagjai Bécsbe utazhassanak.

A kormány bizik.

— Mikor lesz választás? —

„Szilárd meggyőződéssel„ reméli a kormány — legalább igy hirdeti egyik félhivatalos lapjában, — hogy az obstruálók maradéka nem sokáig birja már a parlamenti ellentállást. Ennek a kormánypárti bizakodásnak az az alapja, hogy a tizennégy emberre leolvadt portyázó-csoport az obstrukczió eszközeihez nem kap már elég résztvevőt, mert az ellenzéki pártok részéről támogatásra nem számithat és igy névszerinti szavazáshoz, meg zárt üléshez a szükséges husz aláirás sem lesz meg.

Ösmerjük az efajta optimizmust, s láttunk ennél „szilárdabb“ kormánypárti „meggyőződéseket“ is alaposan, s hamar meginogni. Bár ebben a mostani esetben mi is sajnálnók, ha nem válna be ez a remény, de bizony a legjobb akarattal sem láthatjuk a jövőt olyan rózsásnak, mint a t. kormány.

„Szilárd meggyőződése“ továbbá gróf Tisza Istvánnak — mert hiszen nyilvánvalóan az ő megbizásából történnek ezek a félhivatalos lapnyilatkozatok — hogy a katonai javaslatokkal, meg az indemnitással most már sürgösen lehet majd végezni s mire a magyar delegácziók összehivásának az ideje eljön, már vidáman roboghatnak Bécsbe, mert itthon rendben lesz minden.

Hát ez is alighanem hiu reménység. Amivel különben gróf Tisza István — ha nem a nyilvánosság előtt tesz, vagy tétet nyilatkozatot, hanem önmaga előtt vet számot az esélyekkel — bizonyára éppen olyan tisztában van, mint a politikai viszonyok bármelyik ösmerője.

Sőt, a mi informnezióink szerint, kész tervei vannak a kormánynak éppen ezekre az eshetőségekre. Tisza a delegácziók dolgát mindenesetre elvégezteti, akárhogy alakuljanak is a viszonyok s a mikor elkészültek a közös költségvetéssel, következik az előkészület a választásokra. Még pedig tekintet nélkül arra, hogy ex-lexben maradunk-e, s tekintet nélkül pro és kontra fölmerült véleményekre.

Csakhogy valami *nagyon közeli időben ez mégse történhetik meg,* ha csak Tisza István komolyan veszi és állja az ellenzéknek tett köztudomásu igéretét, azt, hogy a választási törvény reformját megesináltá föltétlenül még a következő választások előtt. Ilyenformán az igéret, a mely köti őt, bizonyos tekintetben garanczia volna arra, hogy törvénytelen választás most nem lesz. Az ellenkező esetnek e pillanatban még csak az eventualitását sem óhajtjuk feltételezni.

Budapest, január 6.

A képviselőház csütörtökön délelőtt tiz órakor ülést tart.

A Wesselényiek a nemzeti akczió mellett. A nagykarolyi választókerület megüresedésével kapcsolatban emlegetik, hogy báró Wesselényi Ferencz, volt szilágymegyei főispán függetlenségi programmal fel fog lépni gróf Karolyi György ellen. Báró Wesselényi Miklós, a volt főispán atyja most levelet irt egy debreczeni ügyvédhez, amelyben ezt a hirt megczafolja, de levelében kijelenti, hogy ő is, fia is és az egész Wesselényi-család a legközelebbi választások alkalmával a nemzeti ügy mellett zászlót bontanak Szilágy- és Aranyos-Torda vármegyék néhány kerületében s aktiv részt fognak venni ezután a politikai életben.

Jékey Zsigmond beszámolója. Jékey Zsigmond függetlenségi párti képviselő amint hirül adtuk — tetszéssel fogadott beszámolót mondott kerületének székhelyén, Mátészalkán. A népszerü képviselő, amint most jelentik, ünnepélyesen fogadták s Szalkay Sándor pártelnök szivélyes szavakban üdvözölte. Jékey beszámolójában visszatekintést vetett a lefolyt nemzeti küzdelemre és a választók helyeslése közepette mutatott rá azon eredményre, melyeket a függetlenségi pártnak a szegény nép érdekében kivivnia sikerült. A küzdelmet folytatandónak tartja akkor, amikor a nemzet gazdaságilag is megerősödött és amidőn képessé válik azon károk elviselésére, melyekkel egy ilyen küzdelem természetszerüleg jár. Lidérczfeny után azonban nem indul. Az igaz hazaszeretet vezette és fogja ezután is vezetni politikai működésében. A választók lelkes éljenzés-sel vették tudomásul a beszámolót, bizalmat szavaztak Jekeynek. Kossuth Ferenczet pedig táviratilag üdvözölték.

A főpapok jövedelme A *Bud. Tud.* irja: Több napilap közölte egyes katholikus főpapoknak a kongruabizottság által megállapitott jövedelmeit és szembeállitva azokat a javadalm sok által bevallott jövedelemmel, azt a következtetést vonta le, mintha egyes főpapok jövedelmeik egy részét eltagadtak volna. Hogy milyen tévedésen alapulnak e közlemények, azt bizonyitja az, hogy éppen azokat a főpapi jövedelmeket, a melyekről az adatok közöltettek, a kongruabizottság nemcsak hogy nem állapitotta meg, de még csak nem is tárgyalta. Különben a katholikus főpapi jövedelmek miniszteri nyilvántartás alatt állván, lehetősége is ki van zárva annak, hogy a főpapok jövedelmeik elhallgatását megkisérelhették volna.

Az olasz kereskedelmi szerződés. Rómából irják: Az olasz megbizottak, akik Ausztria Magyarországgal az ideiglenes kereskedelmi szerződést megkötötték, mindnyájan azt a nézetet vallják, hogy egy végleges kereskedelmi szerződés megkötése majdnem lehetetlen lesz s ezen nézetuknek az utolsó ülésen, mikor az ideiglenes szerződést aláirták, kifejezést is adtak. A bortermelés védelmére ujabb intézkedések nem szükségesek. Az olcsó vasuti tarifák folytán a déli tartományok 1903-ban négyszer annyi bort adtak el, mint 1902-ben.

Pótválasztások. Az ilyefalvi kerületben, a melynek mandatuma *Székely* György országgyülési képviselőnek főispánná történt kineveztetése folytán megüresedett, a függetlenségi és 48-as párt dr. *Nagy* György ügyvédet lepteti föl. — *Nagy-Károlyból* táviratozzák: Szatmár vármegye központi választmánya a nagy-karolyi választókerületben a képviselőválasztast január 13-ára tüzte ki.

A hunyadmegyei főispánság. *Hátszegről* irják: *Baresay* Kalmán halálával megüresedett a hunyadvármegyei főispáni állás is. Utódjául *Mara* László hunyadmegyei alispánt és *Pietsch* Sandor hatszegi főszolgabirót emlegetik. — Irják még, hogy — mint Nyitráról táviratozzák — *Thuróczy* Vilmos főispán beiktatása holnap lesz. A szabadelvü párt ma este tartott értekezletén *Tisza* István miniszterelnöknek bizalmat szavaztak. Ezt a nevezetes eseményt táviratban adtak neki tudtul.

A keleti triumvirátus.

— Háboru-e, vagy béke? —

Három hatalom: Anglia, Japán és Kina szövetkezett keleten az orosz terjeszkedés ellen. Nem hivatalosan, nem is diplomácziai szerződések utján, hanem csak az érdekközösség erős, vagyis mindennél legerősebb kötelléke csatolja őket össze egy nagy triumvirátussá. Anglia és Japán nyultan vallják, Kina huzódozva, de annál nagyobb gyönyörüséggel sompolyog a kettő mögött. Japán tehát megvotettlabakkal, kidüllesztett mellel dobja oda a kérdést és várja a feleletet.

Az érdekközösség, a mivel Oroszország szemben találja magát a keleti pontokon, megdöbbentette az orosz diplomácziát. Kezdi belátni, hogy a keleti tulságos terjeszkedése néhány hatalomnak létérdekébe vág és az erőlködése olyan megtörhetlen szirtekbe ütközik, a melyek tulfeszités esetén visszavágódhatnak.

Az eddigi diplomácziai tárgyalások lassu tapogatózást jelentettek pusztán. Mandzsuria megszállásával Oroszország olyan „trick“-félét akart elkövetni, ami — ha sikerül — megveti az alapját a további terjeszkedésnek. A trick azonban nem sikerült. Erre is számitottak. Koncentráltak egy flottát a közelben és ugy tervezték, ha valami kifogása akadna Japánnak a dolog ellen, azt a flottát eldefiliroztatják Port Arthur előtt és a kis Japán megijed. A flotta-demonstrácziő sem sikerült. Lemondtak róla, mielőtt nevetségessé tették volna magukat. Aztán készülodtek a háborura, halogatták a viszonválaszt, hirdettek az erejüket és végül hivatkoznak a czár — békeszerető politikájára. Az orosz terv tehát, amely ártalmatlan csel-fogás akart lenni, annyira bonyodalmassá kuszálódott, hogy végül is azon iparkodik a czár kormánya, hogy ép bőrrel meneküljön a hinárból.

Lehetséges, hogy meg is menekül. Ha a triumviratus megengedi. Mert most már Japán is, Kina is, Anglia is szeretné látni e dolgok további folyását. Mert évtizedek óta kisértő problema ez, a mely most talán megoldást nyerne. Legalább néhány esztendőre. Egész irodalma van már a keleti kérdésnek. Minden darab szikát megvitattak, de el sohasem dőlt, meg nem feltette senki. Nem is fogják megfejteni addig, hogy kinek is fogják megfejteni addig, hogy kinek is van több jussa azokhoz a kikötőkhöz, szigetekhez és hogy kinek van jussa szénrakodó állomásokat létesiteni itt is; ott is Japán szomszédságában, mig egy nagy összeütközés el nem dönti.

Az angolok erősen dolgoznak Kinában. Japán czivilizálja a kinaiakat, hogy majdan jó piacza legyen ott a japáni termékeknek. Nevelik maguknak ezt a nagy birodalmat. De az orosz is részt követel magának belőle, ha már sok százmillióval megépitették azt a hosszu vasuti vonalat Szibérián keresztül, legalább legyen is mit szállitani rajta.

A londoni Times hosszu czikket közül ma érkezett számában Kina fejlődéséről. Persze az angolok révén. És valóban meg lehet vele elégedve Anglia. Az egyetemek angol mintára vannak szervezve, a kinai lapok angol kezekben vannak, a bennszülöttek lapjai angol szemmel nézik a világot és — mondja a czikk — mindinkább több külföldi ismeretet árulnak el. A kinai uri fiuk pedig Japánba mennek iskolába.

*

Ime ez a helyzet. Most tehát egy nagy sakkhuzással vissza kell verni a tolakodó oroszt. Vagy szépszerével, vagy háboruval.

Ma érkezett távirataink is részint a békét, részint a háborut veszik egészen biztosra. Az Oroszországból érkezett hirek kedvezőbbek. Az orosz követ ma adja át kormányának válaszát Japánban és hivatalos hirek szerint — „remélhetőleg nem fogja megzavarni a békét semmi.“ Más oldalról az egyre tartó készülődésről adnak hirt, sőt Japán már stratégiai pontot is kiszemelt magának a neki legkedvezőbben fekvő Hirosimában.

Ujabb távirataink a következők:

Berlin, jan. 6.

Félhivatalosan jelentik Szent Pétervárról: Az orosz követ ma adja át a japáni kormánynak az orosz kormány válaszjegyzékét. Pétervári jól értesült körökben meg vannak róla győződve, hogy a békét nem fogja megzavarni semmi. Az orosz kormány legujabb jegyzékében elfogadja Japánnak Korea-ára vonatkozólag támasztott követelését. Az orosz kormányt a legbékésebb szándék tölti el s a czár mindent el fog kerülni, a mi a békét veszedelemmel fenyegetheiné. A czár azt a határozott akaratát nyilvánitotta, hogy kormánya Japánnal békés megállapodásra jusson. A czár, a ki ezelőtt néhány esztendővel megpendította a békeeszmét, alig tudná magát arra elhatározni, hogy háborut kezdjen. Ezért azt hiszik, hogy a tárgyalás békés megegyezéssel fog végződni.

Pétervar, jan. 6.

Oroszország fönn akarja tartani a békét és ezért hajlandó Japánnak Korea déli részét átengedni. Ezt annál könnyebben teheti, mert Dél-Korea megszállása nem sérti semmiféle politikai érdekét, föltéve, hogy Észak-Korea az ő hatalmi szférájába kerül, ahol a Jalu és a Csudu folyók völgye sztratégiai bázisul szolgálhat neki.

Port-Arthur, jan. 6,

(Az orosz távirati ügynökség jelentése.) A mokfói munkászavargásokra vonatkozólag az a hirescstelés terjedt el, hogy a Japánok Koreában zavargást támasztottak, hogy legyen kifogásuk csapataiknak Csemulpóba való küldésere. Angol czirkálóhajó érkezett Csemulpóba állitólag abból a czélból, hogy csapatokat szállitson Szjöulba.

A North China Daily News jelentése szerint Kinában eredményes és erélyes orosz-ellenes propagandát üznek, mely valószinüleg Japánból ered.

London, jan. 6,

A Standard jelenti Tokioból: Félhivatalos lapok az Oroszországgal való szakitást valóságnak tekintik. Vladivosztokban erősen folynak a hadikészülődések.

A Daily Telegraph jelenti Tokioból: Háboru esetére a kormány és a vezérkar szökhelyét a legkedvezőbb ponton fekvő Hirosimába helyezi át. Igy volt ez az utolsó háboru alkalmával is.

Cardif, jan. 6.

A kőszéntőzsdén ma *rendkivül nagy kereslet volt Kelet-Ázsiába menő szénszállitó hajók iránt.* Egy czég Japán számára hat nagy hajót máris kibérelt. Az admiralitás is keres most szénhajókat Honkongba és Kelet-Ázsia más széntelepeire. Azt állitják, hogy az admiralitás ügynökei 5000 tonnát elbiró hajókra, amelyek készek Hongkong felé indulni, tonnánkint 20 shillinggel fizettek, mig tegnap csak 16 és fél shillinget fizettek. Az admiralitás még két 5010 tonnás szénhajót bérelt, tonnáját 20 shillinggel.

Washington, jan. 5.

A tegnap tartott minisztertanács kizárólag a távol keleti helyzettel foglalkozott. A Vicksburg amerikai hadihajó kapitánya Csemulpóból azt táviratozta, hogy az amerikai követtel való megbeszélés folyamán mindkettőnek az volt a nézete, hogy a helyzet Csemulpóban igen komoly. A koreai katonák lázadásától lehet tartani. Negyven tengerészkatona küldetett oda. A tengerészgyalogság többi része készenlétben áll.

Biserta, jan. 6.

A Dimitr Donszkoji nevü orosz czirkálóhajó két torpedónaszád-rombolóval a Szundaöből felé indult.

Páris, jan. 6.

A Havas-ügynökség jelenti Szjöulból: Két orosz czirkálóhajó a csemulpói kikötő előtt horgonyzik, ugyszintén két angol és két amerikai czirkálóhajó is. A tisztek kijelentik, hogy a válság megszüneséig ott maradnak. Tekintettel a Szjöulban uralkodó bizonytalanságra, az amerikai követ száz főnyi legénységet hozatott ide a követség megvédésére. A koreai hatóságok nem állnak jót a csapatok engedelmességéről és fegyelméről.

New York, jan. 6.

Szjöulból azt jelentik, hogy a szjöuli amerikai követség védelmére odaérkezett a Csemulpóból küldött negyvenöt tengerészkatona a Vicksburg nevü amerikai hadihajóról. Holnap ujból hetven ember érkezik. A Zaphero nevü amerikai szállitohajó Csemulpo előtt horgonyoz, hol orosz, japán és amerikai hadihajók is állomásoznak. Szjöulban nyugalom van, a császár palotáját azonban erős őrség övezi.

Pétervár, jan. 6.

A Novoje Vremjanak jelentik Port-Arthurból: A Novi Kraj kijelenti, hogy *Oroszországot semmiféle engedés sem inditja Mandzsuországban való törvényes jogairól való lemondásra.* Koreában megegyeztethetők Oroszországnak és Japánnak érdekei az ország felségjogainak megsértése nélkül. A tárgyalások eredménye a Port-Arthurban lévő páncéloshajók és a Mandzsuországban

---

gyar-ság alapjában véve nagyon tiszta erkölcsü és józan eszü. Ma azonban már a végvidéki kis mezővárosok faszinházaiban, hol azelőtt a Bánk bán és a Falu rossza vonzott daczára a kezdetleges kiállításnak és a nyers játéknak — megkaczagják és megtápsolják a párisi absynth-irodalom förtelmes izléstelenségeit. És a müvelt osztályokhoz tartozó magyar nők megismerik a franczia irodalomnak egy oly ágát, melyet franczia urinő soha életében nem ismer meg.

Egyes vidéki törvényhatóságok szükségét érezték annak, hogy kivételes intézkedésekkel megvédjek polgáraik egészséges erkölcsi érzületét a fővárosból terjedő métely ellen és üdvös volna, ha az államhatalom is élne felügyeleti jogával ama színházaknál, melyek állami segitségben részesülnek és itt első sorban a szubvenczionált vidéki szinpadokra gondolok. A czenzura szó gyülöletesen hangzik, de ha a magyar államnak megvan a joga, hogy nyilvános helyeken örködjék a köztisztesség fölött, nem tudom belátni, mért szabad fényesen feldiszitett termekben ezer számra menő közönség jelenlétében a tisztességet és vele a müvészetet estéről-estére prostituálni. Egy kis szegény és félig müvelt nemzet nem birja el az erkölcsi romlottságot, melylyel nagy, gazdag és tulczivilizált nemzetek pusztitják a maguk erőfölöslegét. A magyar drámairodalom, melynek munkásait tehetséghiányával és élhetetlenséggel szokás vádolni, nem kis részben a vázolt viszonyoknak tulajdonithatja mostani szomoru pangását. Azoknak az eszközöknek, melyekkel a most divatos külföldiek dolgoznak, magyar iró nem veheti hasznát. Ha akarná sem tudná. Egy-egy tiszteletreméltó kisérlete a magyar irónak tiszteletreméltó sikert arat, ilyenkor a nagy közönségben is mintha fölébredne a honvágy az egyszerübb, de igazabb müvészet tiszta levegője után. A sikamlós import-darabok egy ujabb mulatságos áradata azonban csakhamar elfojtja megint a közönség nemesebb felbuzdulását és a magyar szerző munkakedvét is.

A magyar főváros ma sok színházzal di-

Egy lélek története

Regény. 12

Irta: ANATOLE FRANCE.

Kezem már az ajtó kilincsén volt, mikor szicziliai emberem megragadta a karomat. Arcza átszellemült:

— Ah, excelenze, mondá, milyen város ez a mienk! itt született Empedocles. Empedocles! milyen nagy ember és milyen nagy polgár! Milyen merészröptü gondolkozás, milyen erény! milyen szellem! Amott a kikötőben áll Empedocles szobra, mindig leveszem a kalapomat, valahányszor elmegyek mellette. A mikor fiam, Rafael, Párisba készült, hogy a Laffitte utczában régiségkereskedést nyisson, kivezettem városunk kikötőjébe és Empedocles szobrának talapzata előtt adtam rá atyai áldásomat. „Emlékezzél Empedoclesre!“ mondtam neki. Ah, signor, egy uj Empedoclesre lenne szüksége szerencsetlen hazánknak! Kisérjen a szobrához, excelenze? Majd elvezetem a romokhoz is. Megmutatom Castor és Pollux templomát, olympiai Jupiter templomát, Juno templomát, az ókori kutat, a régi sirokat és az Arany kaput. Az utazók vezetői mind szamarak, de mi ásatást is rendezünk, ha kivánja, és találunk kinceseket. Nekem meg van az ásatások müvészete, adománya . . . valóságos isteni adomány!

Sikerült megszadulnom. De utánam szaladt, a lépcső aljan megállitott és fülembe sugta:

— Eccelenze, hallgasson ide: elvezetem a városba; megmutatom a girgentei nőket . . . milyen faj! milyen typus! milyen idomok! Signor, a szicziliai nők megörizték az antik szépséget!

— Vigye el az ördög! kiáltottam föl-áborodva és kirohantam az utczára, s hagytam őt éppen annyi elökelőséggel, mint lelkesedéssel hadonázni!

A mikor kellő távolságban és teljes biztonságban éreztem magamat, egy köre ültem, fejemet két kezem közé fogtam és elkezdtem gondolkozni.

— Azért jöttem Szicziliába, töprengtem magamban, hogy ilyen ajánlatokat hallgassak végig? Ez a Polizzi gazember, fia a másik gazember és mind a kettő összebeszélt, hogy tönkretegyenek. De mi volt a czéljuk? Ezt nem birtam kitalálni. Annyi bizonyos, hogy meg vagyok alázva és szomoritva?

Nagy nevetésre emeltem föl a fejemet és Trépofnét piltantottam meg, a ki valami tárgygyal hadonázva kezében, szaladt, hogy megelőzze a férjét.

Mellém ült és boldog nevetéssel mutatott egy förtelmes kis papirosskatulyát, melyen egy piros és egy kék fej volt; az aláirás állitása szerint Empedocles feje.

— Igen, igen, asszonyom, — mondtam én; de az a szemtelen Polizzi, — a kihez semmi esetre se küldje el Trépof urat, — egész életemre meggyülöltette velem Empedoclest és ez az arczkép nem olyan természetü, hogy megkedveltesse velem ezt a régi bölcsészt.

— Oh! — szólt Trépofné, az igaz, hogy csunya, de ritka. Ezeket a skatulyakat nem szállitják ki, helybe kell jönni értük. Dimitrinek hat ugyanilyen van a zsebében. Azért vettünk ennyit, hogy cserélgethessünk a gyüjtőkkel. Érti? Reggel kilencz órakor üres kézzel jövök vissza, de miként Ulisszes, én is szép utazást tettem.

Azután, az utolsó korty kávét lenyelvén, botomat és kalapomat kértem el Theresetől. Bizalmatlanul engedelmeskedett, attól felve, hogy ujra elutazom. En azonban megnyugtattam, s nagyobb nyomaték okából szivére kötöttem, hogy hat órára készen legyen az ebed.

Már az is nagy élvezet volt, hogy bebarangolhattam Páris utczáit, melyeknek minden követ kegyelettel szeretem. De volt czelom és egyenesen a Laffitte utczába mentem. Csakhamar meg is találtam Polizzi Rafael boltját. Már messziről feltünt a kirakatában diszelgő régi festmények által, melyek jóllehet különféle hires nevekkel voltak alájegyezve, egymásközt olyan feltünő rokonságot árultak el, hogy a lángesz megható testvériségére lehetne ebből következtetni, ha nem láttam volna bennük Polizzi apó ecsetkezelési ügyességét. E kétes értékü remekmüveken kivül különböző régiségekkel, törökkel, serlegekkel, rézkancsókkal, nyergekkel és érczesen csillámló hispano-arabs tálakkal volt tele a bolt.

Látszólagos rendetlenségben hevertek a különböző tárgyak szanaszét. Ez az összevisszaság azonban jól megfontolt számitás müve volt, mert minden egyes darab a legkedvezőbb világitásban volt elhelyezve és már ez is elég lett volna bizalmatlanságomat fölkelteni, ha azt a Polizzi név nem tette volna meg a legnagyobb mértékben.

Rafael ur, a ki ugy tünt föl előttem, mintha mind eme sokféle tárgy egyetlen élő lelke lenne, angolosan hidegvérü fiatal ember volt. Semmi tekintetben sem emlékeztetett szószátyár, mozgékony élénk vérü atyjára.

Elmondtam, hogy mi vezetett hozzá; kinyitott egy szekrényt, kivett belőle egy kéziratot, s egy asztalra tette elém, a hol kedvemre vizsgálhattam.

Páris, 1859. deczember 8-án.

A még teli utipodgyászom eltorlaszolta az ebédlőmet. Asztalom meg volt rakva ama jóizü dolgokkal, a miket Franczia-ország termel az inyerczek gyönyörüségére. Olyan chartresi pástétomot ettem, mely egymagában is megszerettethette volna hazámat. Therese előttem állva, fehér köténye fölött összekulcsolt kézzel jóakaratulag, nyugtalanul és részvéttel nézett reám. Hamilcar térdeimhez dörzsölözött és örömében vakkantgatott.

Ez a klasszikus mondás jutott eszembe: „Boldog az, ki mint Ulisszes szép utazást tett.“

. . . Nos, gondoltam, hiában sétáltam, s

(Folytatása következik.)

lévő csapatok számától függ. *Oroszország nem fél a háborutól,* de azt nem kivánja és igyekszik azt lehetetlenné tenni.

London, jan. 6.

A Reuter-ügynökség arról értesül, hogy a helyi japán követségen nem nyilatkozhatnak ama híresztelésekel illetőleg, melyek a távol keleti bonyodalomoról terjedtek el. *Nem helyes azt állitani, hogy az utolsó idők tárgyalasai jóra fordultak.* A tárgyalásokban *nem állott be lényeges változás.*

Páris, jan. 6.

Tokioi magántávirat kimeritő módon fejtegeti Japán és Oroszország közötti viszonyt és azt mondja, hogy Japán Oroszországnak javaslatot tett az iránt, hogy a Kinára és Koreara vonatkozó kérdéseket valamint Japán jogait Mandzsuriában fennálló szerződések értelmében szabályozzák. Oroszország válaszában visszautasitja a mandzsuriai kérdés megvizsgálását és azt javasolja, hogy Koreában egy semleges zónát állitsanak fel, amely Japánt Korea egyharmadától megfosztaná. A távirat hozzáteszi, hogy Japán nem fogadhat el ilyen ajánlatot és végül konstatálja, hogy Oroszországnak az utolsó japán jegyzékre adott válaszát még nem ismerik.

Pétervár, jan. 6.

A Brsevija Vjedomosti czimü lap a tegnap Koreába kivonult vadászezredekről ir és azt mondja, hogy ez az eljárás minden kétséget kizár Oroszországnak Kelet-Ázsiában folytatott politikájának szilárdság tekintetében és teljesen megegyezik azzal a nyilatkozattal, melyet az orosz kormány 1898-ban a koreai kormányhoz intézett. A lap utal arra, hogy az a nyilatkozat azt mondja, hogy Oroszország tartózkodni fog Korea ügyeinek mindennemü beavatkozásától mindaddig, a mig Korea idegen segitség nélkül a belső rendet és függetlenséget megóvni képes lesz. Ha ez nem volna lehetséges, akkor Oroszország saját érdekében lesz kenytelen ez intézkedéseket megtenni. Ezeknek az intézkedéseknek megtételére elérkezett a kellő idő. A nevezett lap határozottan ellentmond annak a véleménynek, hogy egy ezrednek Koreába való vonulása a háboru kezdetét jelentené.

Peking, jan. 6.

Niucsvangi távirat jelenti, hogy Japán kereskedő-házak azt az utasitást adták képviselőiknek, hogy családjaikat Mandzsuriából küldjék el. A távirat továbbá arról is tesz jelentést, hogy a brit niucsvangi helyettes konzul Pekingbe utazik, hogy az ottani brit követtel a helyzetet megbeszélje.

A Petőfi-társaság nagygyülése.

— A huszonnyolczadik évforduló. —

A Petőfi-társaság müködése iránt évrőlévre fokozódik az érdeklődés. Havi felolvasó ülésein mindig nagy és előkelő közönség jelenik meg, amely a legnagyobb rokonszenvvel és érdeklődéssel hallgatja az előadókat. Termeszetes, hogy ily népszerüség mellett évi nagygyüléseit irodalmi eseménynek tekinti a müvelt közönség.

S valóban irodalmi események is azok. Az irodalom ünnepnapjai, amikor az egész nagy irodalmi életnek ugyszólván revüjét kapja a közönség. Nagy átnézetét az egész év irodalmi mozgalmainak, amelyek a maguk összeségében a nemzeti kulturának legfőbb tényezői gyanánt szerepelnek.

A társaság mai nagygyülését szintén irodalmi eseménynek tekinthetjük. Különösen *Herczeg* Ferencz alelnöknek mai megnyitó elnöki beszédje volt az, amely nagy jelentőséget adott a gyülésnek. Magas szinvonalon álló, előkelő és nagy szempontokból kiinduló megnyitó beszéd volt ez, amelyben a magyar irodalom egész szemhatárán nézett végig birálatával és világitotta meg tanulságos és érdekes módon.

A nagyérdekü beszédet lapunk mai tárczarovatában közöljük.

A felolvasó ülés.

Az irodalmi ünnep, a Magyar Tudományos Akadémia disztermében folyt le, fényes közönség részvételeével. A földszint és a karzatok roskadásig megteltek. A fővárosi társaság hölgyei nagy számban foglaltak helyet a földszinten, mig a karzatokat lelkes ifjuság foglalta le.

Persze a nagy látogatottságot az a vonzó és változatos programm okozta, amely a Petőfi-társaság nagygyüléseinek mindenkor előnye volt. De megelőzte a nagygyülést annak a hire is, hogy Herczeg Ferencz nagy és általános érdekü témáról fog elnöki megnyitó beszédet mondani.

A tagok sorából megjelentek a gyülésen:

Herczeg Ferencz (alelnök), Szana Tamás (főtitkár), Jakab Ödön (másodtitkár), Erődi Béla Ábrányi Emil, Kiss József, Somló Sándor, Rákosi Viktor, Jeszenszky Dano, Ferenczy Zoltán, Prem József, Koroda Pál, Endrődi Sándor, Váradi Antal, Zempléni Árpád, Pap Zoltán, Abaffy Lajos, Sebők Zsigmond, Palágyi Menyhért, Szavay Gyula Abonyi Emil, György Aladár, Szabó Endre, Sz. Nogál Janka, Kabos Ede és László Mihály. A Kisfaludy-Társaság képviseletében Vargha Gyula főtitkár jelent meg.

A gyülést Herczeg Ferencz elnöki beszéde nyitotta meg, azután Ábrányi Emil lépett a pódiumra. Waterloo czimü költeményét olvasta fel, a melyben elmondja, hogy Brüsszelben jártában találkozott egy régi ismerősével, aki nagyon csudálkozott, hogy a költő nem akarja megtekinteni Waterloot, a nagy csatamezőt, ahová pedig oly kényelmes a közlekedés. Aztán a szörnyü emlékek, amiket visszavarázsol a képzelet? Napoleon világraszóló haditervei? De a költő hajthatatlan, s igy felel:

»Napoleon nagy ember?
Nem!... Tagadom! Tagadnom kell, uram!
Nagy ember Pasteur, aki föltalálta
Az iszonyu veszettség szérumát . . .
Nagy Semmelweiss, mert áldott módszere
Halálos ágyból ment meg millió
Hitvest, anyát . . . Nagy ember Pestalozzi
A bölcs, a jó, a gyermeknevelő . . .
Nagy Franklin, Watt, Stefenson, Edison,
Akik hatalmas kézzel megragadták
A gőzt, a villanyt, hogy cselédeinkké
Tegyék e szörnyü óriásokat . . .
Nagy ember Darwin, Sekszpir, Rafael,
Nagy ember Göthe, Newton és Beethoven,
Minden nagy költő és igaz müvész,
A tudománynak minden hérosza,
Igazságszomjas lelkek éltetői,
Szilárd, dicső, ember-vigasztalók! . . .
Nagy minden ember, aki szereti
A küzdő embert! Aki életet,
Reményt sugároz, mint a ragyogó nap! . . .
De vérivó dicsőség Brontese,
Verdesse bár fejével az eget,
Előttem nem nagy! . . . Aki hiuságból,
Falánk önzésből ágyutöltelékké
Gyur milliókat, tömi a halált
És a világból temetőt csinál:
Az nem nagy ember! . . . A dühös bolondok
Házába véiük! Vagy zárjátok őket
A tömlöczök legmélyebb fenekére! . . .«

És ezzel a Waterloo-istenitő
Jó ismerőst ott hagytam a faképnél.

A költeményt taps és éljenzés követte.

Ezután Váradi Antal olvasta fel Emlékeimből czimü dolgozatát, egy nagyobb müvének részletét, amely a 70-es évek szinészeiről mond el érdekes emlékezéseket, mulatságos intimitásokat a hetvenes évek nagy és kicsi szinészeiről, a szinfalak mögött, a Nemzeti Szinház udvarán lefolyt vidám jelenetekről. A felolvasás, amely mindvégig derült hangulatban tartotta a közönséget, zajos tetszést aratott.

Kiss József Két hajó czimü költeményét adta elő. Utána Somló Sándor olvasta fel Bársony Istvánnak Az ördög incselkedése czimü novelláját, melynek érdekes meseszövése lekötötte a közönség figyelmét.

Szabó Endre Hegyaljai képek czim alatt egy verses regényének részletét olvasta fel. A költői képekben gazdag, itt-ott felcsillanó, halk humorral füszerezett költemény zajos tapsot aratott.

Az utolsó felolvasó Rákosi Viktor volt, aki az ő mulatságos katona-históriáinak ciklusából mutatott be egyet »Emmi hazatér« czim alatt. A közönség a vig elbeszélésnek csaknem minden mondatát harsogó kaczagással fogadta s a programm ez utolsó számának köszönhető, hogy a közönség mindvégig a legtürelmesebben kitartott helyén s szivesen tapsolt Rákosinak.

Ezzel a programm kimerült s Herczeg Ferencz néhány szóval berekesztette a gyülést.

A lakoma.

A nagygyülés után a társaság tagjai és számos vendég az István föherczeg-szálló termében lakomára gyültek össze.

Ott voltak: Herczeg Ferencz alelnök, Szana Tamás főtitkár, Jakab Ödön titkár, Ambrus Zoltán, László Mihály, Endrődi Sándor, Somló Sándor, Szabó Endre, Prem József, Rákosi Viktor, Szabóné Nogáll Janka, Sebők Zsigmond, Koroda Pál, Kabos Ede, Abafy Lajos, Szávay Gyula Zempléni Árpád, Rákosi Jenő, továbbá mint vendégek: Benedek János képviselő, Sass Ede, Berényi László, Kampis János, Molnár Gyula, Bella Miklós, Beregi Oszkár, Gopcsa László, Endrődi Béla és mások.

Az első felköszöntőt *Herczeg* Ferencz mondta lelkes és költői szavakkal emlékezve meg Jókai Mórról, a társulat elnökéről, ki most Nizzában időzik s a kinek mindent kiván, amit irodalmunk legnagyobb büszkesége óhajt, teljes örömet, boldogságot és egészséget. A jelenvoltak tapssal és éljenzéssel adtak kifejezést annak, hogy a szónokkal egyetértenek, a kinek inditványára a társaságnak mind a negyven tagja hódolatteljes üdvözletét táviratban küldte Nizzába a költőfejedelemnek.

Majd Szana Tamás a megválasztott két uj tag: Nógrádi *Papp* Gyula és Francesco *Sirola* egészségére üritette poharát. Jakab Ödön Herczeg Ferenczet éltette, kiemelve érdemeit, hogy korának leghiresebb tolmácsolója. Koroda Pál és Szabó Endre Rákosi Jenőt köszöntötték fel. Rákosi Viktor szellemes beszédben Somló Sándort, a Nemzeti Szinház érdemes igazgatóját éltette, mire Somló Sándor Herczeg Ferencz elnöki megnyitó beszédét méltatta és a hazai drámairodalom ujjáteremtését hangoztatta. Prém József a társaság vendégeit üdvözölte és első sorban a két függetlenség képviselőt. Rákosi Jenő az irodalmi és társadalmi körök szorosabb érintkezését sürgette és a társaság sikeres müködésére üritette poharát. Beszéltek még Gopcsa László, Sass Ede és Szavay Gyula. A vidám lakomázók késő délután oszlottak szét.

Számadás.

Szana Tamás a Petőfi-Társaság főtitkára a mai közgyülés alkalmából kiadta a titkári jelentést, a melyből a következőket emelhetjük ki:

A jelentés mindenekelőtt fájdalommal emlékezik meg a társaság veszteségeiről, Bartók Lajos alelnök elhunytáról, a kinek helyére méltó utódot találtak Herczeg Ferencz személyében. Az uj alelnök vezetése alatt a társaság megujult erővel munkálkodott az alapitásakor maga elé tüzött föladatok végzésében; ápolta és terjesztette a Petőfi-kultuszt, ugy, hogy ma már egész kis muzeumunk van a nagy költőre vonatkozó emléktárgyakból.

Jókai Mórt, a társaság ősz elnökét 78-ik születésenapján testületileg kereste fel a Petőfi-Társaság és üdvözölte.

Komócsy Józsefnek porladozó hamvait *Zala* György által készitett remek sirszoborral jelölte meg.

A Bulyovszky Lilla jutalmat ez idén *Dombay* Hugó »A gőg« czimü költeményével nyerte meg.

A jelentés a továbbiakban szépen elparentálja *Tóth* Lőrinczet és id. *Ábrányi* Kornélt, irodalmunk e két érdemes veteránját s végül rátér a legutóbb lefolyt tagválasztó közgyülésre, a mely *Nógrádi Pap* Gyulát választotta meg a társaság tagjai közé.

KÜLFÖLD.

Utazás a pénzügyi tárcza körül. A Giolitti-kormánynak még mindig nincsen pénzügyminisztere. Rosano tudvalevőleg kinevezése után néhány nappal agyonlőtte magát s azóta hetek multak el, de nem akadt utódja. De nem is érkezik hire annak, hogy Giolitti keresné az utódját. Az utolsó minisztertanács foglalkozott ugyan ezzel a kérdéssel, de nem hozott határozatot, mert a miniszterek egy része azon a véleményen volt, hogy a legjobb lesz, ha a mostani átmeneti állapotot fentartják, tehát Luzzatti kincstárnok kezelje a pénzügyi tárczát is. Ez a nézet azon az álásponton alapul, hogy a pénzügyminiszteri állás egeszen felesleges, a mint különben az olasz sajtóban is akadnak hangok, amelyek e mellett kardoskodnak. Igy a milanói Corriere della Sera azt irja, hogy olyan kincstárnok mellett, akinek egyéni sulya is van, a pénzügyminiszter csak az államtitkár szerepét játszhatja, különben a pénzügyi adminisztráczióban sohasem lehet rend. Éppen most az ideák harmóniája s a czél egysége az olasz pénzügyi politika elengedhetlen feltétele. Annak igazán nincsen értelme, hogy a pénzügyeket két miniszter vezesse. A pénzügyminisztert rendesen politikai okokból nevezik ki, hogy ezzel kielégitsenek egy parlamenti csoportot. Rosanonak is az szerezte meg a miniszteri tárczát, mert a nápolyiak igényeinek akartak megfelelni. Már most hangzik különben az a kivánság, hogy ha betöltik a pénzügyminiszteri tárczát, akko nápolyi embert nevezzenek ki. Arlotta és Girardit nevelt emlegetik, de az első Sonnino hive, a másik pedig kijelentette, hogy nem hajlandó belépni a kormányba. A radikális de Marinit is emlegetik, de ennek meg a szocziálisták nem bocsátják meg, hogy elpártolt tőlük. Az ő pénzügyminisztersége ellen különben van még némi érv: soha életében nem olvasott egy gazdasági szakkönyvet s nem látott egy mérleget Annál pedig, hogy a nemzetgazdaság területén teljesen járatlan embert nevezzenek ki pénzügyminiszterré, igazán okosabb, ha be sem töltik ezt a tárczát.

*

Zürzavar Spanyolországban. Az uj évet sehol sem köszöntötték valami tulcsapongo örömmel. A legkevesebb oka a vigságban a *spanyol* politikusoknak volt, a kiknek az elmult év semmi vágyukat nem teljesitette. Reformról, javulásról szó sincs a pirhennei hegyek közt. A két nagy párt, a liberális és a konzervativ, összeomlott, *Sagasta* meghalt, *Silvela* visszavonhatatlanul lelépett a politikai pályáról. A kormánypárton egyre nagyobb a zavar, a köztársaságiak között a veszedelmes reménykedés, a mely nem éppen alaptalan. *Maura* miniszterelnök emellett a volt manillai érseket, *Fray Nozaleda*-t kinevezte valencziai érseknek. Az egész országban nagy a megbotránkozás a klerikálisok ellen s azt rebesgetik, hogy ez a klerikális-konzervativ kabinet bukását okozhatja. Ennek a népszerütlenségnek az a szereplés a magyarázata, amelyet Fray Nozaleda, akinek a nevével kapcsolatos a Philippinák elvesztése, ott játszott. Emlékezetes, hogy Nozaleda magatartása által szitotta lángra a lázongást, amely eleinte nem Spanyolország, hanem a szerzetesek tulkapásai ellen irányult. Ö volt az, aki intrikával, fenyegetéssel *Blanco* liberális generális visszahivását elérte, amikpr pedig ez még helyreállithatta volna a békét. Ö volt az is, aki a veszedelem első pillanatában menekült, hogy később, amikor már nem kellett veszedelemtől tartani, visszatérjen s az amerikaiaknak a kezére játszsza a várost. Nozaleda azután Manillában maradt s az amerikaiak közt nyugodtan töltötte be tovább is a hivatalát, mintha mi sem történt volna, a mig aztán teljesen világosan nem juttatták a tudomására, hogy jó lesz, ha elpárolog. S most ezt a püspököt, miután négy évig hiába kilincselt a kormányoknál s bár ellene, mint a manillai takarékpénztár elnöke ellen bünvádi eljárás van folyamatban, a spanyol egyház legelőkelőbb állására nevezték ki. Nem csoda, hogy kinevezését a lapok hallatlan arczulcsapásnak tekintik, a melynek végzetes következései lehetnek, ha Nozaledanak nem jön meg a jobbik esze s nem fogadja el az állást.

*

Az igazságügy reformja Egyiptomban. Egyiptom igazságszolgáltatását reformálják. Sok franczia és angol tudóst hivtak meg az előkészitő bizottság tanácskozásaira, a melyek e hó 16-án kezdődnek. A konferencziákon különben résztvesznek mindazoknak a hatalmaknak a képviselői, melyek Egyiptom kormányával az igazságügy reformjára vonatkozólag megegyeztek.

*

A kinai összeesküvők. *Csangsából,* Kina Hunan nevü tartományának fővárosából, a sanghaii »North Daily News« olyan hireket hoz, a melyeknek különösen nyugtalanitó hatásuk lehet, ha meggondoljuk, hogy a Hunannal határos Kvangsi tartományban még mindig nem csillapodtak le a zavargások. E hirek szerint Csangsában titkos társulat alakult, melynek czélja az, hogy a mandzsuk által 1644-ben elüzött *Mina*-dinasztia leszármazottait ültessék vissza a pekingi császári trónusra. A titkos társaság csak néhány hónapja áll fenn, de máris kétezer tagja van. Feje egy *Csu* nevü férfi, aki azt állitja, hogy egyenes utóda a Ming-császároknak. A Mingdinasztiának Csu volt a családi neve, mig a »ming« szó annyit jelent, hogy »világos«, vagy »ragyogó.« Köztudomásu dolog, hogy ennek a szövetségnek a tagjai, eltérően egyéb titkos társaságoktól, vagyonos és müvelt emberek. Reménylik, hogy ugy Hunanban, mint egyéb tartományokban is, hamarosan sok párthivet fognak találni. Kvangsi tartomány felkelőinek vezetői közül többen vizsgálat alá vették Csu igényeit és jogosoknak ismerték el ezeket. Annyi bizonyos, hogy bár a kinai nép nagy tömegei érzéketlenek a magas politika irant, mégis vannak a népességnek olyan rétegei, a melyeknek sehogy sem tetszik az a gyöngeség, ami a pekingi udvar politikájában állandóan megnyilvánul. Ha Sanghaiban legutóbb, az özvegy császárné születésnapja alkalmával sok jele volt is látható a lojalitásnak, ez nem áll ellentétben az itt elmondottakkal s csak annak volt a következménye, hogy a pekingi kormány éppen akkortájban egy kis erélyt mutatott az orosz követelésekkel szemben.

HUSVÉTI AJÁNDÉKUNK.

— A legjobb szindarabok. —

Az a támogatás, amelylyel olvasóink tábora évek hosszu sora óta megtisztel bennünket, különösen nagy mértékben jutott kifejezésre most Rákóczi-albumunk szétküldése alkalmából. Őszinte nagy örömünkre minden oldalról meleg elismeréssel viszonozzák a mi ünnepi kedveskedésünket.

Nekünk azonban nemcsak örömet szerez ez a megtisztelő méltánylás, a melylyel lapunk hivei kitüntetnek bennünket, hanem kötelességünkké is teszi, hogy ezután lehetőleg még az eddiginél is fokozottabb figyelemmel legyünk olvasóink iránt. És mi igyekszünk tőlünk telhetőleg mindjobban megfelelni annak a varakozásnak, amelylyel a müvelt uri közönség velünk szemben méltán lehet.

Ehhez képest most is uj meglepetésről gondoskodunk és előre bejelentjük, hogy *április elejére,*

husvétra uj diszmüvet

készitünk elő az előfizetőink számára. Olyat, a mely a müvelt magyar közönséget bizonyára nagyon fogja érdekelni: az egész

szinházi év meglepetéseit

adjuk közre. A mit a főváros összes szinházaiban a téli szezonban már előadtak és a szezon további folyamán még előadnak, mindabból kiválasztjuk a

legnagyobb sikerü szindarabokat

minden szinház müsorából egyet, a legjobbat és azokat ebben a diszmüben kiadjuk

egész terjedelmükben

előfizetőink számára. A Nemzeti Szinház, Népszinház, Vigszinház, Király-Szinház, Magyar Szinház és a M. Kir. Opera egy-egy chef d'oeuvre-jének teljes szövege lesz tehát ez albumban. Az operaház és az énekes szinházak darabjaiból azonkivül benne lesznek a kötetben

a legsikerültebb áriák kottái

is, továbbá müvészi kivitelü képben ama szindarabok

összes szereplöi.

Ezt tervezzük mi most s husvét reggelén ezt a müvet minden előfizető megkapja. Ezzel a kedveskedéssel is le akarjuk róni a közönség iránt hálánkat egyre fokozódó támogatásáért.

Az agyonütött képviselő.

— Ujabb részletek. —

A nagykikindai büneset természetesen nagy feltünést keltett mindenfelé. Maguk a tettesek, a kik a gyilkosságot fényes nappal, nyilt utczán követték el, a legnagyobb nyugalommal tettek vallomást a nagykikindai rendőrkapitány előtt, csak azt tagadták eleintén, hogy előre megfontolt szándékkal cselekedtek volna. Arra hivatkoztak, hogy *Eremits* Pál képviselő őket nagy vagyont érő parasztgazdaságukból kiforgatta és teljesen tönkretette.

*

A vallomás lényegéről a következő tudósitás szól:

Lahovics János rendőrkapitány ma délelőtt tiz óra tájban ismét maga elé idéztette a gyilkosokat, a kik eleintén az előre megfontolt szándékot tagadni akarták, de Mladen csakhamar kifakadt:

— Ei, minek tagadjuk tovább a dolgot? Ennek meg kellett történnie. Örülünk, hogy tul vagyunk rajta, most legalább nyugodt a lelkiismeretünk.

Azután elmondták, mi késztette őket a gyilkosságra.

A gyilkosság reggelén — igy adták elő — már hajnali öt órakor távoztak el lakásukról s a városban járkálva több korcsmába is betértek, ugy hogy hét óráig már mind a ketten megihattak félliter pálinkát. Nyolcz óra tájban megindultak a járásbiróság épülete felé, mert biztos tudomásuk volt arról, hogy Eremitsnek tárgyalása lesz kilencz órakor, s meg akarták öt lesni, hogy végre leszámoljanak vele. Cselekedetükben tisztán a boszu érzése vezette őket, mert Eremits Pál néhai édesapjukat mintegy 240.000 koronát érő szép parasztgazdaságból pör utján teljesen kiforgatta. Az öreg Sibul ugyanis, hogy néhány hitelezőjének zaklatásától meneküljön, névleg átiratta birtokát Eremitsre, a ki azonban tényleg is birtokába vette a gazdaságot és az emiatt támadt pörben tanukkal bizonyitotta, hogy a birtok vételárát meg is fizette. Az öreg Sibul elismerte ugyan, hogy a kérdéses összeget szinleg, a tanuk előtt csakugyan átvette Eremitstől, de azt a pénzt Eremits még aznap visszavette tőle, mert csak formaszerinti adás-vétel volt az, a hitelezők elhallgattatása miatt. Ezt azonban bizonyitani az öreg Sibul nem tudta és a pört Eremitssel szemben elvesztette. A pör befejezése óta állandó gyülölködésben állottak Sibul fiai Eremitssel, akit többször meg is fenyegettek a „leszámolással.“ Eremits, hogy szabaduljon végre a testvérek kellemetlenkedéseitől, az öreg Sibulnak valami kis kegydijat juttatott, amiből az öreg eléldegélhetett, egyik lányát pedig neveltette, aki most Szerbnagyszentmiklóson tanitónő.

Az utóbbi időben azonban ujból élesebbé vált a gyülölködés a Sibul fiuk részéről, s ehhez járult még, hogy most a szerb ünnepek előtt Mladen egy ismerősét odaküldte Eremitshez, hogy kérjen számára 5 forintot. Eremits azonban haragosan rárivallt a küldönczre, hogy:

— Annak a bitangnak nem adok egy fillért sem!

Ez végleg elkeseritette a testvéreket és elhatározták, hogy végeznek Eremitssel.

*

A gyilkosság részleteit, mint a »Magyarország« irja, igy mondták el:

Tegnap reggel nyolcz óra tájban megindultak a járásbiróság épülete felé és megálltak a Mokrini-utcza és a Gimnázium-utcza sarkán, szemben a járásbiróság épületével.

György, a fiatalabbik testvér be is nézett néha az épületbe, hogy nem jön-e még Eremits, aztán ismét visszatért a sarkon álldogáló bátyjához.

Sibul Mladen subája alatt egy járomszög alaku sulyos vasdorongot rejtegetett, zsebeben pedig egy hatlövetü revolver, Györgynél szintén revolver volt. A fegyvereket még az őszszel vásárolták Szegeden, határozottan arra a czélra, hogy Eremitset megöljék.

Valamivel tiz óra után Eremits kijött a járásbiróság épületéből, s amint a testvérek megpillantották, egyenesen feléje mentek. Előbb az idősebb testvér, Sibul Mladen lőtt reá, s mikor az nem talált, György is rásütötte revolverét. Eremits menekülni próbált támadói elől, és a Piacztér felé futott. György többször lőtt a futó Eremits után és bátyjával együtt folytonosan nyomon követte a menekülőt. Eremits a Piacztéren Nothum kereskedő boltjába akart bemenekülni és a bolt tulajdonosa ajtót is nyitott, hogy segélyére legyen a sulyosan megsebesitett Eremitsnek. György azonban ráfogta revolverét a boltosra és rákiáltott, hogy ereszsze el a kilincset. A kereskedő megrémült a dühöngő embertől és hirtelen visszafutott a boltba. Akkor ért a bolt elé Mladen, az idősebb testvér. Az aztán megragadta Eremitset és lerántotta a járda aszfaltjára. Eremits elesett és Sibul Mladen vasbotjával a szó szoros értelmében szétzuzta a fejét; György, a fiatalabb testvér pedig revolverének agyával verte a szerencsétlen áldozat arczát és fejét.

Eremits néhány pillanat alatt az utcza kövezetén kiszenvedett. Balszeme egészen kifolyt, agyveleje pedig kiloccsant az utczakövezetre, a mely nagy területen csupa vér volt a gyilkosság után.

Az utcza népe a gyilkosság láttára szétfutott és senki sem mert az áldozat segitségére sietni. A tömeg csak akkor kezdett ujra összeverődni, mikor a tett után Sibul Mladen nyugodtan fölvéve subáját, testvérével együtt megindult a rendőrkapitányság felé. Utközben találkoztak már a rendőrség embereivel is, *a kiket a két testvér minden ellenkezés nélkül követett a kapitányságra.*

Jó félóraig hevert a holttest vérbe fagyva az utcza kövezetén, a mig a hatóság nevében dr. Vidák Arzén városi orvos, Deván királyi ügyész, Róth Gergely törvényszéki elnök, dr. Vatkó alügyész, Wachtel Leó rendőrkapitány és Lahovics János rendőralkapitány helyszini szemlére meg nem jelentek.

Az eset szemtanuiként Milinkovics István nyomdász, Nothum Henrik kereskedő, Alt József korcsmáros, Spiegel János hentes Szendef Tamás mészáros, Risztics Sándor pinczér és Szabó Adél kávésleány jelentkeztek.

A kapitány rögtön kihallgatta a szemtanukat s aztán a tetteseket fogta vallatóra. A két Sibul-testvér a legnagyobb nyugalommal minden lelki emóczió nélkül mesélte el történteket, kijelentették, hogy tettüket nem bánták meg, azt nem is sajnálják, lelkiismeretük pedig nyugodt, mert ennek a föl igazság szerint igy kellett történnie. A gyilkosokat két elkülönitett, sötét, pinczeszerü zárkában tartják fogva, a melyekben egy szalmazsák van fekvőhelyül.

Eremits Pál holttestét a helyszini szemlé megejtése után kocsin lakására szállitották. Felesége éppen az utczaajtóban állt s megpillantva a közeledő kocsin fekvő bekötözött fejü holttestet, részvéttel kérdezte a körülállókat:

— Vajjon ki lehet az a szerencsétlen ember?

Éppen akkor ért oda *Lahovics* rendőrkapitány, aki kiméletesen közölte Eremitsnével, hogy férjét baleset érte és amig a holttestet elhelyezték, egy másik szobába vezette az asszonyt, azzal az ürügygyel, hogy a sebesültnek föltétlen nyugalomra van szüksége. Leirhatatlan az a kétségbeesés, ami a szerencsétlen özvegyen erőt vett, mikor valóra értesült férje haláláról.

A szerb ünnepek miatt ott időzik végül Eremitséknél a halott testvére is, özvegy Eremits Istvánné, akit alig lehetett a holttest fekhelyétől elszakitani.

Ma délelőtt 9 órakor hivatalosan felbonczolták Eremits Pál holttestét, hogy a halál oka közelebbről megállapitható legyen. A bonczolást dr. *Spitzer* Mór városi főorvos és törvényszéki orvos végezte. Jelen voltak a hatóság részéről dr. *Roth* fogházi orvos, *Benczur* Jenő vizsgálóbiró és *Dévan* királyi ügyész.

lévő csapatok számától függ. *Oroszország nem fél a háborutól,* de azt nem kivánja és igyekszik azt lehetetlenné tenni.

London, jan. 6.

A Reuter-ügynökség arról értesül, hogy a helyi japán követségen nem nyilatkozhatnak ama híresztéléseket illetőleg, melyek a távol keleti bonyodalomoról terjedtek el. *Nem helyes azt állitani, hogy az utolsó idők tárgyalásai jóra fordultak.* A tárgyalásokban *nem állott be lényeges változás.*

Páris, jan. 6.

Tokioi magántávirat kimeritő módon fejtegeti Japán és Oroszország közötti viszonyt és azt mondja, hogy Japán Oroszországnak javaslatot tett az iránt, hogy a Kinára és Koreara vonatkozó kérdéseket valamint Japán jogait Mandzsuriában fennálló szerződések értelmében szabályozzák. Oroszország válaszában visszautasitja a mandzsuriai kérdés megvizsgálását és azt javasolja, hogy Koreában egy semleges zónát állitsanak fel, amely Japánt Korea egyharmadától megfosztaná. A távirat hozzáteszi, hogy Japán nem fogadhat el ilyen ajánlatot és végül konstatálja, hogy Oroszországnak az utolsó japán jegyzékre adott válaszát még nem ismerik.

Pétervár, jan. 6.

A Brsevija Vjedomosti czimü lap a tegnap Koreába kivonult vadászezredekről ir és azt mondja, hogy ez az eljárás minden kétséget kizár Oroszországnak Kelet-Ázsiában folytatott politikájának szilárdság tekintetében és teljesen megegyezik azzal a nyilatkozattal, melyet az orosz kormány 1898-ban a koreai kormányhoz intézett. A lap utal arra, hogy az a nyilatkozat azt mondja, hogy Oroszország tartózkodni fog Kórea ügyeinek mindennemü beavatkozásától mindaddig, a mig Korea idegen segitség nélkül a belső rendet és függetlenséget megóvni képes lesz. Ha ez nem volna lehetséges, akkor Oroszország saját erdekeben lesz kenytelen ez intézkedéseket megtenni. Ezeknek az intézkedéseknek megtetelére elérkezett a kellő idő. A nevezett lap hatarozottan ellentmond annak a véleménynek, hogy egy ezrednek Koreába való vonulasa a háboru kezdetét jelentené.

Peking. jan. 6.

Niucsvangi távirat jelenti, hogy Japán kereskedő-házak azt az utasitást adták képviselőiknek, hogy családjaikat Mandzsuriából küldjék el. A távirat továbbá arról is tesz jelentést, hogy a brit niucsvangi helyettes konzul Pekingbe utazik, hogy az ottani brit követtel a helyzetet megbeszélje.

A Petőfi-társaság nagygyülése.

— *A huszonnyolczadik évforduló.* —

A Petőfi-társaság müködése iránt évről-évre fokozódik az érdeklődés. Havi felolvasó ülésein mindig nagy és előkelő közönség jelenik meg, amely a legnagyobb rokonszenvvel és érdeklődéssel hallgatja az előadókat. Termeszetes, hogy ily népszerüség mellett évi nagygyüléseit irodalmi eseménynek tekinti a müvelt közönség.

S valóban irodalmi események is azok. Az irodalom ünnepnapjai, amikor az egész nagy irodalmi életnek ugyszólván revüjét kapja a közönség. Nagy átnézetét az egész év irodalmi mozgalmainak, amelyek a maguk összeségében a nemzeti kulturának legfőbb tényezői gyanánt szerepelnek.

A társaság mai nagygyülését szintén irodalmi eseménynek tekinthetjük. Különösen *Herczeg* Ferencz alelnöknek mai megnyitó elnöki beszédje volt az, amely nagy jelentőséget adott a gyülésnek. Magas szinvonalon álló, előkelő és nagy szempontokból kiinduló megnyitó beszéd volt ez, amelyben a magyar irodalom egész szemhatárán nézett végig birálatával és világitotta meg tanulságos és érdekes módon.

A nagyérdekü beszédet lapunk mai tárczarovatában közöljük.

A felolvasó ülés.

Az irodalmi ünnep, a Magyar Tudományos Akadémia disztermében folyt le, fényes közönség részvétele mellett. A földszint és a karzatok roskadásig megteltek. A fővárosi társaság hölgyei nagy számban foglaltak helyet a földszinten, mig a karzatokat lelkes ifjuság foglalta le.

Persze a nagy látogatottságot az a vonzó és változatos programm okozta, amely a Petőfi-társaság nagygyüléseinek mindenkor előnye volt. De megelőzte a nagygyülést annak a hire is, hogy Herczeg Ferencz nagy és általanos érdekü témaról fog elnöki megnyitó beszédet mondani.

A tagok sorából megjelentek a gyülésen:

Herczeg Ferencz (alelnök), Szana Tamás (főtitkár), Jakab Ödön (másodtitkár), Erődi Béla Ábrányi Emil, Kiss József, Somló Sándor, Rákosi Viktor, Jeszenszky Dano, Ferenczy Zoltán, Prem József, Koroda Pál, Endrődi Sándor, Váradi Antal, Zempléni Árpád, Pap Zoltan, Abaffy Lajos, Sebők Zsigmond, Palagyi Menyhért, Szavay Gyula Abonyi Emil, György Aladar, Szabó Endre, Sz. Nogál Janka, Kabos Ede és László Mihály. A Kisfaludy-Tarsasag képviseletében Vargha Gyula főtitkár jelent meg.

A gyülést Herczeg Ferencz elnöki beszéde nyitotta meg, azután Ábrányi Emil lépett a pódiumra. Waterloo czimü költeményét olvasta fel, a melyben elmondja, hogy Brüsszelben jártában találkozott egy régi ismerősével, aki nagyon csudálkozott, hogy a költő nem akarja megtekinteni Waterloot, a nagy csatamezőt, ahová pedig oly kényelmes a közlekedés. Aztán a szörnyü emlékek, amiket visszavarázsol a képzelet ? Napoleon világraszóló haditervei ? De a költő hajthatatlan, s igy felel:

»Napoleon nagy ember?
Nem!... Tagadom! Tagadnom kell, uram!
Nagy ember Pasteur, aki föltalálta
Az iszonyu veszettség szérumát . . .
Nagy Semmelweiss, mert áldott módszere
Halálos ágyból ment meg millió
Hitvest, anyát . . . Nagy ember Pestalozzi
A bölcs, a jó, a gyermeknevelő . . .
Nagy Franklin, Watt, Stefenson, Edison,
Akik hatalmas kézzel megragadták
A gőzt, a villanyt, hogy cselédeinkké
Tegyék e szörnyü óriásokat . . .
Nagy ember Darwin, Sekszpir, Rafael,
Nagy ember Göthe, Newton és Beethoven,
Minden nagy költő és igaz müvész,
A tudománynak minden hérosza,
Igazságszomjas lelkek éltetői,
Szent, dicső, ember-vigasztalók! . . .
Nagy minden ember, aki szereti
A küzdő embert! Aki életet,
Reményt sugároz, mint a ragyogó nap! . . .
De vérivó dicsőség Brontese,
Verdesse bár fejével az eget,
Előttem nem nagy! . . . Aki hiuságból,
Falánk önzésből ágyutöltelékké
Gyur milliókat, tömi a halált
És a világból temetőt csinál:
Az nem nagy ember! . . . A dühös bolondok
Házába véle! Vagy zárjátok őket
A tömlöczök legmélyebb fenekére! . . .«

És ezzel a Waterloo-istenitő
Jó ismerőst ott hagytam a faképnél.

A költeményt taps és éljenzés követte.

Ezután Váradi Antal olvasta fel Emlékeimből czimü dolgozatat, egy nagyobb müvének részletét, amely a 70-es évek szinészeiről mond el érdekes emlékezéseket, mulatságos intimitásokat a hetvenes évek nagy és kicsi szinészeiről, a szinfalak mögött, a Nemzeti Szinház udvarán lefolyt vidám jelenetekről. A felolvasás, amely mindvégig derült hangulatban tartotta a közönséget, zajos tetszést aratott.

Kiss József Két hajó czimü költeményét adta elő. Utana Somló Sándor olvasta fel Bársony Istvánnak Az ördög incselkedese czimü novelláját, melynek érdekes meseszövése lekötötte a közönség figyelmét.

Szabó Endre Hegyaljai képek czim alatt egy verses regenyének reszletét olvasta fel. A költői képekben gazdag, itt-ott felcsillanó, halk humorral füszerezett költemény zajos tapsot aratott.

Az utolsó felolvasó Rákosi Viktor volt, aki az ő mulatságos katona-históriainak cziklusából mutatott be egyet «Emmi hazatér» czim alatt. A közönség a vig elbeszélésnek csaknem minden mondatat harsogó kaczagással fogadta s a programm ez utolsó számának köszönhető, hogy a közönség mindvégig a legtürelmesebben kitartott helyén s szivesen tapsolt Rakosinak.

Ezzel a programm kimerült s Herczeg Ferencz néhány szóval berekesztette a gyülést.

A lakoma.

A nagygyülés után a társaság tagjai és számos vendég az István föherczeg-szálló termében lakomára gyültek össze.

Ott voltak: Herczeg Ferencz alelnök, Szana Tamás főtitkár, Jakab Ödön titkár, Ambrus Zoltán, László Mihály, Endrődi Sándor, Somló Sándor, Szabó Endre, Prem József, Rákosi Viktor, Szabóné Nogall Janka, Sebők Zsigmond, Koroda Pal, Kabos Ede, Abafy Lajos, Szávay Gyula Zempleni Árpád, Rákosi Jenő, továbbá mint vendégek: Benedek János képviselő, Sass Ede, Berényi László, Kampis János, Molnár Gyula, Bella Miklós, Beregi Oszkár, Gopcsa László, Endrődi Béla és mások.

Az első felköszöntőt *Herczeg* Ferencz mondta lelkes és költői szavakkal emlékezve meg Jókai Mórról, a társulat elnökéről, ki most Nizzában üdözik s a kinek mindent kiván, amit irodalmunk legnagyobb büszkesége óhajt, teljes örömet, boldogságot és egészséget. A jelenvoltak tapssal és éljenzéssel adtak kifejezést annak, hogy a szónokkal egyetértenek, a kinek inditványára a társaságnak mind a negyven tagja hódolatteljes üdvözletét táviratban küldte Nizzába a költőfejedelemnek.

Majd Szana Tamás a megválasztott két uj tag: Nográdi *Papp* Gyula és Francesco *Sirola* egészségére üritette poharát. Jakab Ödön Herczeg Ferenczet éltette, kiemelve érdemeit, hogy korának leghiresebb tolmácsolója. Koroda Pal és Szabó Endre Rákosi Jenőt köszöntötték fel. Rákosi Viktor szellemes beszédben Somló Sándort, a Nemzeti Szinház érdemes igazgatóját éltette, mire Somló Sándor Herczeg Ferencz elnöki megnyitó beszédét méltatta és a hazai drámairodalom ujjáteremtését hangoztatta. Prém József a társaság vendégeit üdvözölte és első sorban a két függetlenség képviselőt. Rákosi Jenő az irodalmi és társadalmi körök szorosabb érintkezését sürgette és a társaság sikeres müködésére üritette poharát. Beszéltek még Gopcsa László, Sass Ede és Szavay Gyula. A vidám lakomázók késő délután oszlottak szét.

Számadás.

Szana Tamás a Petőfi-Társaság főtitkára a mai közgyülés alkalmából kiadta a titkári jelentést, a melyből a következőket emelhetjük ki:

A jelentés mindenekelőtt fájdalommal emlékezik meg a társaság veszteségeiről, Bartók Lajos alelnök elhunytáról, a kinek helyére méltó utódot találtak Herczeg Ferencz személyében. Az uj alelnök vezetése alatt a társaság megujult erővel munkálkodott az alapitásakor maga elé tüzött föladatok végzésében; ápolta és terjesztette a Petőfi-kultuszt, ugy, hogy ma már egész kis muzeumunk van a nagy költőre vonatkozó emléktárgyakból.

Jókai Mórt, a társaság ősz elnökét 78-ik születésenapján testületileg kereste fel a Petőfi-Társaság és üdvözölte.

Komócsy Józsefnek porladozó hamvait *Zala* György által készitett remek sirszoborral jelölte meg.

A Bulyovszky Lilla jutalmat ez idén *Dombay* Hugó »A gőg« czimü költeményével nyerte meg.

A jelentés a továbbiakban szépen elparentálja *Tóth* Lőrinczet és id. *Ábrányi* Kornélt, irodalmunk e két érdemes veteránját s végül rátér a legutóbb lefolyt tagválasztó közgyülésre, a mely *Nógrádi Pap* Gyulát választotta meg a társaság tagjai közé.

KÜLFÖLD.

Utazás a pénzügyi tárcza körül. A Giolitti-kormánynak még mindig nincsen pénzügyminisztere. Rosano tudvalevőleg kinevezése után néhány nappal agyonlőtte magát s azóta hetek multak el, de nem akadt utódja. De nem is érkezik hire annak, hogy Giolitti keresné az utódját. Az utolsó minisztertanács foglalkozott ugyan ezzel a kérdéssel, de nem hozott határozatot, mert a miniszterek egy része azon a véleményen volt, hogy a legjobb lesz, ha a mostani átmeneti állapotot fentartják, tehát Luzzatti kincstárnok kezelje a pénzügyi tárczát is. Ez a nézet azon az álásponton alapul, hogy a pénzügyminiszteri állás egeszen felesleges, a mint különben az olasz sajtóban is akadnak hangok, amelyek e mellett kardoskodnak. Igy a milanói Corriere della Sera azt irja, hogy olyan kincstárnok mellett, akinek egyéni sulya is van, a pénzügyminiszter csak az államtitkár szerepét játszhatja, különben a pénzügyi adminisztráczióban sohasem lehet rend. Épen most az ideák harmóniája s a czél egysége az olasz pénzügyi politika elengedhetlen feltétele. Annak igazán nincsen értelme, hogy a pénzügyeket két miniszter vezesse. A pénzügyminisztert rendesen politikai okokból nevezik ki, hogy ezzel kielégitsenek egy parlamenti csoportot. Rosanonak is az szerezte meg a miniszteri tárczát, mert a nápolyiak igényeinek akartak megfelelni. Már most hangzik különben az a kivánság, hogy ha betoltik a pénzügyminiszteri tarczát, akkor nápolyi embert nevezzenek ki. Arlotta és Girardi nevét emlegetik, de az első Sonnino hive, a második pedig kijelentette, hogy nem hajlandó belépni a kormányba. A radikális de Marinit is emlegetik, de ennek meg a szocziálisták nem bocsátják meg, hogy elpártolt tőlük. Az ő pénzügyminisztersége ellen különben van még némi érv: soha életeben nem olvasott egy gazdasagi szakkönyvet s nem látott egy mérleget Annál pedig, hogy a nemzetgazdaság területén teljesen járatlan embert nevezzenek ki pénzügyminiszterré, igazán okosabb, ha be sem töltik ezt a tárczát.

*

Zürzavar Spanyolországban. Az uj évet sehol sem köszöntötték valami tulcsapongo örömmel. A legkevesebb oka a vigságban a *spanyol* politikusoknak volt, a kiknek az elmult év semmi vágyukat nem teljesitette. Reformról, javulásról szó sincs a pirhennei hegyek közt. A két nagy párt, a liberális és a konzervativ, összeomlott, *Sagasta* meghalt, *Silvela* visszavonhatatlanul lelépett a politikai pályáról. A kormánypárton egyre nagyobb a zavar, a köztársaságiak között a veszedelmes reménykedés, a mely nem éppen alaptalan. *Maura* miniszterelnök emellett a volt manillai érseket, *Fray Nozaleda*-t kinevezte valencziai érseknek. Az egész országban nagy a megbotránkozás a klerikálisok ellen s azt rebesgetik, hogy ez a klerikális-konzervativ kabinet bukását okozhatja. Ennek a népszerütlenségnek az a szereplés a magyarázata, amelyet Fray Nozaleda, akinek a nevével kapcsolatos a Philippinák elvesztése, ott játszott. Emlékezetes, hogy Nozaleda magatartása által szitotta lángra a lázongást, amely eleinte nem Spanyolország, hanem a szerzetesek tulkapásai ellen irányult. Ö volt az, aki intrikával, fenyegetéssel *Blanco* liberális generális visszahivását elérte, amikor pedig ez még helyreállithatta volna a békét. Ö volt az is, aki a veszedelem első pillanatában menekült, hogy később, amikor már nem kellett veszedelemtől tartani, visszatérjen s az amerikaiaknak a kezére játszsza a várost. Nozaleda azután Manillában maradt s az amerikaiak közt nyugodtan töltötte be tovább is a hivatalát, mintha mi sem történt volna, a mig aztán teljesen világosan nem juttatták a tudomására, hogy jó lesz, ha elpárolog. S most ezt a püspököt, miután négy évig hiába kilincselt a kormányoknál s bár ellene, mint a manillai takarékpénztár elnöke ellen bünvádi eljárás van folyamatban, a spanyol egyház legelőkelőbb állására nevezték ki. Nem csoda, hogy kinevezését a lapok hallatlan arczulcsapásnak tekintik, a melynek végzetes következései lehetnek, ha Nozaledanak nem jön meg a jobbik esze s nem fogadja el az állást.

*

Az igazságügy reformja Egyiptomban. Egyiptom igazságszolgáltatását reformalják. Sok franczia és angol tudóst hivtak meg az előkészitő bizottság tanácskozásaira, a melyek e hó 16-án kezdődnek. A konferencziákon különben résztvesznek mindazoknak a hatalmaknak a képviselői, melyek Egyiptom kormányával az igazságügy reformjára vonatkozólag megegyeztek.

*

A kinai összeesküvők. *Csangsából,* Kina Hunan nevü tartományának fővárosából, a sanghaii »North Daily News« olyan hireket hoz, a melyeknek különösen nyugtalanitó hatásuk lehet, ha meggondoljuk, hogy a Hunannal határos Kvangsi tartományban még mindig nem csillapodtak le a zavargások. E hirek szerint Csangsában titkos társulat alakult, melynek czélja az, hogy a mandzsuk által 1644-ben elüzött *Mina*-dinasztia leszármazottait ültessék vissza a pekingi császári trónusra. A titkos társaság csak néhány hónapja áll fenn, de máris kétezer tagja van. Feje egy *Csu* nevü férfi, aki azt állitja, hogy egyenes utóda a Ming-császároknak. A Ming-dinasztiának Csu volt a családi neve, mig a »ming« szó annyit jelent, hogy »világos«, vagy «ragyogó.» Köztudomásu dolog, hogy ennek a szövetségnek a tagjai, eltérően egyéb titkos társaságoktól, vagyonos és müvelt emberek. Remény-lik, hogy ugy Hunanban, mint egyéb tartományokban is, hamarosan sok párthivet fognak találni. Kvangsi tartomány felkelőinek vezetői közül többen vizsgálat alá vették Csu igényeit és jogosoknak ismerték el ezeket. Annyi bizonyos, hogy bár a kinai nép nagy tömegei érzéketlenek a magas politika irant, mégis vannak a népességnek olyan rétegei, a melyeknek sehogy sem tetszik az a gyöngeség, ami a pekingi udvar politikájában állandóan megnyilvánul. Ha Sanghaiban legutóbb, az özvegy császárné születésnapja alkalmával sok jele volt is látható a lojalitásnak, ez nem áll ellentétben az itt elmondottakkal s csak annak volt a következménye, hogy a pekingi kormány éppen akkortájban egy kis erélyt mutatott az orosz követelésekkel szemben.

HUSVÉTI AJÁNDÉKUNK.

— *A legjobb szindarabok.* —

Az a támogatás, amelylyel olvasóink tábora évek hosszu sora óta megtisztel bennünket, különösen nagy mértékben jutott kifejezésre most Rákóczi-albumunk szétküldése alkalmából. Öszinte nagy örömünkre minden oldalról meleg elismeréssel viszonozzák a mi ünnepi kedveskedésünket.

Nekünk azonban nemcsak örömet szerez ez a megtisztelő méltánylás, a melylyel lapunk hivei kitüntetnek bennünket, hanem kötelességünkké is teszi, hogy ezután lehetőleg még az eddiginél is fokozottabb figyelemmel legyünk olvasóink iránt. És mi igyekszünk tőlünk telhetőleg mindjobban megfelelni annak a varakozásnak, amelylyel a müvelt uri közönség velünk szemben méltán lehet.

Ehhez képest most is uj meglepetésről gondoskodunk és előre bejelentjük, hogy *április elejére,*

husvétra uj diszmüvet

készitünk elő az előfizetőink számára. Olyat, a mely a müvelt magyar közönséget bizonyára nagyon fogja érdekelni: az egész

szinházi év meglepetéseit

adjuk közre. A mit a főváros összes szinházaiban a téli szezonban már előadtak és a szezon további folyamán még előadnak, mindabból kiválasztjuk a

legnagyobb sikerü szindarabokat

minden szinház müsorából egyet, a legjobbat és azokat ebben a diszmüben kiadjuk

egész terjedelmükben

előfizetőink számára. A Nemzeti Szinház, Népszinház, Vigszinház, Király-Szinház, Magyar Szinház és a M. Kir. Opera egy-egy chef d'oeuvre-jének teljes szövege lesz tehát ez albumban. Az operaház és az énekes szinházak darabjaiból azonkivül benne lesznek a kötetben

a legsikerültebb áriák kottái

is, továbbá müvészi kivitelü képben ama szindarabok

összes szereplői.

Ezt tervezzük mi most s husvét reggelén ezt a müvet minden előfizető megkapja. Ezzel a kedveskedéssel is le akarjuk róni a közönség iránt hálánkat egyre fokozódó támogatásáért.

Az agyonütött képviselő.

— *Ujabb részletek.* —

A nagykikindai büneset természetesen nagy feltünést keltett mindenfelé. Maguk a tettesek, a kik a gyilkosságot fényes nappal, nyilt utczán követték el, a legnagyobb nyugalommal tettek vallomást a nagykikindai rendőrkapitány előtt, csak azt tagadták eleintén, hogy előre megfontolt szándékkal cselekedtek volna. Arra hivatkoztak, hogy *Eremits* Pál képviselő őket nagy vagyont érő parasztgazdaságukból kiforgatta és teljesen tönkretette.

*

A vallomás lényegéről a következő tudósitás szól:

Lahovics János rendőrkapitány ma délelőtt tiz óra tájban ismét maga elé idézte a gyilkosokat, a kik eleintén az előre megfontolt szándékot tagadni akarták, de Mladen csakhamar kifakadt:

— Ei, minek tagadjuk tovább a dolgot? Ennek meg kellett történnie. Örülünk, hogy tul vagyunk rajta, most legalább nyugodt a lelkiismeretünk.

Azután elmondták, mi késztette őket a gyilkosságra.

A gyilkosság reggelén — igy adták elő — már hajnali öt órakor távoztak el lakásukról s a városban járkálva több korcsmába is betértek, ugy hogy hét óráig már mind a ketten megihattak félliter pálinkát. Nyolcz óra tájban megindultak a járásbiróság épülete felé, mert biztos tudomásuk volt arról, hogy Eremitsnek tárgyalása lesz kilencz órakor, s meg akarták őt lesni, hogy végre leszámoljanak vele. Cselekedetükben tisztán a boszu érzése vezette őket, mert Eremits Pál néhai édesapjukat mintegy 240.000 koronát érő szép parasztgazdaságból pör utján teljesen kiforgatta. Az öreg Sibul ugyanis, hogy néhány hitelezőjének zaklatásától meneküljön, névleg átiratta birtokát Eremitsre, a ki azonban tényleg is birtokába vette a gazdaságot és az emiatt támadt pörben tanukkal bizonyitotta, hogy a birtok vételárát meg is fizette. Az öreg Sibul elismerte ugyan, hogy a kérdéses összeget szinleg, a tanuk előtt csakugyan átvette Eremitstől, de azt a pénzt Eremits még aznap visszavette tőle, mert csak formaszerinti adás-vétel volt az, a hitelezők elhallgattatása miatt. Ezt azonban bizonyitani az öreg Sibul nem tudta és a pört Eremitssel szemben elvesztette. A pör befejezése óta állandó gyülölködésben állottak Sibul fiai Eremitssel, akit többször meg is fenyegettek a „leszámolással.“ Eremits, hogy szabaduljon végre a testvérek kellemetlenkedéseitől, az öreg Sibulnak valami kis kegydijat juttatott, amiből az öreg eléldegélhetett, egyik lányát pedig neveltette, aki most Szerbnagyszentmiklóson tanitónő.

Az utóbbi időben azonban ujból élesebbé vált a gyülölködés a Sibul fiuk részéről, s ehhez járult még, hogy most a szerb ünnepek előtt Mladen egy ismerősét odaküldte Eremitshez, hogy kérjen számára 5 forintot. Eremits azonban haragosan rárivallt a küldönczre, hogy:

— Annak a bitangnak nem adok egy fillért sem!

Ez végleg elkeseritette a testvéreket és elhatározták, hogy végeznek Eremitssel.

*

A gyilkosság részleteit, mint a »Magyarország« irja, igy mondták el:

Tegnap reggel nyolcz óra tájban megindultak a járásbiróság épülete felé és megálltak a Mokrini-utcza és a Gimnázium-utcza sarkán, szemben a járásbiróság épületével.

György, a fiatalabbik testvér be is nézett néha az épületbe, hogy nem jön-e még Eremits, aztán ismét visszatért a sarkon álldogáló bátyjához.

Sibul Mladen subája alatt egy járomszög alaku sulyos vasdorongot rejtegetett, zsebeben pedig egy hatlövetü revolver, Györgynél szintén revolver volt. A fegyvereket még az ősszel vásárolták Szegeden, határozottan arra a czélra, hogy Eremitset megöljék.

Valamivel tiz óra után Eremits kijött a járásbiróság épületéből, s amint a testvérek megpillantották, egyenesen feléje mentek. Előbb az idősebb testvér, Sibul Mladen lőtt reá, s mikor az nem talált, György is rásütötte revolverét. Eremits menekülni próbált támadói elől, és a Piacztér felé futott. György többször lőtt a futó Eremits után és bátyjával együtt folytonosan nyomon követte a menekülőt. Eremits a Piacztéren Nothum kereskedő boltjába akart bemenekülni és a bolt tulajdonosa ajtót is nyitott, hogy segélyére legyen a sulyosan megsebesitett Eremitsnek. György azonban ráfogta revolverét a boltosra és rákiáltott, hogy ereszsze el a kilincset. A kereskedő megrémült a dühöngő embertől és hirtelen visszafutott a boltba. Akkor ért a bolt elé Mladen, az idősebb testvér. Az aztán megragadta Eremitset és lerántotta a járda aszfaltjára. Eremits elesett és Sibul Mladen vasbotjával a szó szoros értelmében szétzuzta a fejét; György, a fiatalabb testvér pedig revolverének agyával verte a szerencsétlen áldozat arczát és fejét.

Eremits néhány pillanat alatt az utcza kövezetén kiszenvedett. Balszeme egészen kifolyt, agyveleje pedig kilocscsant az utczakövezetre, a mely nagy területen csupa vér volt a gyilkosság után.

Az utcza népe a gyilkosság láttára szétfutott és senki sem mert az áldozat segitségére sietni. A tömeg csak akkor kezdett ujra összeverődni, mikor a tett után Sibul Mladen nyugodtan fölvéve subáját, testvérével együtt megindult a rendőrkapitányság felé. Utközben találkoztak már a rendőrség embereivel is, *a kiket a két testvér minden ellenkezés nélkül követett a kapitányságra.*

Jó félóráig hevert a holttest vérbe fagyva az utcza kövezetén, a mig a hatóság nevében dr. Vidák Arzén városi orvos, Deván királyi ügyész, Róth Gergely törvényszéki elnök, dr. Vatkó alügyész, Wachtel Leó rendőrkapitány és Lahovics János rendőralkapitány helyszini szemlére meg nem jelentek.

Az eset szemtanuiként Milinkovics István nyomdász, Nothum Henrik kereskedő, Al[illegible] József korcsmáros, Spiegel János hentes Szendef Tamás mészáros, Risztics Sándo[r] pinczér és Szabó Adél kávésleány jelentkeztek.

A kapitány rögtön kihallgatta a szemtanukat s aztán a tetteseket fogta vallatóra. A k[illegible] Sibul-testvér a legnagyobb nyugalommal minden lelki emóczió nélkül mesélte el a történteket, kijelentették, hogy tettüket nem bánták meg, azt nem is sajnálják, lelkiismeretük pedig nyugodt, mert ennek a föl[illegible] igazság szerint igy kellett történnie. A gyilkosokat két elkülönitett, sötét, pinczeszerü zárkában tartják fogva, a melyekben csak egy szalmazsák van fekvőhelyül.

Eremits Pál holttestét a helyszini szem[illegible] megejtése után kocsin lakására szállitották. Felesége éppen az utczaajtóban állt s m[illegible] pillantva a közeledő kocsin fekvő bekötözött fejü holttestet, részvéttel kérdezte a körülállókat:

— Vajjon ki lehet az a szerencsétlen ember?

Éppen akkor ért oda *Lahovics* rendőrkapitány, aki kiméletesen közölte Eremitsnével, hogy férjét baleset érte és amig a holttestet elhelyezték, egy másik szobába v[illegible] az asszonyt, azzal az ürügygyel, hogy a besültnek föltétlen nyugalomra van szüksége. Leirhatatlan az a kétségbeesés, ami a szerencsétlen özvegyen erőt vett, mikor v[illegible] értesült férje haláláról.

A szerb ünnepek miatt ott időzik végül Eremitséknél a halott testvére is, özv. Eremits Istvánné, akit alig lehetett a h[illegible] fekhelyétől elszakitani.

Ma délelőtt 9 órakor hivatalosan felbonczolták Eremits Pál holttestét, hogy a [illegible] oka közelebbről megállapitható legyen. A bonczolást dr. *Spitzer* Mór városi fő[illegible] és törvényszéki orvos végezte. Jelen v[illegible] hatóság részéről dr. *Roth* fogházi [illegible] *Benczur* Jenő vizsgálóbiró és *Dévan* királyi ügyész.

A bonczolás megállapitotta, hogy a test maga teljesen ép, ellenben a fej, az arcz és a nyak teljesen össze van zuzva. Az öt **lövés közül csak** egy érte Eremitset és pedig **az** arczán, az állkapocs felett, de a golyó **az** állcsonton megakadt. A 11 mm. átmérőjü **golyó** még mindig benne van a sebben. A vasbot ütései összezuzták a fej bal falcsontját, a halántékot, az arczcsontot és nyakszirtet. A halált, az ütések folytán bekövetkezett nagymérvü agyroncsolás okozta.

*

Nagykikindán sok mindenféle dolgot beszélnek Eremits Pálról és annak viselt dolgairól, amelyek jellemzik az ellene táplált gyülölködést és annak okát. Beszélik többek közt, hogy Eremitsnek tegnapelőtt el kellett volna már utaznia, de mert tegnap a járásbiróság előtt egy 30 forintos pörében tárgyalása volt, nem utazott el. A pört ugy nyerte meg, hogy esküt tett a biróság előtt, mire pörös ellenfele, egy özvegy szerb asszony az' mondta volna neki:

— Olyan legyen az életed, amilyen igazán esküdtél!

Egy fél órával később Eremits halott volt.

Beszélik azt is a városban, hogy Eremits régen *félt már a Sibul-fiuk boszujától,* mert mindig tőrös botot hordott magánál, ruhái alatt pedig pánczélinget viselt. Pánczélinget a holttesten nem találtak, ámbár még barátjai is azt állitják, hogy viselt olyat. Tőrösbotja nála volt ugyan, de nem védekezhetett vele, mert a Mladen vasbotjának ütése eltörte azt és csonka darabját találták csak a kezében.

A »Nagykikindai Takarékpénztár«, a melynek **Eremits** igazgatója volt, a legidősebb igazgatósági **tagját,** *Kasztory* Jánost választotta meg vezérigazgatójává.

Eremits holttestét holnap délután 2 órakor **görögkeleti szerb** szertartás szerint beszentelik **és három** órakor kiviszik a vasuthoz, este 10 **órakor** pedig Bács-Martonosra viszik, a hol reggel 9 órakor helyezik örök nyugalomra a családi sirboltban.

Eremits zsebében minden értéktárgyát megtalálták, mintegy *4000 korona készpénzével együtt*, a gyilkosok tehát rablást nem követtek el. A Sibul-testvéreket dr. *Zsiros* Lajos ügyvéd fogja védeni. A rendőri nyomozat most már be van fejezve, s a tetteseket holnap átkisérik az ügyészséghez.

A negyedmilliós kártya-parti.

— A képviselő és nábob afférja. —

Az a nagy kártya-affér, a melyről már tettünk jelentést s melynek főszereplői *Dungyerszky* György, a nábob fia és *Szaczelláry* György országgyülési képviselő, a társaság minden rétegében a legnagyobb meglepetést keltette. Mindenfelé: klubokban, kávéházakban és társaságokban csak erről a kártyaveszteségről beszélnek, a melynek története elég izgató és fordulatai ugyancsak érdekesek.

Az egész kártyaveszteségnek két főmozzanata van, a mely jellemző: az egyik az, hogy valaki nagyban kártyázott és nem fizetett; a másik az, hogy egy országgyülési képviselő kávéházban kávéházban kártyázott. Erre pedig ez a megjegyzésünk: a ki kártyázik és a veszteséget fizeti, ahoz semmi közünk. Az ő dolga, hogyan heveri ki a veszteséget. A ki kártyázik és nem fizet, mert nincs miből fizetni e, az hazárdkalandot keresett, a melyekből csak neki lehet haszna; a ki pedig kártyázik és nem fizet, mert nem akar fizetni, az egyenes szédelgést követett el, mert hisz, ha ő lett volna a nyertes, a nyereséget okvetlen zsebre vágta volna. Ellenben egy országgyülési képviselőhöz sem méltó dolog kávéházban nagy hazárdot játszani.

*

Szaczelláry egyébiránt egy ujságirónak a kártyaafférről a következőket mesélte el:

November 4-én a Fővárosi *Orfeum kávéházban* találkoztam Dungyerszky Györgygyel és leültünk egy asztalhoz, hogy egy kicsit diskurálgassunk. Dungyerszky egyszerre csak felkel az asztaltól és megszólitja egy *Halász* Béla nevü közös ismerősünket és igy szól hozzá:

— Én ma kártyázni akarok a Gyurival és 30—40 ezer forintot akarok tőle nyerni.

Pár pillanat mulva Halászszal együtt odajön hozzám és hiv, hogy jöjjek kártyázni s addig forszirozta a dolgot, mig beleegyeztem és Halász társaságában kocsiba ültünk. Dungyerszky a kocsisnak odakiáltott:

— Hajtson a Báthory-kávéházba!

Én kérdeztem, hogy mit akar a Báthory-kávéházban, mire ő azt felelte:

— Ne bántsd, én ott ismerős vagyok, ott nyugodtan játszhatunk.

— Mikor megérkeztünk a szeparéba, mielőtt még kártyázni kezdtünk volna, igy szólt hozzám Dungyerszky:

— Gyuri, kérlek, én csak az alatt a feltétel alatt játszom, ha mi most Halász Béla előtt becsületszavunkra megfogadjuk, hogy bármily nagy legyen is a veszteség, mi ezt november 6-án délután 5 órára készpénzben kiegyenlitjük.

Én ezt a kikötést elfogadtam és erre 50 koronás vizivel leültünk ferblit játszani. Dungyerszky elejétől fogva malheurrel játszott és figyelmeztetésem daczára mindjobban fokozta a téteket, ugy hogy rövid idő mulva 1000 korona volt a vizi. A játék vége az lett, hogy elvesztett százkilenczvenhatezer koronát.

Végre felállt Dungyerszky és akkor arra kért engem, hogy adjam neki a szavamat, hogy holnap revanchot adok. Én ezt készséggel megigértem és abban állapodtunk meg, hogy másnap 5 órakor találkozunk Halász Béla lakásán. Dungyerszky, mielőtt távoztunk, még kölcsön kért tőlem 1000 koronát és ezután elváltunk. Másnap én pontosan megjelentem a kitüzött időben és helyen, de Dungyerszky nem jött el, hanem elküldte házmesterét és magához kérette Halász Belát, akivel azt üzente, hogy reggel 7 óráig mulatott és igy jobb szeretne pénteken játszani.

Én ebbe is beleegyeztem és pénteken 5 órakor összejöttünk Halász lakásán. Eleinte ismét ferbliztünk, de én előzőleg kikötöttem, hogy 500 koronánál magasabb vizibe nem játszom. Ujólag nyertem már száznegyvenezer koronát és akkor Dungyerszky arra kért, hogy miután magam is láthatom, hogy a ferbliben pechje van, játszszunk inkább bakarát. Ebbe is belementem, de kijelentettem, hogy 5000 koronánál nagyobb tételt nem fogadok el. Ez a kijelentésem azonban meddő maradt, mert rövid idő után folyton 20000 koronát tett egy lapra és én, mint nyerő, kénytelen voltam ezt megengedni, hogy alkalmat adjak neki pénzének a visszaszerzésére. A játék azután váltakozó szerencsével folyt, de egyszerre csak állandóan Dungyerszkynek kedvezett a szerencse. Visszanyerte nemcsak az aznapi veszteséget, hanem még az elsőnapi veszteségi is leapadt 30000 koronára. A koczka azonban ismét fordult és rövid idő után ujból 196000 forint volt a veszteség. Ekkor ajánlottam, hogy hagyjuk abba, de ő nem akarta, igy hát folytattuk a játékot. Egyszerre csak belépett Dungyerszky Gedeon, György öcscse és egyideig nézte a játékot, majd pedig maga is tett két 200 koronás tétet pénzben és ezt meg is nyerte. Dungyerszky György ekkor kérte öcscsét, hogy játszon ő helyette, talán nagyobb szerencséje lesz. Vagy háromnegyed óra hosszat játszott velem Gedeon váltakozó szerencsével és azután elment.

A vége a játéknak az lett, hogy Dungyerszky ujabb 105 ezer koronával lett adósom. Dungyerszky ekkor arra kért, menjek vele a Pilzenibe, ott majd elmondja az egész dolgot öcscsének és az ügyet holnap rendezik.

El is mentem vele, de nem találtuk ott Gedeont, hanem a Korona-kávéházban. Én, Halász és Dungyerszky Gedeon kimentünk az utczára és ott igy szólott hozzám Gedeon:

— Magad is beláthatod, kedves barátom, hogy mi ezt az összeget egyszerre nem fizethetjük ki a nélkül, hogy atyánknak ne szólnánk. Különben eredj a Központi kávéházba, én majd értesitelek arról, amit megbeszélek batyámmal.

Elmentem és alig ültem ott egy pár perczig, belép egy képviselő közös barátunk, kissé illuminált állapotban és igy szól:

— Gyuri, kérlek, a Dungyerszky-fiuk azt izenik neked, ha akarsz 15—20 ezer koronát, hát annyit adnak, de ha nem fogadod, el, hát csinálj amit akarsz.

Én ezt az ajánlatot nem fogadtam el. Másnap Halász Béla közbenjárására felkerestt Dungyerszky Gedeon és több ajánlat után abban állapodtunk meg, hogy 60.000 koronát készpénzben azonnal kifizetnek és négy éven át, minden év november 15-én 60.000 koronát fognak fizetni. Dungyerszky Gedeon egyben kijelentette, hogy az egész tartozásért készfizetői kezességet vállal. Dungyerszky György is beleegyezett egyezségünkbe és megigérték, hogy három nap mulva felkeresnek az ügynek ilyetén való rendezése végett. Időközben azonban Dungyerszky György elutazott a purkersdorfi idegygyógyintézetbe és helyette felkeresett Gedeon, aki legnagyobb meglepetésemre igy szólt hozzám:

— Bátyám kijelenti, hogy ő részeg volt, a mikor kártyázott és nem akar fizetni, de hogy az ügyet mégis valamiképpen rendezzük, hajlandó vagyok az egész követelésért 80.000 koronát fizetni. Ezt az ajánlatot én kereken visszautasitottam és eltökéltem magamat arra, hogy értesitem atyjukat. Többek közbenjárása folytán erről egyelőre lemondtam és Dungyerszky Gedeon felhivása folytán ujból összejöttünk, ezuttal dr. Bischitz Gyula lakásán és itt a tényállás elmondása után Dungyerszky Gedeon beismerte, hogy elvállalta a készfizetői kezességet, de végleges megállapodásra ezuttal sem jutottunk. Ezek után utaztam el Purkersdorfba és felkerestem Dungyerszky Györgyöt. Beszéltem az orvosokkal Dungyerszky állapotáról és ezek egyhangulag kijelentették, hogy tény az, hogy mikor idekerült kissé ideges volt, de már teljesen egészséges. Ezt különben maga György is hangoztatta előttem. Mikor felszólitottam, hogy rendezze a köztünk fenforgó ügyet, Dungyerszky György kijelentette, hogy ő nem ajánlhatja a rendezésnek más módját, mint hogy vigyük az egész affaire-t zsüri elé. Ezt az ajánlatot már dr. Bischitz irodájában is felajánlotta öcscse, én akkor is elfogadtam és most is beleegyeztem.

*

Dr. Dungyerszky Gedeon viszont a következő sorok közlésére kért föl bennünket:

»A Szaczelláry-Dungyerszky-féle kártyaafférben több hirlap azt közölte, hogy Szaczelláry György az ifj. Dungyerszkyhez intézett levélben lemondott követeléséről. Ezzel szemben alulirott kijelentem, hogy ez nem felel meg a valóságnak, sőt ellenkezőleg, Szaczelláry felszólitott engem, hogy bátyám helyett fizessem meg a 302,000 koronát. Erre a levélre én a következő választ küldtem: E hó 4-éről kelt levelére vonatkozólag van szerencsém értesiteni, hogy én Halász Béla és dr. Bischitz Gyula urak előtt sem együttesen, sem külön kezességet nem vállaltam. Ami bátyám ügyét illeti, konstatálnom kell, hogy az ön megbizottai visszaléptek, mielőtt a zsüri az ügy érdemében döntött volt. Önnek és bátyámnak a zsüri egybehivásával egyéb czélja nem lehetett, mint megállapittatni, vajjon a kérdéses kártyatartozás becsületbeli tartozást képez-e, vagy sem? Bátyám feltétlenül alávetette magát a hozandó döntésnek és önnek is ezt kellett volna tennie, annál inkább, mert hiszen ön vette rá bátyámat a purkersdorfi gyógyintézetben a zsüri egybehivására. Eljárásából kifolyólag az ügyet a magam részéről befejezettnek tekintem.

Budapest, 1904. január 5-én.

Dr. Dungyerszky Gedeon.«

MOZGÓ KÉPEK.

A báli divatról.

Hogy a feminizmus nem terjed még tulságosan, s a férfiaknak még nem kell félniök tőle, hogy már nincsen többé házias feleség, azt egyelőre mi sem bizonyitja inkább, mint az, hogy a női ruhák fényüzése nem hogy csökkenne, sőt fokozódik.

És az a csodálatos, hogy a férfiak most nincsenek is annyira megbotránkozva ezen, mint voltak eddig! Azt hiszem öntudatlanul is azért vállalják inkább ezt a nagy luxust, mert a mig ez ily mértékben él és virágzik, addig mégis csak az a czélja az asszonyéletnek, hogy a férfi életét szépitse és változatossá tegye.

— Nos, ez a be nem vallott czél az idén legalább még biztosan megmarad és megtermi a legváltozatosabb muszlin- és krepdesin-, sőt pókháló-ruhakat. Mert ha eddig csak tréfából mondtak hogy a könnyü, habos muszlin-ruhák után, amelyek már tavaly is divatosak voltak, most már csak pókháló-szövetbe öltözhetnek a nők, az idén ez a tréfa valóra válik.

A mesebeli herczegkisasszony álma teljesedik, mert az idei szezon slágerje egy uj vékony selyemszálu szövet, amelyet a franczia »tissu d'araignée«-nek, pókháló-szövetének nevez s amelyet habos vékonyságában talán leginkább az — Auer-harisnyához lehetne hasonlitani.

A báli ruhákat egyáltalában jellemzi, hogy szinte mind könnyüek s vékonyak, talán azért is, mert bál kevés van s szoaré-val, teaestélylyel, házimulatsággal pótolják. A nehéz düsessz- és brokátselymek inkább csak ünnepélyesebb alkalmakra, bálanyáknak, vagy esküvőre örömszülőknek valók. A könnyü krepdesint és társait azért is kedvelik inkább az asszonyok, mert ezeknél a szin és szövet megválasztása után kezdődik csak az igazi fejtörés. Mig nagyon is a drága, nehéz brokátok önmagukban érvényesülnek s simán s egyszerübben kell megkésziteni azokat, addig a vékony szöveteket ezer apróssággal, himzéssel, beleapplikált médaljonokkal, gyöngyökkel, prémmel, csipkével kell gazdaggá tenni. Van most egy poszt fajta, amely olyan vékony, akár a selyem s a melyet arany, vagy ezüst szálak szőnek át Ezt használják fekete, vagy fehér tüll, vagy pókháló-szövet alsóruhájaként.

Virágokat ma már nem természet után készitenek. Vannak olyan formáju, s olyan szinü virágok, a melyeknek pendant-ját a természet ösmeri, de a melyek nagyon szépek lennének a természetben is. Aztán meg olyan virágot, a mely csak kicsiben él, ugyanugy roppant nagyban készitenek és forditva nagyot piczibe. Apró selyem virágot láthatunk most, például, a melyek annyira vékonyak s könnyüek, hogy a ruhaszövetre applikálva szinte a mintával egybefolynak.

Gazdagabb és szebb ruhát alig láttam még mint a következő párisi virágdiszes modellt. A ruha fehér krepdesin, a mely világoskék hullámos vonalakkal volt kézzel festve. A vonalak mentén apró rózsaszinü rózsák voltak applikálva, csokrokat képezve, mintha onnan nőttek volna ki. A szoknyán, nem egészen alól, széles gyönyörü alencon-csipke volt, a melyet világoskék muszlin szegélyezett. Elől tabliét képezett, amelyen keskenyebb csipke háromszor ismétlődik olyan módon, hogy alól szélesebb, felfelé keskenyebb a csipkézés, amit szintén világoskék muszlin szegélyez.

Nagyon sok báli ruhát diszitenek prémmel is sok puha fodrot alkalmaznak, a melyeket czibelinnel szilszkinnel, vakondprémmel szegélyeznek.

A fekete szin ma már olyan általános, hogy sikkesen megvarrva, apró világoskék rózsákkal vagy rózsaszinü buzavirággal applikálva egészen fiatal leanyok is viselik, ha véletlenül olyan zsánerü a szépségük, hogy a fekete szin emeli azt leginkább. A báli belépő valóságos báli felső ruhák ma már s egy elegáns estélyi ruhát nem szabad olyan kicsibe venni, hogy az ember valami régi egyszerü estélyi kabátot vegyen hozzá! Noblesse oblige! —

Mouche.

Ama t. olvasóinkat, a kiknek előfizetése deczember végén lejárt, kérjük, hogy a megrendelést mennél előbb megujitani szivesek legyenek, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hirek**. Báró *Spaun* tengernagy, a haditengerészet parancsnoka szabadságáról viszszatért Bécsbe. — Dr. *Horváth* Ödön, a kereskedelmi minisztérium belgrádi szaktudósitója több napig Budapesten tartózkodott, hol a kereskedelmi kamarában tárgyalásokat folytatott kivitelünk érdekében. A szaktudósitó ma állomáshelyére viszszautazott — *Cseh* Ervin horvát-szlavon miniszter Budapestről Bécsbe érkezett.

— **Uralkodók Abbáziában**. Négy uralkodó keresi föl a tavaszszal Abbáziát. Első lesz a svéd király. Utána közvetlenül a román király jön a Villa Angiolinába. Később ugy május folyamán készül az abbáziai üdülőhelyre a szász király Józefa herczegnő kiséretében. A luxemburgi herczeg, a negyedik fejedelmi vendég — mint mindig — az idén is a Villa Amaliában fog lakni.

— **Thaly Kálmán beteg**. Thaly Kálmán a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke néhány hete — részvéttel halljuk — reumatikus betegségben szenved. A beteg képviselőt és történettudóst sokan látogatják meg Pozsonyban, ahol betegen fekszik.

— **Magyar vértanuk**. A pápa ma délben hirdette ki a konsistoriális teremben a Kőrösy Márk, Pongrácz István és Grodecz Menyhért magyar vértanukat boldoggá avató dekrétumot egy dejüleg d'Arc Johanna boldoggá avatásával. Az ünnepélyes aktuson jelen voltak Forrata és Mathieu biborosok, Kohl Medárd püspök, Steinhuber biboros-diakonus, gróf Szécsen osztrák-magyar és Nisard franczia szentszéki nagykövet és számos meghivott vendég. A pápa a bréve felolvasása után beszédet mondott, melyben azon reménységének adott kifejezést, hogy Francziaország meg fog emlékezni arról, hogy történelmi diadalai és czivilizatorius szerepe hitéből erednek. Majd d'Arc Johannáról, az orleansi érsek és a magyar vértanukról az esztergomi püspökség nevében Kohl Medárd tartott szónoklatot, mely a hallgatóságot elragadta. Beszédében kiemelte, hogy a magyarok mindhalálig védeni készek a szentszék előjogait.

— **Jóslások az ujévre**. Minden évfordulóval jóslások járnak. A babonás világ mohón kap a hajmeresztő jövendöléseken, és ha véletlenül egyik másik következik, eszébe se jut a többit reklamálni. Egy párisi lapnak az az életrevaló ötlete támadt, hogy bárom oldalról is tudakolta az 1904-ben várható nagy eseményeket. Egy jósnőt, egy asztrologust és egy tükkel dolgozott hölgyet kérdeztetett meg. Az első, delejes álomba esve, kijelentette, hogy az ujév balesetekből és iszonyu szerencsétlenségektől fog hemzsegni. Szerinte három vasuti szerencsétlenség, egy párisi katasztrófa, tifusz, influenza, tüdőbetegségek várnak reánk. Az asztrologus tovább megy és azt is tudni véli, hogy 1904, iszonyu erkölcstelen lesz; nyers anyagiság és egészségtelen irodalom fog vezetni, áprilisban megbukik a Combes minisztérium (melynek az előbb emlitett jósnő még nyolcz hónapot igér), májusban egy zeneteremben pánik lesz, a czárt meggyilkolják, Angolország elveszti a fölényes helyzetét, Ausztria-Magyarország és Oroszország közt surlódások törnek ki, a tibeti hadjárat kudarczczal végződik, az összes londoni bankházi és kereskedőczégek megbuknak, az indiai alkirály lemond, az Egyesült-Államok kikezdenek Orosz és Németországgal, Roosewelt megbetegszik s merényletet áll ki, végül Konstantinápolyban, Chileben, a Philippinákon, Kalkuttában és Transvaalban erős földrengés lesz. Egyetlen vigaszul azt jövendöli, hogy 1904-ben csodagyermek születik, a ki bámulatos dolgokat fog müvelni. A harmadik jövendőmondó nem terjeszkedett ki részletekre, csak általánosságban mondta ki, hogy 1904-ben rettenetes dolgok várhatók.

— **Császár és nagyherczeg**. Németországi ujságok hirt adnak arról, hogy a német császár és a badeni nagyherczeg közt a viszony már nem olyan meleg és jó, mint eddig volt, de az okot, a mely a jó viszonyt megzavarta, nem tudják. Karlsruhéban zokon vették, hogy *Vilmos* császár a nagynénjeért *Hohenlohe* Leopoldine, született badeni herczegnőért tartott gyászünnepen nem a császári ház tagjával, hanem csak a Frankfurt mellett lakó *Lindequist* tábornok, szárnysegéddel képviseltette magát. A „Neueste Nachrichten" ezekre a hirekre a következőket jegyzi meg: Lehet, hogy e hirekben tulzás van, de komoly dolgokat nem lehet hallgatással mellőzni vagy eltusolni. Feltünő, hogy a badeni nagyherczeg az uj német birodalom megalapitásának egyik leglelkesebb harczosa, évek óta nem volt Berlinben. A mikor nemrégiben Berlinben Vilmos császár jelenlétében ünnepélyesen leleplezték Frigyes császár és császárné szobrát, a badeni nagyherczegnő, a ki pedig Frigyes császár nővére, a helyett, hogy Berlinbe ment volna, hirtelen Genfbe utazott. Az egyenetlenségek akkor kezdődtek, a mikor nem teljesült a badeni udvarnak az a kivánsága, hogy az örökös nagyherczeg legyen Karlsruhe parancsnokló tábornoka.

— **Teaestély a régi képviselőházban**. A *Veres* Pálné szoboralap javára holnap, csütörtökön, a régi képviselőházban tartandó teaestély iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A rendezőség felkért bennünket annak a közlésére, hogy a hölgyközönség pusztán délutáni teánál viselni szokott öltözékben jelenjék meg.

— **Anarkizmus a délvidéken** Több izben volt már arról szó, hogy Temesmegyének Szerbiával határos kubini járásában a szocziálizmus rohamosan terjed. A mozgalom nem is annyira szocziálisztikus, mint inkább anarkisztikus jellegü, mert a fennálló rend teljes felforgatására törekszik.

— Nem fizetünk adót, nem adunk katonát, nem fizetünk fogyasztási adót, ingyen akarunk vadászni és halászni! — Ezt hirdeti a fellázitott nép és hozzáteszi:

— Le az uri osztályokkal és a papokkal!

Tervük az, hogy elkergetik a hatóságokat és magukhoz ragadva a hatalmat, megteremtik a paraszt-uralmat. A tömeg már nem is respektálja a hatóságokat és nyiltan hirdeti, hogyha a szomszédos Szerbiában büntetlenül meg lehetett gyilkolni a királyi párt, miért ne lehetne Magyarországon elkergetni a tiszviselőket, akik még csak nem is királyok. Jellemző, hogy nemcsak a nép legalsóbb rétegei, de a vagyonosabb parasztgazdák között is hóditanak ezek az eszmék. A hatóságok a legmesszebbre menő óvintézkedéseket tették meg, hogy az esetleges bajokat elháritsák. A kubini járásban levő csendőrörsöket megerősitik, Dubovac és Gálya községben uj csendőrörsöket állitanak fel és Bavaniste községbe legközelebb két század katonaság lesz kiküldve, a község költségére. A rendzavarók ellen a törvény teljes szigorát alkalmazzák, az izgatókat eltolonczolják, a fegyvereket pedig elkobozzák.

— **A rossz törvény**. Minden törvény rossz annak, aki a sulyát érzi. Hát még ha tényleg igazságtalan is, akkor ugyancsak hangos ellene a panasz. Ismeretes, hogy csak akkor házasodhatik a legény, ha kikerült a katonasorból s nagyon ritkán adják meg a kivételes engedélyt ahhoz, hogy a szive választottját előbb vezesse oltárhoz, mielőtt megkapta az obsitot vagy pedig az ezredorvos harmadszor is ki nem mondta reá az *Untauglich*-ot. Mindazonáltal elég természetesnek találja ezt igy a világ, csak azok a legények keseregnek ellene, akiknek nehéz a várakozás. Hevesmegyében, ugy látszik, sokan vannak az ilyen forró temperamentumu fiuk, mert a vármegye törvényhatósági bizottságának megesett rajtuk a szive s feliratot küldött a képviselőházhoz, azzal a kéréssel, hogy helyezze hatályon kivül a »rossz törvényt.« A feliratot pártolás végett megküldik a többi törvényhatóságnak is, azonban kevés visszhangra fog találni. Mert katonának igazán nem való a feleséges ember, ha pedig ugy határoznának, hogy a házasság mentesit a katonáskodástól, rövidesen nem kerülne az ármádiának egyetlen rekrutája sem. Mert két rossz közül végre is az ember — mindig a kisebbet választja...

— **A mentők számadása**. A mentők a mult hónapban 514 esetben nyujtottak első segitséget. Az esetek között volt sebészeti bántalom 286, belső betegség 133, egyéb eset 58. Öngyilkossági kisérlet és öngyilkosság 37 volt. Az első segitségben 304 férfi 195 nő s 15 tiz éven aluli gyermek részesült. Mozgóőrséget 107 esetben tartottak a mentők, 17-et nappal, 90-et éjjel. Betegszállitás 396 volt, még pedig az első segitség nyujtással kapcsolatban 217 esetben, megkeresésre 179 esetben. Tüzhöz egy esetben, vaklármára s téves jelentésekre 18-szor vonultak ki a mentők.

— **Százöt millió jótékonyczélra**. Amerika legjótékonyabb embere tudomás szerint Carnegie, aki egy milliónál kisebb jótékony alapitványt még nem tett. Most összeállitottak alapitványainak statisztikáját. Eszerint az aczélkirály a mult esztendőben huszonegy millió dollárt — a mi pénzünk szerint százöt millió koronát — adott külömböző alapitványokra.

— **Egyházi kinevezés**. A király Vidos Lajos szombathelyi kanonoknak a boldogságos szüz Máriáról nevezett almádi czimzetes apátságot, Legáth Kálmán zalaegerszegi esperes plebánosnak a Szent Gábor arkangyalról nevezett mezőtelegdi czimzetes apátságot és Perényi Antal körmendi plébánosnak a dersi czimzetes préposttságot adományozta.

— **Az amerikai primás**. Az unio katolikus papsága, mint New-Yorkból jelentik, e hó 31-én konferencziára fog egybegyülni, amely egy amerika számára felállitandó primási állásról fog tanácskozni. Amennyiben ezt a méltóságot tényleg rendszeresiteni fogják, akkor beszüntetik az amerikai apostoli legátusi állást és Falconer jelenlegi legátust valamely európai tisztségre fogják kinevezni. Az első amerikai primás alighanem Gibbon bibornok lesz.

— **Jubiláló vidéki lap**. A Nyiregyházán megjelenő Nyirvidék csendben ünnepelte meg fennállásának 25 éves jubileumát. Tulajdonosa és kiadója fennállása óta Jóba Elek, szerkesztője pedig 17 év óta Inczédy Lajos Szabolcsvármegye főlevéltárnoka, az 1902. évben elhunyt Inczédy László testvéröcscse. A személyeskedést kerülő komoly tartalmasságával tünt ki mindig vidéki laptársai közül. Huszonöt éves pályafutása alatt az nb n voltak mozgalmas napjai is, főként a Szabolcsvármegye egy részében régebben felszinre került oláh nemzetiségi tendencziák leleplezése és elnyomása, legutóbb pedig a tót nyelv érdekében lelketlen bujtogatók által felidézett formális lázongások elfojtása körül kifejtett hazafias és bátor tevékenysége idejében.

— **Beöthy Ákos betegsége**. *Beöthy* Ákos képviselő hosszabb idő óta tartó betegségéből felépült, orvosai tanácsára azonban még nem vehet részt a parlamenti élet izgalmaiban, a mig azon a kurán keresztül nem megy, a mely végett a tavaszszal Karlsbadba utazik. Politikai életünknek számos kitünősége pártkülönbség nélkül látogatta meg Beöthyt betegségének tartama alatt.

— **Elbocsátott póttartalékosok** Debreczenből irják; A helybeli honvéd-gyalogezrednél tegnap vonultak be a behivott póttartalékosok. Családapák, foglalkozással biró legények bizony nehéz szivvel tettek eleget a szigoru parancsnak. Mily nagy volt azonban örömük, midőn meghallották, hogy Wieber Adorján, az emberséges érzelmü ezredes minden bevonult póttartalékost, ki elfogadható okot tudott felhozni, szabadságolt. Ebben az intézkedésben nem csupán a derék ezredesnek, kinek természetesen legfőbb része van a dologban, hanem Papp Tivadar őrnagy, hadkiegészitő parancsnoknak s Szarka Péter főhadnagynak is nagy az érdeme. Igy a behivott póttartalékosok közül jelenleg csupán negyven tesz tényleg szolgálatot, a többi áldva a derék tiszteket, siettek haza családi tüzhelyekhez.

— **Nagy csalás egy postahivatalban**. Répczelakból irják, hogy ott az utóbbi időben feltünést keltett egy fiatal ember, aki Balogh Istvánnak nevezte magát s elegáns külsejével, valamint ügyes modorával sok rokonszenvet biztositott a maga számára. Balogh gyakran megfordult a postahivatalban is, ahol a postáskisasszonynak menyasszonya lett. Ezt akarta csak elérni a szédelgő fiatal ember, igy szabad bejárása lévén a postára 3000 koronáról szóló utalványokat hamisitott, a melyeket Pestre czimzett egy ismerőse nevére. Ugyanekkor eltünt Répczelakról, Pestre jött, kiváltott a a 3000 koronát s azóta nyoma veszett. Valószinüleg Amerikába szökött. A kárt a megcsalt menyasszonynak kell megtériteni. A csalásról értesitették a soproni postaigazgatóságot.

Hymen. *Tüke* Sándor a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvény-Társaság ellenőre, eljegyezte torna-eőrsi *Pesty* Irmát.

— **Tolvaj a szinházban**. A Vigszinház ma esti előadása után a ruhatárban nagy riadalom támadt. Az egyik szinházlátogatónak, aki a ruhatárnál kabátjára várt, egy fiatalember kilopta óráját és lánczát. A nagy tolongásban a közelébe férkőzött s már éppen szökni készült, amikor a meglopott ur észrevette a tolvajt, a ki a tömegen keresztül utat törve magának, kifelé igyekezett. Az előcsarnokban valaki el is csipte, mire az emberek rávetették magukat a zsebtolvajra és ugyancsak alaposan össze-vissza verték. A rendőr a szinházi ügyeletes rendőrtisztviselő elé vezette, a ki megmotoztatta, csakhogy az órát már nem találták nála. A nagy tolongásban valószinüleg elhajitotta, vagy átadta eddigelé még ismeretlen büntársának. A tettenért zsebtolvajt — Katz János rezöntőt, — a főkapitányságra kisérték.

— **Jótékony alapitványok**. A pesti izraelita hitközség által kezelt jótékony alapitványokból erre az évre ezeket a jutalékokat osztják ki:

Bauer Mór és Fánny-féle alapitványból két jutalék egyenkint 420 korona kiházasitási segélyül. Madarasi Beck Nándor és Laura-féle ösztöndij alapitványból egy 100 koronás jutalék. Brüll Ármin-féle 320 koronás ösztöndij a budapesti mintagimnázium érd. izr. tanulójának. Deutsch-Wittenberg féle, két egyenkint 180 korona kiházasitási jutalék. Ehrlich Bernát féle két, egyenkint 86 korona 60 filléres kiházasitási jutalék nőrokonok számára. Kövesgyüri Freystädtler Antal féle alapitványból több jutalék kézmives vagy gazdasági pályára lépők számára a kiképeztetéssel járó tanitási dijak és az első berendezés költségeinek fedezésére izraelita szegény kiskoru családbeliek részére, Gomperz Veronika 416 korona 04 fillér kiházasitási jutalék az alapitónő vérrokonának. Graner János féle 1820 koronás kiházasitási jutalék az alapitó egyik nőrokona számára. Haas Joáchim féle 1200 koronás kiházasitási jutalék nőrokonok számára. Hoitscher Farkas féle két 84 koronás kiházasitási jutalék. Herzka Ernesztin-féle 300 koronás kiházasitási jutalék nőrokonok számára. Kiepetatsch

Ignácz-féle egy 184 korona 80 filér kiházasitási jutalék. Kunewalder M. Fülöp hagyományából szegény zsidó kiskereskedőknek, házalóknak és kofáknak 10—40 koronás kamatmentes 3 havi lejáratu kölcsönök Dr. London Bertl.old Benjámin féle alapitványból részint szegénysorsu elaggott rokonok, részben szegénysorsu vérrokonbeli tanitók számára. Leopold Ignácz Katalin-fele kiházasitási alapitvány kamataiból 192 korona. Nem rokonok is pályázhatnak. Kifizetés 1904 második felében Pollák Leon és Laura-féle 1000 koronás kihaza-itási jutalék nőrokonok számára. Reich Cábor és Sarolta-féle kiházasitási alapitványból egy 400 koronás jutalék az alapitó és egy 400 koronás jutalék az alapitónő nőrokona számára. Reich Ármin és neje Blau Fanni kiházasitási alapitvány kamataiból 400 korona. Nem rokonok is pályázhatnak. Scho-sbergar-Deutsch-féle 268 kor. 80 filér kiházasitási jutalék. Spitzer Gerson fele három, egyenkint 926 kor. és öt, egyenkint 1790 kor. kiházasitási jutalék az alapitó nőrokonai számára. Schnitzer Dávid-fele alapitványból két, egyenként 400 koronás kiházasitási jutalék. Steiner József és Teréz féle alapitványból rokonok számára egyenként 210 koronas négy jutalék. Taub Salamonféle alapitványból 1600 koronás kiházasitási jutalék az alapitóval rokon arának, esetleg segélyül az alapitó szegényfersfi rokonának. Wahrmann Sándor-féle kiházasit. alapitványból egy 1620 kor. jutalék az alapitó egy, esetleg két nőrokona számára. Wolfner Gyula és Karolin fele 347 kor. kiházasit. jutalék. Pályázati határnapok: a Bauer Mór és Fanni-fele jutalékokra f. é. február hó 22. és márczius hó 20 A Herzka Ernesztin-féle jutalékra: szeptember 30 A Dr. London-féle alapitványi jutalékra f. é. november 15 A többi kiirt alapitványi jutalékokra f. é. márczius hó vége — A 13. sz. a. Kunewalder-féle segély-alapitvány nincs határidőhöz kötve.

Bővebb értesités kapható a pesti izr. hitközség titkár-hivatalában (VII. Sp uteza 12. I. em.), ahol a kellően felszerelt kérvények is benyu tandók.

— **A Kossuth-nóta miatt.** Szegeden, egy oroszlán-utczai vendéglőben felháboritó botrányt követett el két idegen ajku garázda katona. Az egyik koresmában, mint Szegedről jelentik, néhány szegedi iparos mulatott csendesen. Estefelé, mikor már jobb kedvük támadt, rágyujtottak a Kossuth-nótára. A koresma üvegtáblái egyszerre csak csörömpölve hullottak be és valaki magyargyalázó kifejezéseket kiált be az ablakon át. A merénylelre a vendégek fölugráltak és kifutottak az utczára. A bezuzott ablak mellett negy katona állott. Három közös baka és egy honvéd-huszár.

— Mert törtek be az ablako? — kérdezte az egyik iparos.

— Mert nekünk ugy tetszett — mondotta büszkén, tört magyar nyelven az egyik baka. Nagy lárma támadt erre. A koresmából az összes vendégek kitódultak es most már haragos felkiáltások is hallatszottak a bakák ellen. Nemsokára két rendőr is megjelent, mire a katonák futásnak eredtek. Az egyik baka azonban bevárta a rendőröket, akik felirtak a nevét. Azt mondta, hogy Kolb Károlynak hivjak és a pancsovai 7. gyalogezrednél szolgál, de most Szegedre vezényelték. Kolb később bebismerte, hogy ő verte be az ablakokat.

— **A postakocsi ellen.** Váczról jelentik hogy a város közelében lévő Katalin-pusztán tegnap este rémes rablógyilkosság történt. Eddig még ismeretlen tettesek a Részágról Váczra ind tott postakocsit megtámadták s a postakocsist és kiséröjét fejszecsapásokkal meggyilkolták, a postakocsit pedig kirabolták. A postakocsiban két pénzeslevel volt, az egyiket Nagy-Oroszban adták fel és tartalma 1102 korona volt, a masiknak Nógrád-Vadkert volt a feladó állomása és 2250 koronát tartalmazott. Mindkét levél a budapesti postapénztárnak volt czimezve. Ezeken kivül három korona értékü betétcsomag, tiz ajánlott levél, tizenkét közönséges csomag volt a kocsin. A rendőrség kiment a helyszinere és erősen kutat a rablógyilkosok után. Az éjszaka folyamán egy Váczról érkezett táviral még a következő részletekről számol be:

A tegnap esti postarablásnál Czillik Jáuos postakocsist és kiséröjét. Szalter József rádi 40 éves gazdát gyilkolták meg. Az ismeretlen tettesek három 3253 koronát tartalmazó pénzeslevelet raboltak el, a csomagot megdézsmálták, de az ajánlott levelekett otthagyták. A meggyilkoltakat Váczra hozták, a hol felbonczolják őket. A postakocsi fejszékkel teljesen össze van vagdalva. A tetteseket keresik. Két matrózra gyanakodnak, a kik ez időtájt a vidéken gyalogoltok.

— **Két hajó veszedelme.** A fiumei »Magyar Tengerpart« két hajónak veszede méről ad hirt. Az egyik a »Palermo«, melyet fiumetól Marseillesig tengeri vihar rongált meg ugy, hogy csak lassu mozgással, egészen feloldalra dőlve nagy nehezen köthetett ki. A kapitány előadása szerint a hajót a genuai-öbölben intézetos szélvihar leptmeg. A nagy hánykodásban a dongarakomány a hajó egy oldalara tódult és a jobb felére billent. Ebben a veszedelmes helyzetben tizenhárom órán át vergődött a »Palermo.« A kapitány mindent megtett, hogy az elsülyedes veszélyétől megmentse a hajót s az egyensulyt valamennyire csak ugy állithatta vissza, hogy s balodali részbe vizet szivatyuztatott. A vihar »zakadatlanul dühöngött. Növelte a hajó veszedelmes helyzetét az is, hogy a feloldalt tolult hajó csavarja majdnem egészen kivül volt a vizen. Amint a vihar alább hagyott, akkor haladt csak a megrongált hajo előre s végre nagy nehezen elérkezett a marseillesi kikötőbe, még mindig oldalt dőlve, hogy árbocczai a parton álló tárházak falait érintették. A másik a »Giuseppe Dari« nevü olasz vitorlás hajó, mely 1903. julius 14-étől január 4-éig, tehát hat hónapig hánykódott a tengeren. Chilebőt indult salétrom rakománnyal. A hajónak sokat kellett küzdenie szélviharrokkal és sokszor került abba a helyzetbe, hogy elsülyedését egészen biztos-ra vette szemelyzete. Az 1640 tonna tartalmu hajó végre tört árboczczal és megtépett vitorlákkal a Maria Valeria-molónál kötött is Fiumében.

— **Halálozás.** *Fergely* Tamás erdész Beszterczén elhunyt. Temetése szekelyudvarhelyen nagy részvet mellett ment végbe.

— **A magyar Jogászegylet** szombaton délután hat órakor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-uteza 10. szam alatt) teljes-ülést tart, melynek targya: Dr. Holitscher Szigfrid közjegyzőhelyettes ily czimü előadása: Közös végrendeletek és öröklési szerződések a polgári törvénykönyv tervezetében. Vendégeket szivesen lát az egylet.

— **Főispánból jószágigazgató.** *Eszékről* táviratoznak: Hidegkuthy Imre Szeremmegyének rövid idő előtt kinevezett főispánja jelezte lemondását, mert elfogadja gróf Elcz Jakab vukovári uradalmának jószágigazgatoi állását. Utódjául Adamovics Iván országgyülési képviselőt emlegetik.

— **Egy erdemes egyesület.** A Magántisztviselők Országos Nyugdijegyesülete jubilál. Nem ünnepségek rendezésével, nem áldomásokkal ünnepli *fennállásának tiz évi jubileumát*, hanem a munkára és az elért eredményekre való visszatekintéssel, a mely minden külső ünnepségnél többet jelent. Valóban derék és szorgalmasan dolgozó egyesület, a mely tagjainak érdekeit lelkesen szolgálja és mindent elkövet, hogy a magántisztviselők jogai érvényesüljenek. A magántisztviselőknek ugy sincs semmi más menedékük mint ez az egyesület. Az állam nem gondoskodik róla, s az országban szét oszolva, csak ebben az egyesületben működhetnek közös egyetértésben közös czélokért. Uttörő munkára vállalkozott az egyesület, a mikor ezelőtt tiz esztendővel megalakult. Mert nemcsak anyagi, de erkölcsi előnyök kiküzdését is fölvették a programmba. Kétségtelen, hogy az egész magántisztviselői kar anyagi és erkölcsi helyzetének emelését, tekintélyének megerősiteséhez nagyban hozzájárult az egyesület. Ma, az első tiz esztendő elmultával a jól teljesitett kötelesség érzetével tekinthet vissza az egylet az elmult évtizedre. A szerény kezdet után ma már az ország egyik legnagyobb testületévé küzdötte föl magát. Az elért eredmények oly fejlődésről tesznek tanuságot, ame y garanciát nyujt arra, hogy az intézmény a kitüzött nagyfontosságu feladatokat meg fogja oldani. A bizalom, amelylyel a tisztviselők viseltetnek legnagyobb képviseletük iránt, lehetővé tette, hogy az egyesület vagyonat két és fél millió koronára tudta meggyarapitani. A második évtized most kezdődik s ha a magántisztv selők átérzik érdekeiket, tovább is még fokozottabb mértékben fogják támogatni az intézményt, mely támogatás nélkül szolidárisan eljárni s közös czélokra törekedni nem lehet.

— **Női gyászruhák** beszerzésére ajánljuk Horváth és Halász elsőrangu czeget Váczi-uteza 26. (Zsinárus-uteza sarok.) a hol 4 óra a att készülnek gyászruhak. Vidéki megrendeléseknél közlendo aljhossza és mel b sége.

— **Stomatin** a legjobb száj- és fogápoló szer.

Mi történt a vonaton?

— Az *Egyetértes* eredeti tudósitása. —

Rövid hiradás nyomán megemlékeztünk már arról a rejtelmes esetről, amely a Bécs felöl Marcheggen át jövő személyvonaton történt. A homályos hir ma némileg részletesebben fekszik előttünk, de még mindig nincs földeritve egészen. Arról van szó, — amint lapunk legutóbbi számában olvasható volt — hogy a vonatnak egy felreeső helyén átmetszett torokkal találtak egy utast. Hogy kicsoda és miképp történt vele a rejtelmes dolog, nem tudják.

Mai tudositas szerint egy Rada Emil nevü vándorszinész jelentest tett az esztergomi rendőrségen, hogy amikor ő éjfél utan fél kettőkor föl szállt a vonatra, Pozsonyban egy 40 év körüli ember ült vele szemben. Ez az ember kiment a kocsiból. Rada ezalatt elaludt és csak Galánba körül ébredt fel. Ki akart menni, amire egy kövér idősebb ur, — aki Szenpezen vagy Udvardon szállt föl — figyelmeztette, hogy a kocsi rekeszében egy ember van, akinek folyik az orra vére es nem bocsájt be magához senkit. Később Rade figyelmessé tette a kalauzt a relytélyes idegenre. A kalauz kinyitotta a rekeszt, a hol ülő helyzetben, vertől elboritva találta az idegent, ugyanazt a ki előbb Radaval üit egy szakaszban. Balkezében az ernyőjét tartotta, két lábával az ajtónak támaszkodva ült, a nyaka el volt metszve, a fejmelyen lehanyatlott. A hozzá intézett kérdésre csak azt felelte, hogy folyik az orra vére.

Esztergomban leszállitottak a vonatról, de ott már annyira el volt gyengülve, hogy csak jelekkel tudta magát megértetni. Ugy értették ezekből a jelekből, hogy *kirabolták és a nyakát elvagták*. Az az utas, a ki Radat figyelmeztette a bezarkozott idegenre, Párkány-Nanán leszállt és Balassa-Gyarmat felé utazott tovább. Az esztergomi rendőrség nyomban telegrafált Parkány Nanára és Érsekujvárra és az idegen kiléte felől tudakozódott.

A haidokló embert az esztergomi Kolos-kórházba szallitották.

*

Esztergomi tudósitónk az éjjeli órákban a következőket jelenti az esetről:

A titokzatos eset élénken foglalkoztatja a hatóságot, mert nagyon valószinünek latszik, hogy az ismeretlen rablógyilkosságnak áldozata. A sulyosan sebesült ember majdnem 20 órán át volt magánkivül. Kihallgatása nagyon nehezen ment, mert összes légzőszervei keresztül vannak metszve, ugy, hogy a nyakcsigolyán kivül alig egy-két izom tartja a fejet. Az orvosok csöveket alkalmaztak, melyen át lélegzetet vesz és táplálják.

Midőn a késői órákban magához tért, kisérletet tettek kihallgatására. Roppant nehezen tudták megérteni, mert csak susogva és törtezett vallomást tett. Mindazonáltal megértették, hogy Paunz vagy Pauz Jánosnak hivjak, 63 éves, nős, rákospalotai lakos. Sebesülésére vonatkozólag csak annyit mondott, hogy valaki megtámadta, a kit nem ismer. Ötven korona készpénz volt nála é-ezt tamadója elvitte tőle. Tovább beszélni nem tudott, de vallomása nyomán a hatóság megindította a nyomozást.

A sebesültre ugy akadtak, hogy nyöszörgését meghallották, a gyilkos szerszámnak azonban nyoma sem volt, mi arról tanuskodik, hogy tényleg megtámadták. Viszont az orvosok véleménye szerint a vágás irányából következtetve, nincs kizárva az sem, hogy öngyilkosságról van szó. Rettenetes nyaksebe kétségtelenül borotvától származik, mig az áldozat szebében egy életlen kisebb zsebkésen kivül más vágó eszközt nem találtak. Mellényzsebében alig nehány fillérnyi aprópénz volt. Irományai mind hiányoztak. Az érsekujvári csendőrség táviratilag fordult a rákospalotai rendőrhatósághoz, hogy a sebesült ember kiletét megállapithassa. Vasuti jegye hiányzik, azt sem tudják, hol szállt föl! Az orvosok a sebesült életben maradásához semmi reményt nem füznek.

TÁVIRATOK.

Béos, jan. 6. Kanitz Bódog geografus, több földrajzi társaság diszlagja, meghalt.

Vilmos császár és a Bonaparték.

Páris, jan. 6. Vilmos császár megbizta Radolin herczeg nagykövetet, hogy Matild herczegnő temetésen őt helyettesitse és hogy nevében koszorut tegyen a koporsóra. Radolin e miatt elhalasztotta Berlinbe tervezett utazását.

A bécs-párisi gyorsvonat.

Bern, jan. 6. A Bécsből Svájczon át Párisba vezető uj nemzetközi gyorsvonat létesitésére megtartott nemzetközi menetrend-tanácskozmány eredménytelenül folyt le. A kérdést elhalasztották októberig, a midőn ujabb konferenczia lesz.

A dessaui herczeg.

Dessau, jan. 6. Hivatalosan jelentik, hogy az anhalti herczeg megrongált egészsége folytán a kormányzati ügyek ideiglenes vezetésével a trónörököst bizta meg.

A balkáni reformok.

Konstantinápoly, jan. 6. Az entente hatalmak nagykövetei tegnap a portán tárgyaltak a reformok keresztülvitele kérdésében, mely ben tudomásul szolgált Georgis olasz hadosztálytábornok szerződtetése. A nagykövetekkel a porta sürgetésükre közölte, hogy a polgári ügynököknek szóló utasitás már elindult a fölelügyelő és a vilajeti hatóságok czimére. A porta ujból felszólitotta a nagykövetségeket, hogy hassanak ujból Bulgariára, hogy korlátozza a bizottságnak ismét felujult tevékenységét, szüntesse meg a hadi készülődéseket és maradjon nyugodtan.

Szarafov álnév alatt.

Genf, jan. 6. A Genfer Journal azt jelenti hogy Szarafov Boris tegnapelőtt álneven ideérkezett, hogy az itt lévő örmény központi bizottsággal érintkezésbe lépjen. Ma folytatja utját Róma felé és meglátogatja a Balkánra való visszatérése előtt Firenzét, Milanót és Turint.

Sztrájkok

Lemberg, jan. 6. Az összes pékségédek sztrájkolnak, mert a munkaadókkal való tárgyalások semminemü eredményre nem vittek A polgármesterhez érkezett jelentések szerint Lembergben nem kell tartani attól, hogy a süteményben hiany volna. Különben azt hiszik, hogy a sztrajknak nemsokára vége lesz.

Marseille, jan. 6. Az állami gyujtógyár munkásai sztrajkolnak, mert a munkas-személyzet számát kisebbitették.

Barcelona, jan. 6. A hajósok sztrájkja növekedőben van. A beérkező hajókat a legénység azonnal elhagyja, de a hajó-ok elhatározták, hogy idegen hajók munkásainak munkaszabad-ságát meghagyják. A sztrájkolók eljárását más kikötők hajósai is helyeslik, nevezetesen Cadixből érkezett ilyen értelmü nyilatkozat. Sevillában harom hajó legénysége hagyta abba a munkát.

Vasuti szerencsétlenség.

Topeka (Kanzas), jan. 6. Ma délelőtt Villar mellett a csikagó-rockizlandi vasuti vonalon egy személyvonat összeütközött egy ellenkező irányból jövő munkásvonattal. Az utasok előadása szerint 30 ember esett áldozatul az összeütközésnek.

Topeka, jan. 6. Az a személyvonat, amely Villars mellett összeütközött egy munkásvonattal, teljesen roncscsá lett. Az utasok egy része meghalt, egy része megsebesült.

Hazafelé a sarkvidékről.

Hamburg, jan. 6. Nordenskjöld délsarki ekszpedicziója ma délután 5 óra 15 perczkor a hamburg-délamerikai gőzhajóstársaság Tuca nevü gőzösén ideérkezett.

Egy tábornok fegyelmi ügye.

Páris, jan. 6. De Cordelliere nyugalmazott tábornok, kit a hadügyminiszterhez intézett nyilt levél miatt január 11-ére fegyelmi bíróság elé idéztek, megtagadja a megjelenést. Cordelliere panaszt emelt az államtanácshoz a fegyelmi bíróság egybehivása ellen, mert ama dekretumnak, amelynek alapjan a fegyelmi bíróság elé idézték, állitólag nincs jogereje, mert csak egy hónappal később tették közzé a hivatalos lapban.

Görögország sérelme.

Athén, jan. 6. Burgasban három bolgár tiszt szettépte a görög trónörökös és neje arczképét, a miért a görög diplomácziai képviselő elégtételt követelt.

Egy város veszedelme.

Spoleto, jan. 6. Az utolsó éjjel a város falának egy része földesuszamlás következteben beszakadt. A Giornale D.Italia szerint a székesegyház is veszélyeztetve van.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.

	jan. 6.	jan. 5.
Buza helyben	92.—	93.—
„ januárra	—.—	—.—
„ márczusra	—.—	—.—
„ májusra	91.37	89.1/8
Irányzat: állandó.		
Gabonaszállitási-dij		
Liverpoolba	1.25	1.25
Tengeri januárra	53.75	53.1/8
„ májusra	53.1/8	52.25
Irányzat: állandó.		

Chicago.

— Zárlat. —

	jan. 6.	jan. 5.
Buza jan.-ra	84.—	82.25
„ május-ra	—.—	—.—
tengeri jan.-ra	43.62	42.25

Az irányzat állandó.

Chicago, jan. 6. Zsir januárra 6.87, 6.70, májusra 7.12 6.97, szalonna 6.68, 6.68, Sertéshus májusra 13.67, 13.10.

FARSANG.

— **A jogász-bál.** A farsangnak minden esztendőben egyik kiemelkedő eseménye szokott lenni a *Jogász-bál*, a melyen társaséletünk számos előkelősége szokott megjelenni. Az idén január 9-én lesz ez a bál. A rendező-bizottság élén a következő urak állnak:

Jankovich Gyula elnök, Vajda Akos a J. S. E. elnöke, baró Majthényi József alelnök, Morell József alelnök, gróf Pejácsevich Márk alelnök, Zsigmondy Kálmán alelnök, Rudnay Lajos főtitkár, Boldis Dezső pénztáros, Zsigmondy Mihaly főjegyző, Gerenczy Endre titkár, Mandy Lajos titkár, Angyan Béla ellenőr, Nagy Elek titkár, Rakovszky Iván titkár, Forster Jenő jegyző, Huszár Aladár jegyző, Imrédy Károly jegyző, Radisics Emér jegyző, ifj. Wlassics Gyula jegyző, Benke Imre háznagy.

A bálbizottság irodája a *Hungária*-szállóban van.

— **A Budapesti Katholikus Kör** termeiben 13-án, szerdán este fel 10 órakor táncestély lesz.

— **Az Ovónők Otthona** javára január hó 9-én zártkörü táncestély lesz a budai polgári kaszinó termeiben. A nagyszámu rendezőbizottság élén dr. Barczy István szekestővárosi tanácsnok áll.

— **Abauj-Torna varmegye bálja.** Abauj-Torna varmegye bálja — amint nekünk jelentik — január 9-én lesz. A vedőseget elvállalják: Bárczay Ferenczné, Bárczay Sándorné, Csoma Józsefné, Hadik Janosné grófné, Kelcz Gyulané, Kocs Józsefné, Madi Kovács Lászloné, Péchy Zsigmondné, Rakovszky Endrené, Szalay Lászlone, Sziklay Edéné, Vay Tihamérné grófné, Vitéz Viktorné, Zichy Károlyné grófné és Zichy-Meskó Jakabné grófné.

Farsangi naptár

Január 9. Jogász-bál a Vigadóban.
„ Az ovonók otthonának estélye a budai polgári kaszinóban,
„ 10. Nagy álarczosbál a Vigadóban.
„ 13. A Budapesti katholikus kör táncestélye a kör diszermeben.
„ 14. Szép Szív Társaság bálja a Vigadóban.
„ 16. Protes áns-bál a Royalban.
„ 16 Posta- és táviratosztek bálja a Vigadóban.
„ 17. Jótékonyczélu álarczosbál a Vigadóban
„ 23. Kereskedelmi alkalmazottak bálja a Royalban.
„ 24. Álarczosbál a Vigadóban.
„ 27. Szerbek bálja a Royalban.
„ 27. Nemet kolónia bálja a Vigadóban.
„ 30. Medikus-bál a Vigadóban.
„ 30. Cseszka Beszeda bálja a Vigadóban.
Február 1. Atletik bálja a Vigadó kistermében.
„ 2. Pos a- és táviró-altisztek bálja a Royalban.
„ 3. Önkéntes-tüzoltók bálja a Ferenczvárosi Kaszinóban.
„ 3. Bölcsöde-bál a Royalban.
„ 4. Technikus-bál a Royalban.
„ 4. Szent György-Egylet bálja a Terézvárosi Kaszinóban.
„ 6. Kereskedő ifjak bálja a Royalban
„ 7. Ga dasszonyok álarczos-bálja a Vigadóban.
„ 7. Asztalos-bál a Terézvárosi Kaszinóban.
„ 8. Epitőrajzolók bálja a Royalban.
„ 13. Szegénygyermekkert-bál a Vigadóban.
„ 14. Izr. Nőegylet-bálja a Vigadóban.
„ 16. Első bolond-estély a Vigadóban.
„ 19. Vendéglősök és szállodások bálja a Royalban.
„ 21. Budapesti pékek bálja a Vigadóban.
„ 22. Czukrász-bál a Vigadóban,
Márcz. 6 Hirlapkiadó tisztviselő-bál a Royalban.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

— **Az Aranyvirág jubileuma.** Ma este zsufolt nézőtér előtt jubilált Martos Ferencz és Huszka Jenő nagysikerü operettje: Aranyvirág. Ötvenedszer adták ezt a kedves operettet. A közönség melegen ünnepelte a darab szerzőit és az előadó művészeket, kik között természetesen Fedák Sárit illeti meg az első hely. Pajzánul énekelte s táncolta végig a szerepét, sok-sok tapsot és még több viragot kapott. Szamosi Elza, Vécsey Ferenczy szintén kivették részüket a nagy sikerből.

— **Józsi**, a Vigszinház tegnapi torzszülöttje haldoklófélben van. A józan kritika és a nem premiéres közönség egyaránt konstatálták róla ma, hogy életképtelen a kis utálatos.

— **»A baglyok tanyaja.«** Akkermann Zsigmond »A baglyok tanyája« czimen csinos kiállitásu keringőt adott ki. A keringő zongorára átirva 2 kor. 40 fillérért kapható.

— **Palmay Ilka mint Gauthier Margit.** Már hónapok előtt felemlitettük azt a hirt, hogy Palmay Ilka, Szép Helena legkitünőbb ábrázolója, drámai szerepben készül fellépni és hogy ezen érdekes vállalkozásra a »Kaméliás hölgy« czimszerepét szemelte ki. Most ujból fölmerült ez a terv s a diva hir szerint februárban három este vendégszerepelne a Király Szinházban, az emlitett szerepben, még pedig jótékony czélra.

— **Kubelik Jan**, akinek a jótékonyczélu hangversenyén, melyet az ujságirók javara rendezett, művészi játékával ismét nagy sikere volt kedden, január 12-én este fél nyolcz órakor a vigadó nagy termeben második és ezuttal utolsó hangversenyét rendezi, a melyre jegyek a »Harmonia« zenemü és zongorakereskedésben (Váczi-uteza 20. sz.) kaphatók.

— **Miss Duncan Bécsben.** A görögtáncz mezitlabos apostola, a nálunk is jól ismert Isadora Duncan, hosszabb körut után Bécsbe érkezett, hol tegnap délután a Carltheater szinpadán meghivott közönség előtt a legujabb görög tánczait mutatta be, s érdekes magyarázó előadást is tartott. A kaliforniai művésznő elmondta, hogy tournée-ján sok pénzt szerzett és ezt a magasabb cel szolgálatára fordiija: Athenben telket vásárolt ezen görög templomszerü épületet emeltet s ezt az ó-görög tánczintézetnek szenteli. Intézetében ötven különböző nemzetiségü fiatal leányt fog művészetében kiképezni. Növendékeivel azután körutra indul, s csak akkor lesz képes a görög kar-tánczot teljes szépségében bemutatni. Miss Duncan kiséretét ezidőszerint tiz görög fiu képezi ezek ó görög nyelven néhány strofát énekelnek Aischylos »Az oltalmat kérők« czimü tragédiájából, Miss Duncan tánczának kiséretében.

— **Vecsey Ferencz és Lenbach** A csodás művészetü Vecsey Ferencz a münchenieket épen ugy elbüvölte, mint a berlini, bécsi és budapesti közönséget, Az Odeon-termében rendezett két hangversenyére minden jegy elkelt és a lelkesedés nem ismert határt. Lenbach Ferencz a németek Münchenben élő nagy festője, gyöngédkedése miatt, nem hagyhatta el lakását, igy hát a kiskoru nagy művész a mester házában külön maganhangversenyt rendezett, s játékával Lenbachot annyira elragadta, hogy ez viszonzásul Vecsey Ferencz arczképét festi meg. Utóbbi Kambach Fritz festőművész mütermében is játszott s tőle emlékül értékes allegorikus vázlatot kapott.

— **Heyermans uj darabja.** A »Ghetto« szerzője uj darabjának, mely Amsterdamban került szinre, »Láncszemek« a czime. E darab szatirikus irányu és Heyermans ilyen értelmet ad alczimének: »Vidám játék a házi tüzhelynél«.

— **A Sherry szereposztása.** A Magyar Szinház szombati operettujdonságának, a Sherrynek szereposztása a következő: Mac Sherry — Gömöri Jenő; Jane, a huga — Kornai Berta; Sherry Anatol az unokaöcsese — Rathonyi Akos; Mlchigrette, primaballerina — Horvath Paula; Pepita — Szentgyörgyi Lenke; Leonard y Gomez, követségi attasé — B. Szabó József; Aurillac, csizmatisztitó — Sziklai Kornél; Katalin, szakácsné — Tomesányi Rusi; Amadé — Gyrétli; rendőrbiztos — Iványi Dezső.

— **»Euryanthe« uj szöveggel.** Weber a »Büvös vadasz« halhatatlan szerzőjének, másik remeke, az »Euryanthe«, a rendkivül naiv szövegkönyv miatt nem érhetett el nagyobb szinpadi sikert. A józaneszü közönség kénytelen volt a legegenyesebb és legérzelmesebb jelenésekn l nevetni, vagy boszankodni: Mahler a bécsi operaház igazgatója, nem vethette el az egész libretlót de olyan lényeges változásokat tett a szövegben, a szükségtelen és nevetséges czafrangokat elhagyta s a valószinütlennek a lehetőség némi látszatát adta, ugy hogy az ily módon felfrissitett »Euryanthe« a bécsi operaház jövőheti előadásán teljes sikerre számithat.

— **Az iparmüveszeti muzeum évi jelentése.** Az országos magyar iparmüveszeti muzeum, mint minden évben, az idén is hosszu jelentesben számol be müködéséről. Elmondja az igazgatóság, hogy a muzeum gyüjteményei a mult évben 226 darabbal szaporodtak, ami 23-al több gyarapodast jelent, mint az 1902-ben. A mult év folyamán érdekes és nagyjelentőségü kiallitást rendezett a muzeum könyvgyüjtő jelvényzkből (ex libris.) A muzeum jelentéseből kitünik, hogy a mult évben igen jelentekeny müködést fejtett ki a müvészetek terjesztése terén.

— **Berlin uj operaháza.** Vilmos császár már emlitett rendelete, hogy a berlini udvari operahazat bezárják, azt a következmenyt vonja maga után, hogy Berlin uj operaházat kap, mely vetélkedhessek a párisi nagy operaházzal is. A most halálraszánt dalmüszinház, mely homlokzatán az »Apolliniet Musis« feliratot viseli, 1844-ben épült. Ugyanazon a helyen állt a régrégibb operaház, melyet 1742-ben emeltek, s a mely 1843-ban égett. Tegnap volt a berlini kir. Operaház *bucsuelőadása*. A »Mesterdalnokok«-at adták, még pedig olyan zsufolt nézőtér előtt, mintha a közönség a császári rendelettel szemben tüntetni akarna.

— **A tartományfönök darabja.** A Linzi Landschaftliches Theaterben tegnap dr. Ebenhoch tartományfönök »Queretaro« czimü drámája került szinre, a bécsi lapok szerint, teljes sikerrel. Az ujdonság Miksa m xikói császár boldogtalan sorsat tárgyalja hat képben és a drámai hatás kelő fokozásával.

TÖRVÉNYSZÉK.

— **A herczegi feleség.** Tagányi Sándorné Sulkovszky Ida herczegnő válópöre, mint már megirtuk, az aradi törvényszék birái előtt folyik, Az ügyvéd és felesége, a herczegnő békéltetési tárgyalásokon hadakoznak a regényes házasság sorsa fölött. Sulkovszky Ida herczegnő ügyvédje megindította dr. Tagányi Sándor ellen a válópört, pört inditott a házasságból származott gyermek kiadatása s a gyermek eltartása iránt. Arad város árvaszéke tegnap tárgyalta a keresetet. A tárgyalás Joó Béla árvaszéki ülnök előtt folyt le. A herczegnő ügyvédje azt kérte, hogy a házasságból származott gyermeket adják ki Sulkovszky Ida herczegnőnek s az árvaszék kötelezze Tagányit, a ki négyszázny olczvanezer forint hozományt kapott a herczegnővel, hogy havonkint háromszáz korona gyermektartási dijat fizessen. A férj ügyvédje a keresetet azzal ellenezte hogy a férjnek nincs vagyona s legfeljebb száz korona tartási dijt fizethet, a gyermek neveltetését azonban nem akarja az anyára bizni, a ki elhagyta a családi tüzhelyt s ezzel érdemetlenné vált a férj s a gyermek szeretetére. A békéltető tárgyaláson ellenben dr. Tagányi Sándor kijelentette, hogy feleségét szereti, nem akar tőle elválni. Most már a herczegnő ügyvédje az árvaszékre bizta annak mérlegelését, vajjon a férj, a ki saját szavai szerint szereti a feleségét, miért nem akarja rábizni gyermeke neveltetését. A tárgyalás során a gyermekért folytatott harcz felelevenitette a herczegnő szerencsétlen házasságának regényes történetét, a ki — mint annak idején megirtuk — azért hagyta árván családi tüzhelyét, mert a férje durván bánt vele. Joó Béla árvaszéki ülnök a napokban terjeszti be az árvaszéknek a gyermek kiadatása iránti pör iratait.

— **A primadonna nagy neje te.** Vardy Margit, a győri szinház temperamentumos primadonnája Szylveszter estéjén nem nagyon hizelgő hangon birálgatta pályatársnőjének, Kálai Jolannak a megnéletét. A megsértett szinésznő a biróságghoz fordult elégtételért, s a győri járásbiróság előtt tegnap sorra vonultatta föl a szintársulat tagjait A direktor, bármennyire is sajnálkozott a történtek fölött, semmiről sem akart tudni A drámai szende az inkriminált kifejezéseket nem hallhatta, mert megankivül volt egy győri ujság nak aznapi kritikája mi tt; az ügyelő, meg a sugó pedig arra az illuminált állapotra hivatkoztak, melybe aznap este az alkohol élvezete sodorta őket. Miután pedig a szintársulat többi tagjainak vallomása jelentéktelen: két ujabb korona tanu ak, a fodrásznőnek és öltöztetőnek kihallgatása czéljából, a tárgyalást elhalasztották.

— **Őrült a börtönben.** Izgalmas dolog történt a budapesti királyi ügyészség börtönében Egy rablással vádolt vizsgálati fogoly megőrült dühöngeni kezdett és majdnem megfojtotta az őrét. A rab Tichy Ferencz, a nyáron rablómerényletet követett el a városligetben egy szerelmes pár ellen. A szerelmesek boldogan sugdostak a padon, a mikor Tichy rájuk támadt és kirabolta őket. A rendőrök Tichyt elcsipték, de a másik megugrott és Tichy mindeddig nem is árulta el, hogy ki volt. Tichy vagy két hét óta nagyon izgatottan viselkedett. Tegnap reggel az egyik börtönőr kinyitotta a czellájának ajtaját s ételt vitt be neki. Tichy felugrott, orditva rávetette magát az őrre és vad erővel fojtogatni kezdte. Az őr segitségért kiáltott és néhány társa nagy nehezen kiszabaditotta az őrjöngő ember kezei ből. Tichyre kenyszerzubbonyt vetettek és elvitték a Lipótmezőre. Az esetről jelentést tettek az igazságügyminiszternek.

A közönség köréből.

A Szt. Rókus-kórházban 186 eset közül 129 esetben teljes gyógyulást eredményezett — Évtizedek óta nagy sikerrel használtatik csuz és köszvény ellen a Kriegner-féle

REPARATOR.

Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Óvakodjunk utánzatoktól. — Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VIII. Kálvin-tér. Kapható a gyógyszertárakban.

Az alulirott, az összes rokonság nevében, fájdalomtól megtört szivvel tudatják, hogy forrón szeretett édes atyjok illetve após

Chabada József

a koronás arany-érdemkereszt tulajdonosa, körmöczbánya szab. kir. és főbánya város polgármestere d. s. polgára, volt országgyülési képviselő, Barsvármegye törvényhatósági bizottságának tagja

folyó hó 4-én est fél 9 órakor, életének 67-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A megboldogult hült teteme csütörtökön, folyó hó 7-én délután 3 órakor fog az ág. h. ev. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni.

Körmöczbányán, 1904. évi január hó 5-én.

Áldott legyen emlékezete!

Tomaschek Gyuláné szül. Chabada Auel Chabada Géza gyermekei Tomaschek Gyula veje.

Dr. Halasy Aladar, dr. Visontai Somané szül. Halasy Liszka, Halasy Elemér és Andor gyermekei, Halasy Mór fivére, dr. Koritschoner Lipót és dr. Visontai Soma vejei, Koritschoner Margit, Iván és Ilonka unokái, az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szivvel és mélyen lesujtva tudatják hogy drága jó édesatyjuk, fivérük, apósuk és nagyapjuk

dr Halasy Vilmos

Veszprém vármegye volt főorvosa, 1848–49-iki honvédhadnagy, a Veszprém vármegyei honvédegyesület volt elnöke

f. hó 3-án, életének 75-ik évében, Budapesten elhunyt.

A drága halott hamvai e hó 6-án d. e. 11 órakor fognak Veszprémben az anyaföldnek visszaadatni.

Veszprém, 1904. január hó 4-én.

Áldás legyen a megdicsőült emlékezetén!

SPORT

— **Az országos vivóverseny.** Ma vette kezdetét a Nemzeti Sportnak a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület javára rendezett versenye. A délelőtt folyamán volt a minősitő küzdelme a középversenynek (14 éven felüliek versenye) kardra és tőrre.

A kardminősitésben első osztályunak minősitették Blum Józsefet (Fodor iskola) és Faragó Ödönt (Armentani iskola) Szeged, másodosztályunak tizenötöt, köztük Darányi Gyulat (Arlow iskola) Héger Gy. Jenőt (Neumer iskola), ifj. Bolgár Ferenczet (Rákosi iskola), Vészi Gyulát (Fodor iskola), Satori Bélát (Torreccelli iskola) és Lorencz Arthurt (Gennari iskola). A tőr-minősitésben elsőosztályunak találták Czerker Belát (Gerentsér iskola) Kolozsvár, másodosztályu lett tizenöt, köztük Tóth Péter (Armentani isk. Szeged), Kelber Károly (Arlow isk.) Faragó Ödön (Armentani isk. Szeged). Oláh Tibor (Rákosi isk.) Blum József (Fodor isk.) és Lorencz Arthur (Gennari isk.) Az összes első és másodosztályu vivók a csoportos kormérkőzésbe kerülnek. Ugy a kolozsvári Gerentsér László mester, mint a Szegeden működő Armentani mester valóban szép eredményeket mutattak be növendékeik vivásában. Délután folyt le a gyermekverseny. Két csoportban vettek részt benne a versenyzők: 12—14 évesek csoportjában és 12 éven aluliak csoportjában. Mindkét csoport tőrrel vivott. Előbbi csoportban győztes lett Buky Zoltan (Holló-y-iskola), 2. Münnich Aladar (gróf Vay-iskola), 3. Kristóffi József (Vay iskola), a csoportban vivott még Zala István (Lovas isk.) A második csoportban tizenketten viviak. 1. Baranyi András, 2. Wahl Rezső, 3. Rozgonyi György, 4. Vecsei László valamennyi Fodor mester tanitványa. A gyermekverseny befejeztével, mely az első volt Magyarországon, dr. Nagy Béla lendületes szavakat intézett a versenyzőkhöz, további buzgó működésre serkentve őket. A versenybiróság elnöke dr. Porteleky László volt, mint vivásvezetők Berti László, Békessy Béla, Hatász Gyula főhadnagyok, Akay Lajos, dr. Nagy Béla és Fodor Károly vivómester szerepeltek. Utánna következett a középverseny folytatása. A versenyen szépszámu közönség volt jelen, köztük számos hölgy. Ott volt többek közt Daranyi Béla miniszteri tanácsos, Bolgár Ferencz, Kristóff József, dr. Krasznay Ferencz, dr. Münnich Aurél képviselők, kisbaári Kiss Ferencz, dr. Gerenday György, dr. Kornel Aladar királyi tanácsos, dr. Faragó Ödön főorvos (Szeged) és mások. A verseny folytatása holnap délután négy órakor lesz.

KÖZGAZDASÁG.

A kisgazdák kivándorolnak.

— A statisztika bizonyit. —

Az ország különböző városaiban tekintélyes férfiak országos kongresszusokat tartottak olyan módok és eszközök kieszelése végett, a melyekkel a hazai munkásnép tömeges kivándorlását korlátozni s a földmives munkaerőt az országnak megtartani lehetne. Sokat vitatkoztak, sok határozatot is hoztak, de a kivándorlási állapotokon semmit sem segitettek. A kivándorlás, sajnos, nem hogy hanyatlanék, hanem mint a statisztikai adatok mutatják, egyre nagyobb arányokat ölt. És a a legszomorubb és valóban megdöbbentő, hogy nemcsak egyszerü mezei munkások, napszámosok veszik kezukbe avándorbotot, hanem kisgazdák is. Rácz György Bács-Bodrog vármegye közgazdasági előadója a vármegye közgazdasági állapotáról a közigazgatási bizottsághoz intézett jelentésében mutat rá erre a megdöbbentő körülményre s annak okaira. Jelentésében némely módra is felhivja a közigazgatási bizottság figyelmét, a melyet a kivándorlás megakadályozására alkalmasnak vél. Jelentésének erre vonatkozó része igy szól:

Bács-Bodrog vármegyéből 1903-ban 5100 ember vándorolt ki, leginkább Amerikába. Igaz, hogy ugyanakkor 2000 ember visszaérkezett, de a jövő tavaszra ismét nagyobb kivándorlást helyeznek kilátásba.

Megdöbbentő, hogy a kivándorlók tekintélyes része most már a 3—10 holdas kisgazdákból kerül ki. Ezek eladják kis földjeiket, jórészt kenytelenek eladni adósságuk miatt, — azután családostul kivándorolnak.

A munka- és keresethiány, sok ezer olyan munkásnak a vándorbotot kezébe nyomta, a kik ha itthon keresetük lenne, soha se hagynák el otthonukat.

Egészen más szempont alá esik az ujabb időben megindult kisgazdák kivándorlása. A 8—10 holdas kis vagyonu emberek aggasztó, tömeges kivándorlásának meggátolása, első sorban állami intézkedést követel, mert az államra nem lehet közömbös e kisgazdák óriási osztályanak pusztulása.

Az állami életnek közgazdasági alapra való helyezkedése, mindenhol előtérbe tolta a szocziális problemakat, és ezek között első sorban a kisebb vagyonnal rendelkező osztály kérdését.

Tudjuk, hogy a törvenyhozás intézkedései folytán, számos üdvös rendszabály jött létre a kisemberek érdekében, többek között: 1898. II. t. cz. a mezőgazdasági munkások jogairól, az 1899. XLI. t. cz. a vizi és vasutepitési munkásokról, az 1891. XIV. t. cz. a gyári alkalmazottak segélyezéséről, az 1900. XVI. t. cz. a gazdasági munkás és cseléd segélypénztárról.

Am a munkáskérdés felkarolásával és tisztázásával meg semmi sem történt arra nézve, hogy a kisebb vagyoni erejü osztályok boldogulása — a külföld intézkedéseinek peldájára nalunk is — támogatásban részesüljön.

Hazánkban a munkás osztály mellett, mint agrár természetü országban, elsőrangu sulya van a 3—10 holdas kisbirtokosok osztályának, a melynek, hogy a megélhetés mennyire nehéz, bizonyitják a nagyobb arányt öltött kivándorlások. A kisgazda olcsó kölcsönt felette nehezen, vagy egyáltalán nem talál, deminthogy kölcsönre mégis rászorul, hova tovább észreveszi, hogy minél nagyobb a hitele, annál hamarabb emészti meg a kamat és a költség a jövedelmét, sőt a vagyonát is. Kis vagyonát tehát pénzzé teszi és elindul egy más világrészbe.

Kétségtelen, hogy az állam, a kormány, az egyes emberekért nem fizethet, de erre nincs is szükség. Azonban erkölcsi és részben anyagi támogatásban részesithetné oly intézmény törekvését, a mely külföldön bevált a nélkül, hogy az állam lényeges megterhelésével járt volna.

A biztositó társulatok hazánkban is ajánlanak oly biztositást, melylyel a kisgazda oly összegre köthet halálozás esetére biztositást, mint amennyi adósság terheli a földjét, hogy elhalálozásával kisbirtoka tehermentesen szálljon örököseire. Csakhogy ezen életbiztositásnak dijai nalunk annyira magasak, hogy azt a kisgazda, — de még a középbirtokos is — elviselni képtelen. A mennyiben a biztositási dijat külön, az adóssága után esedékes kamatot külön fizetve, oly terhet vállalna magára, amely szerény vagyonát még elhalálozása előtt felemésztené.

Az 1890. XVI. törvényczikk a gazdasági és cseléd segélypénztár életbeléptetése, ugy hiszem, sokkal nagyobb anyagi és erkölcsi áldozatot követelt az államtól, mint amennyibe egy oly intézmény életbeléptetésének erkölcsi és anyagi támogatása kerülne, a mely szerint a kisgazdák adósságát, drágább kölcsönét törlesztéses jellegü kölcsönökre konvertálná, de egyuttal a kölcsön folyósitásakor kötendő jelzálog biztositást, mely szerint a konvertalt kölcsön után járó törlesztéses kamat és elhalálozás esetére meghatározott biztositás — lényegesen alacsonyabb dijak mellett — lenne eszközlendő. Vagyis a jelzálog kölcsön után járó kamat és biztositási dij, együttes termenusokban beosztva lenne fizetendő.

Ezen intézmény életbeléptetésével a kisgazda, régi adósságától megszabadulva, elhalálozása esetén, a biztositás révén, ki-birtoka tehermentesen szállna a családjára és pedig annyira kedvező eredménynyel, hogy a kamat czimén azelőtti kiadásai nem emelkedi ének, sőt csökkennének.

Könnyü kimutatni, hogy az a kisgazda, a konvertálás előtt fenállott kölcsöne után, csupán évi kamat fejében nagyobb ö-szeget fizetett, mint a mennyit a konvertalás után, a törlesztéses kölcsön kamatai és biztositási dijak fejében »együttvéve« fizetnie kellene.

Meg vagyok győződve arról, hogy egy ilyen — elismerem, hogy nálunk még ismeretlen, de alapjában véve felette üdvös — intézmény életbeléptetése után, a melynek szigoru és lelkiismeretes alkalmazását a gyakorlatban feltételezem, a kisgazdák közül kivándorlásra senki sem gondolna.

Értéktőzsde. A mai ünnepnapi magánforgalom nyugodt hangulattal folyt le. Kötések csak szórványosan jöttek létre. Köttetett osztrák hitelrészvény 682·25—679·50, magyar hitelrészvény 771—770, osztrák-magyar államvasuti részvény 676·50—676. Végül maradnak osztrák hitelrészvény 680, magyar hitelrészvény 770, államvasut 676.

Kereskedelmi levelező. A »Magyar és német kereskedelmi levelezés kézikönyve, egyszersmind kereskedelem ismertető, ezen a czimen 400 lapnál többre terjedő, hatalmas szakmunka jelent meg, a melynek szerzői: Jónás János, a pozsonyi felső kereskedelmi iskola igazgatója és dr Schak Béla, a kereskedelmi iskolák királyi főigazgatója. A munka már roppant terjedelménél fogva is figyelemremeltó, a tartalma pedig annyira értékes, hogy a szakirodalomban valósággal eseményszámba megy. A szerzők magyar és német levelezőt adtak egy kötetben, azon az alapon, hogy a kereskedelmi iskolákban magyar és német levelezés egyetlen közös tárgy, de azon az alapon is, hogy bemutassák a sokféle német formulárénak, német kereskedelmi kifejezéseknek megfelelő magyar kifejezéseket és hogy ilyenképpen a magyar kereskedelmi frazeológiát gazdagitsák. A levelező irói szintén azt az elvet valljak, hogy a kereskedelmi levelezés nem egyéb, mint tárgyismeret, nyelvismeret és fogalmazó képesség. Bölcsen beosztott munkájukban gazdag tárgyismertetéssel, bőséges nyelvi magyarázatokkal szolgalnak és jeles peldák bemutatásával igyekeznek táplálni, támogatni a fogalmazó — készséget. A könyv a kellő nemzetgazdasági és jogi fejtegetések keretében fejezetenkint targyalja a kereskedés és a kereskedők mibenlétét, a kereskedelmi ügyletek változatait, a fizetés módjait a kereskedelembe, a bankok és a börze ügykörét. Mindaz erre vonatkozó fejtegetéseket, átszövik a gyakorlati élet követeleseі, a minthogy a Jónás Schack-féle Levelező gazdag tarháza a gyakorlati életből meritett irásoknak; a kereskedelmi ügyiratoknak, szerződéseknek, kötőleveleknek, részvényblankettáknak, a formáknak, a mik a közraktári, a biztositó — meg a szállitó üzlettel kapcsolatosak. Jónás János és Schack Béla dr, mindkét szerző, azonkivül, hogy jeles paedagogus, jól ismeri a gyakorlati életet is Csakis ezzel a sokoldalu avatottsággal, jeles képességeikkel, nagy képzettségükkel, kitünő nyelvismeretekkel, helyes gyakorlati érzékükkel teremthették meg a kereskedelmi levelezésnek ezt a nagyszabásu kezikönyvét A szerzők a magyar viszonyokra vannak mindenütt figyelemmel, munkájuk hüséges képét adja a magyar kereskedelem fő-üzletágainak és a »Nagyobb összefüggő müveletek« czimü fejezet érdekes példákkal szolgál a magyar import- és exportkereskedelem köréből. A Levelező a Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) czég kiadásában jelent meg diszes, rendkivül tetszetős kiállitásban és igy nevezetes formularét az eredetinek megfelelő alakban — fakszimilében — mutat be; ára 20 korona. Az elméiet embere, a professzor, a gyakorlat embere, a kereskedő és mindazok, a kik kereskedelmi szakismereteket kivánnak szerezni avagy ebbeli ismereteiket megerősiteni kivánják, egyforma haszonal foglalk z hatnak a Jónás—Schack-féle Levelezővel, a melynek párja az annyira gazdag külföldi szakirodalomban sincsen. (*—r.*)

Német-olasz kereskedelmi tárgyalasok. Berlinből jelentik, hogy a német-olasz kereskedelmi tárgyalásokat csak e hét végén kezdik meg Rómában, mert a német megbizottak nem utazhattak el a meghatározott időben. Ezeken a tárgyalásokon Németországot ugyanazok fogják képviselni, a kik Oroszországgal tárgyalnak; a pétervári tárgyalások februárig szünetelni fognak.

Petroleum-kiviteli társaság. Az osztrák petroleumkivitelnél érdekelt osztrák és magyar petroleumfinomitók — irják Bécsből — megtartották előre jelzett értekezletüket egy külön petroleumkiviteli részvénytársaság alapitása czéljából. Véglegesen ugyan még most nem határoztak, de ugy látszik, hogy a részvénytársaságot nemsokára megalapitják. Elvileg az érdekeltek valamennyien, tehát a magyarok is egyetértének abban — hogy az osztrák petroleumkivitelt egészen függetlenül kell szervezni. csak egy kérdésre nezve vannak még differencziák, amelyek azonban nem olyan lényegesek, hogy a tervet meghiusithatnák. A kivitelnél érdekeltek tulnyomó része ugyanis azt szeretné, hogy az uj részvénytársaság a kivitelnél érdekelt finomitókkal tiz évre bizományi szerződést kössön, hogy a vállalatnak biztos és jövedelmező alapja legyen. Ez ellen csupán a fiumei finomitógyár opponál, nem akarván magát ilyen hosszu lejaratu bizományi szerződéssel lekötni s ezért rövidebb határidőt ajánl. A részvénytőke nagyságát sem határozták még el, mert nem tudni, hogy a galicziai Kárpát-petroleum-részvénytársaság és a pardubiczi petroleum finomitó eladják vagy bérbeadják-e schönpriezeni, magdeburgi, hamburgi, mannheimi, mainzi és rajna-offenbachi petroleum telepeiket. Ennek a kérdésnek a tisztázása után állapitják meg a részvénytőkét, amely 3—4 millió korona lesz. Az uj részvénytársaság a petroleumon kivül különböző olajokat is fog árusitani. A konferencziákat legközelebb folytatni fogják.

Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa, hétfőn, e hó 11-én ülést tart, a melyen az 1903. évre vonatkozó végleges mérleget állapitják meg

Aranyforgalom. Magyarország és Ausztria aranyforgalma az 1903-ik év végén aranykoronásokban 159,037.470 koronara rugott, szemben az 1902. évi 133,301.406 koronával; e szerint a tavalyi forgalom 25.736.010 koronával haladta meg az előző évet. Az Osztrák-Magyar Bank 1903-ban összesen 415,619 340 arany koronát bocsatott forgalomba és pedig 95·5 millió koronát tizkoronásokban és 320·1 millió koronát huszkoronásokban. A bankba összesen 256.58 millió korona vándorolt vissza és pedig 46 44 millió tizkoronásokban és 210.14 millió korona huszkoronásokban, ugy, hogy az év végén egyenlegként 159 millió maradt forgalomban. Legtöbb huszkoronás aranyat 5011 120 koronát aprilis negyedik hetében bocsátott a bank forgalomba, legkevesebbet 924.020 koronát január első hetében; a huszkoronas aranyakból legtöbbet 2,166 260 koronát julius negyedik hetében és legkevesebbet 444 640 koronát november első hetében. A legnagyobb heti visszaáramlás a bankba a huszkoronás aranyokból május második hetében volt 3,176.340 koronaval, legkisebb január első hetében 1,330.900 koronaval, a huszkoronásokból legtöbb 1,058.630 koronával julius második hetében, legkisebb 294.340 koronával január első hetében.

Az orosz petroleum olcsóbb lett. Pétervárról jelentik, hogy a Nobel-társaság a petroleum árat Oroszország valamennyi főpiaczán leszallitotta pudonkint tizenkét kopekkel.

Nemzetközi kiállitás Pilsenben. Ez év folyamán Pilsen csehországi városban nemzetközi egészségügyi, szakácsművészeti, sörfőzési, szeszipari, vendéglői és sportkiállitást rendeznek. A kiállitás. malynek diszelnöke a város polgármestere, julius 1-én nyilik meg s augusztus 1-ig marad nyitva. A ki a kiállitás iránt érdeklődik, vagy valami felvi ágositast kivan, az forduljon a pilseni nemzetközi kiállitas elnökéhez, Landa V.-hez, vagy a kiállitás választmányahoz, a hol minden kérdésre a legnagyobb előzékenységgel felelni fognak.

A Konstantinápolyba exportalók figyelmébe. A konstantinápolyi konzulátusunk figyelmezteti a török fővárosba exportaló és az ottani czégekkel üzleti összeköttetésben levő czégeket hogy az ottani piacz nemzetiségi viszonyaira és üzleti szokásaira való tekintettel okvetlenül alkalmazzanak bizományost, de mielőtt megbizást adnanak valakinek, az illető felől pontos informácziót szerezzenek be, mert utóbbi időben igen sokan rendezkedtek be bizományi üzletre, akik nem megbizhatók. Egy megbizható bizományos különösen a felmerült differencziák elsimitásánál válik be. A körülmények ugy alakulnak, hogy a differencziák a gyáros károsodását vonják maguk után; egy jó bizományos ezt a jó vevőkkel kötött üzleteknél igyekszik behozni. Az inkasszónál is nagy szerepe van a bizományosnak. Mert amig a bankok a behajtandó váltót az előmutatás után, ha be nem váltották, a megbizónak visszaküldik, addig a bizományos többszöri felszólitások által igyekszik a vevőt csőd fenyegetéssel és más eszközökkel arra birni, hogy kötelezettségének eleget tegyen. Bizományi számlára küldeni csak oly árukat tanácsos, amelyek a divatnak nincsenek alávetve és amelyeket a megbizó az ottani piaczon bevezetni akar. Ez által tér nyilik a megbizónak, hogy gyártmányait az ottani piaczon bemutathassa, másrészt pedig megóvatik az ily üzletekkel járó koczkázattól.

Az osztrák vasipar szervezése. Az alpesi bányatársaság csoportjához tartozó osztrák nagy vasmüvek közt most tárgyalások folynak egyes czikkek gyártásának és forgalombahozatalának ujból való szervezése végett. Arról van szó, hogy az egyes vállalatoknál történt beruházásoknál megfelelően bizonyos kisebb müvekben, melyek nagy költséggel dolgoznak, az üzemet megszüntessék s ezeket a müveket más oldalról kárpótolják. Szóval arra törekszenek, hogy bizonyos czikkeket ott gyartsanak, a hol legolcsóbban lehet gyártani.

Tallián Béla a mezőgazdasági muzeumban. Tallián Béla földmivelésügyi miniszter, a ki minden tárczája körébe tartozó ügyet igen nagy figyelemben részesit, ma délelőtt Thormay Bela miniszteri tanácsos kiséretében meglátogatta a városligeti Széchenyi-szigetén épülő és már nagy részben készen levő Mezőgazdasági Muzeumot, melynek vezetésével a minap Saárossy-Kapeller Ferencz min.oszt. tanácsost bizta meg. A miniszter Saárossy-Kapeller Ferencz. min. oszt. tan. Balázs Árpád kir. tanácsos, Szomjas Lajos min. titkár és az épitkezést vezető főmérnökök fogadták. A miniszter a folyamatban lévő épitkezéseket, valamint a már készen álló renaissance épületet gondosan megtekintette, azok felett megelégedésének adott kifejezést és az intézmény nagy előnyére szolgáló több rendbeli rendelkezést is tett. A mezőgazdasági muzeum ez év végével elkészül, benne a főváros egy jelentékeny kulturális intézményt nyer; a vezető oszt. tanácsos Saárossy-Kapeller Ferencz egyénisége ugyanis teljesen garanczia arra, hogy ez az intézmény a legmesszebb menő igényeket is ki fogja elégiteni.

Uj gazdasági tudósitók. A földmivelési miniszter Elvers Rudolf karancsrévi lakost Baranyavármegye baranyavári járására nézve, dr. K. Tompa Arthur krasznahorváti lakost Szilágy vármegye krasznai járására nézve, Pall Béla felfalui lakost Nógrád vármegye szécsényi járására nézve, Tóth Kálmán martonvásári lakost Fejér vármegye vaáli járására nézve a gazdasági tudósitói tiszttel bizta meg.

A déli vasut igazgatósága közli, hogy ez évi január 15-től kezdve a 340 számu tehervonat a zala szent iván-nagykanizsai vonalrészen kisérletképen személyszállitásra fog, II. és III. osztályu személykocsik hozzáadása mellett — használtatni E vonat 5 óra 3 perczkor este indul Zala-szt. Istvánról este 9 óra 13 perczkor este érkezik Nagykanizsára.

Helyi hajójáratok beszüntetése. A Duna gőzhajózási társaság közli, hogy a zimony-belgrad-panesovai helyi hajó járatokat a jégzajlás miatt egyelőre meg kellett szüntetni.

Szeszüzlet. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 44.50—45.50 korona.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz azonnali szállitásra ab termelőállomás 43—43.50 koronáig volt ajánlva és több tétel ez áron zárulva is lett. — Exkontingens szeszben nem volt ajánlat.

Budapesti szeszgyárak jegyzése.

	Nagyban koronakban
Kontingens nyersszesz	44.50— 45.50
Finomitott szesz adózva	149 50—150.—
„ adózatlan	50 50— 51.—
Élesztőszesz adózva	149.50—150.—
„ adózatlan	50 50 – 51.—
Nyersszesz adózva	147.50—148.—
Denaturált szesz	44.— — 44.50

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, jan. 6. (Az *Egyetértés* távirata.) A Japánnak adott orosz válaszról szóló jelentések megerősitették itt a béke eredményét. Ennek folytán a mai tőzsde elején a tegnapi záridő jó hangulata tartott. Visszavásárlások folytán erősödtek bankok és montenértekek. Járadékok, különösen kinaiak, magasabban álltak. A javulás csak addig tartott, mig Londonból a járadékpapirok árfolyamanak gyengeségét jelentették. A lanyhaság azonban nem sokáig tartott. Intervencziós vásárlások folytán szénrészvények ellenállók, később spekulaczió várakozó. Forgalom mérsékelt, később az irányzat szilárdul Különösen a montanértékek árfolyama emelkedett. Magánleszámitolási kamatláb 2.75 százalék.

Zárlatkor jegyeztetis: 4,2 -os papir-járdék 101.10, 4%-os osztrák arany-járadék 102.75, Elbavölgyi vasut —.—, magyar. koronajáradék 99 10, osztrák-magyar államvasut 143.—, Kassa Oderb. v.-részv. —.—, bécsi váltóár 85.25, Magyar vasuti beruh kölcsön —.—. Alpesi bánya részvény —.—, Disconto Commandit 233.25, ált. villamossági Edison 216.— gelsenkircheni 213.60, Laura-kohó 234.75, 4.2% ezüstjáradék 100.80, 4% magyar aranyjáradék 100 25, osztr. hitelrészvény 213.25, déli vasut 16.— Károly Lajos-vasut —.—, orosz bankjegyek 16.15, 4% uj orosz kölcsön —.—, Török dohány részv. —.—, olasz járadék 103.80, Magyar hitelbank —.—, dynamit trust 161.50, harpeni 211.75, kedvetlen.

Frankfurt, (Zárlat.) jan. 6 4.2% papir-járadék —.— 4% osztr arany-járadék 102.85, 4% Magyar aranyjáradék 100.45 Osztr. hitelint. rész. 213.50, Osztr. magyar állam vasut 143.30, Észak-nyugati vasut 101.40, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.17, Bécsi bankverein 132.50, Villamosrészvény 142.— 3% m. arany kölcsön 86.30, 4.2% ezüst-járadék 101. 0, Osztr. koronajáradék 101.50, magyar koronajáradék 99 15, Osztr.-magyar bank 113.70, Déli vasut részvény 16 10, Elbevölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 81.25, Unió bank-részvény —.—, Alpesi bánya-részv 219.—, gyenge.

Páris, január 6. (Zárlat.) Osztr. magy. államvasut —.—, Uj török konzul 87.20 Egyptomi járadék 05.—, Osztr. Länderbank —.—, Banque de paris 1135, 3% franczia járadék 97.27, 4% sp nyol járadék 88 42, 3% uj törleszthető járadék 97 47, Credit foncier de France 691.—, Alpesi bányarészvény —.—, 4% 1890 román kölcsön 92.—, Görög kölcs. 212. Váltó Olaszországra ¹⁄₁₆, Váltó Amsterdamra 206.68, Váltó Brüsszelre ⁰⁄₀, De Beers 514.—, Chartered 59.—, 5% bolgar kötelezvény 417.—, Déli vasut 86.50 Váltó Londonra 251.60, Osztrák aranyjáradék 102.—, Török sorsjegy 130 75, Meridionalvasut 735.—. 4% olasz járadék 104,30, Banque Ottomane 590.—, 3½% franczia járadék —.—, Osztr. földhitelintézet 13.18, Déli vasut elsőbbségi kötv. —.—, 4% 1896 román kölcsön 88.60, Dohányrészvény 370.—, Váltó Bécsre 105. 7, Váltó német piaczokra 121 81, Rio 12 40, East Rand 75.—, Randfontein —.—, Wyoming-petrol. 323.—, Magyar Jelzálogbank 559.—, Magyar aranyjáradék 102.50, bágyadt

London, jan. 6 (Zárlat.) Angol consolok 87 1/16 Spanyol járadék 86.5/8, 4%-os magy. aranyjáradék 92.50, 4%-os rupia 67.8 leszámitolási kamatláb 3.25, bécsi váltóár 24.21 Chartered 2 1/8.—, Randfontein 262.—, De Beers 20 1/8 déli vasut 3.50, olasz járadék 101.75, 4%-os osztr. aranyjáradék —.—, Canada Pacific vasut 121 1/8, ezüst 26.9/17 3 százalékos magy. aranykölcsön —.—, East Rand 690.—, Randmine 962 nyugodt.

Frankfurt, jan. 6. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 214.50 déli vasut 16.50, Disconto Commandit 194 berlini Handelsgesellsch. 160.60, Harpeni —.—, Laurakohó 2033 —, Magyar aranyjáradék —.—, Osztrák aranyjáradék —.—, Osztrák papirjáradék —.—, Osztr. m. államvasut 145.40 német bank 225.50, drezdai bank 154.70, Gelsenkirchen 225.—, Hibernia 216.50, Olasz járadék —.—, Magyar koron járadék —.—, Osztrák ezüstjáradek —.— szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) jan. 6. 4.2%-os ezüstjáradék 101.—, sorsjegy 156— déli vasut 16.20, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.60, osztrák hitelrészvény 214.50. osztrák-magyar államvasut 144 20, olasz járadék 103.40, 4%-os magyar aranyjáradék 100.30, javult.

London, jan. 6. Angol consol 88.¹⁄₁₆.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Boroszló, jan 6. buza helyben 16.50, sárga buza helyben 16,40 rozs helyben 12.70 zab helyben 12.00, repcze helyben 20 30, tengeri 13.50

Köln, jan. 6 Olaj 51.50.

Berlin, jan. 6. Buza májusra 168.50, juliusra 170.50, szilárd rozs májusra 137.50, juliusra 139.75, szilárd; zab májusra 129.75, juliusra 132.20 szilárd; tengeri májusra 110 25, juliusra 111.50, szilárd, olaj májusra 47.—, októberre 47.70, szilárd, szesz helyben — Időjárás: felhős,

Paris, jan. 6. *buza* folyó hóra 21.60 februárra 21 70, márcz.-april. 21.20, márcz-jun. 21 35. szilárd. *rozs* folyó hóra 15.—, februárra 15.—, márcz.-ápr. 15.—, márcz.-jun 15.10, nyugodt *liszt* folyó hóra 28 90 februárra 28 90, márcz.-ápr 28.85, márcz jun. 28.65, szilard. *repcze-olaj* folyó hóra 54.75, februárra 53.50 márcz.-ápr. 53 —, márcz.-jun 52.50, bágyadt, *szesz* folyó hóra 42.75, februárra 42.75, márcz.-ápr. 42.75, márcz jun 42 75. nyugodt, *nyers czukor* folyó hóra 22.50 februárra 22.75, nyugodt. *fehér czukor* folyó hóra 2 ⁵⁄₈, februárra 25⁵⁄₈ márcz.-ápr. 26⁷⁄₈ márcz jun. 27³⁄₈ *finomitott czukor* folyó hóra 56 50 – 57 00. *Időjárás* felhős.

KÜLÖNFÉLÉK.

Üzenet.

Anyám fiadnak jól foly élete,
Nyomtalanul mulnak perczei, órái
És ha szomoruk is hosszu éjszakái,
Legalább senki nem gondol vele.
Nem busul többet már egy lány miatt,
Megtört azóta száz más nőszivet,
Azért az egyért mégis vaj' mi lett
A te egyetlen, elhagyott fiad!

Anyám én egyre betegebb leszek,
Csak egyre-egyre szomorubb vagyok,
Felém kaczagnak rég elsirt dalok,
Kisértnek, vernek villó lányszemek,
Nevetve nézik vivódó tusám,

Birom-e könynyel lélekszakadásig . . .
Anyám ki tudja: selymes vánkosán
Testét epesztő csókeső során
Nem zokog, sir-e, jajdul-e a másik?

Miklós Jenő.

— **Rákóczi kalandja.** Abban az időben egyszerre ragyogott fel a kuruczok napja, néhány vár kivételével az egész ország hatalmukba került, a megrémült Lipót császár angol és hollandus szövetségeseinek közbenjárására gondolt, hogy valamiképpen békére birhassa rá Rákóczit. De a császár tanácsosai, ezek között maga Savoyai Eugén herczeg is először ravasz módon Berczényit akarták megejteni, a kiről tudták, hogy lelke a háborunak, Rákóczi egyetlen bizalmasa, azonfelül pedig jócskán el van adósodva. Azt a ravasz fogást eszelték ki tehát, hogy a nádor által az ország kanczellári állását fogják neki felkinálni, majd meg nagy uradalmak adományozásáról veszik le lábáról, ha pedig Bercsényi lerakja a fegyvert, a kuruczok is könnyen szétszóródnak. Herczeg Eszterházy Pál nádor első titkarát Jeszenszky Istvánt küldte Bercsényihez pénzes igéretekkel, de Bercsényi mindent elmondott Rákóczinak és a terv füstbe ment. Ekkor más módon akarták Rákóczit megkörnyékezni. Savoyai Eugén ugyanis a fejedelem szomszédságában lakott Bécsben, jól ismerték is egymást gyakorta találkoztak, sőt a herczeg tudta azt is, hogy egy bécsi fiatal grófnőhöz Rákóczit gyöngéd barátság füzi. A herczeg erre alapitotta tervét, felkereste a grófnét, elmondta neki, mily nagy szolgálatokat tehet most a dinasztiának, mennyire hálás lesz az udvar érte, ha felkeresi a Tokajban időző Rákóczit — és megtántoritja. A grófné, aki most talán még jobban rajongott a daliás fejedelemért, mint nőtlen korában, örömmel vállalta el a kényes megbizást, el is jutott némi viszontagság után Tokajba, de onnan bizony kikosarazva, és jó hosszu orral térhetett vissza, mert a fejedelem ha fogadta is, nagyon hideg udvariassággal nyomban el is bucsuzott tőle. A multnak, az ifjuság szép szerelmi emlékeinek felidézése egy pillanatra se tántoritotta meg Rákóczi szabadságért dobogó szivét, hiába mondta Eugen herczeg, hogy az ördög most lopja el a Rákóczi szivét. Azt az ördög sem lophatta el!

*

— **Matild herczegasszonyról.** Ravatalon fekszik Bonaparte Jeromos leánya, akivel a franczia históriának egy nem jelentéktelen szereplője száll sirba. A grande empire utolsó korszakát ez az érdekes asszony, mint aktiv szereplő élte végig, sőt kis hija, hogy Francziaország császárnője nem lett. Életéből most néhány érdekes részletet hadd mondjunk el:

Bonaparte Matild, mint 19 éves szép leány, Hortense királynőnél, nagynénjénél volt és ott ösmerkedett meg Napoleonnal, aki megszerette és feleségül akarta venni. A királynő azonban mindent elkövetett, hogy ezt a házasságot lehetetlenné tegye. Napoleon nem adta fel a reményt, hogy szép unokanővérét elvegye s mikor hire jött, hogy egy orosz főnemes eljegyezte Matildet, igy kiáltott föl:

— Mindent elvesztettem! Matild herczegasszony férje — egy dusgazdag orosz gróf — nem bánt vele ugy, amint a Bonaparte-leány a házasságot álmodta. Féltékeny volt és egy izben megtiltotta neki, hogy az orosz udvari bálra elmenjen. Matild herczegnő mégis készülődött a bálra, ami az orosz főurat annyira felingerelte, hogy korbácscsal verte végig a gyönyörü asszonyt. A herczegnő felöltözött és kiszökött a palotából. Egyenesen az udvari bálra futott. Ott letépte magáról a kendőt és megmutatta a czárnak a kék foltokat, amelyeket a brutális ember korbácsával ütött rajta és kérte a czárt: szabaditaná meg az eszeveszett embertől. A férjét évi negyed millió márka apanage fizetésére kötelezték s feleségétől elválasztották. Később a herczegasszony Párisban telepedett meg és megnyitotta világhirüvé vált szalonját, ahol irók és müvészek mindig szórakozásra találtak e szellemes herczegnőnél. Ő maga is festett és bár álnév alatt, nem egyszer nyert dijakat és érmeket kiállitott müveivel.

*

— **Aszfaltbetyárság Törökországban.** Konstantinápolyból irják, hogy a nálunk annyira tulkapott és eléggé el nem itélhető rossz szokás, az aszfaltbetyárság már a török utczákon is terjedni kezd. Salonikiben például a török aranyifjuság — mert egy idegen embernek bizonynyal lesz elég oka rá, hogy török nőt meg ne szólitson az utczán — már nagyon is visszaélt ezzel a kiváltságával. Most aztán a »szaloniki váli« a török hivatalos lapban ezt a szigoru »óvást« tette közzé:

»Sajnálattal jutott tudomásunkra, hogy bizonyos egyének egész nap csavarognak az utczán és a muzulmán asszonyokat megszólitásukkal zaklatják. Ez az izlam törvényei és szabályai ellen való cselekedet és hogy mi megvédjük a közmorált, de hogy érvényt is szerezzünk az isteni törvényeknek, itt közöljük az egész világgal, hogy a rendőrség és a csendőrség a legszigorubb parancsot kapta, hogy azokat az erkölcstelen frátereket, akik a muzulmán nőknek békéjét zavarják, nem tisztelik meg személyes becsületüket eléggé nem tisztelik, rögtön letartóztassa.«

Ez talán használni fog — Szalonikiban.

*

— **Az irógépes kisasszony.** Mark Twain meséli egy amerikai élczlapban:

A főnöknek szokása szerint megint kellemetlenkedő kedve volt és mint rendesen, megint a személyzet élvezte a hatalmas férfiu hangulatának minden gyönyörét. A főnök ur nagy, kopasz feje szinte veres volt a méregtől, mint a pulykáé. Az irodában a légy röpülését is hallani lehetett volna, ha ugyan egyáltalán lett volna légy az irodában es ha az irógépes kisasszony gépjének szaggatott kopogása nem verte volna fel nemileg a viharl jelentő, nehéz hallgatást.

— Meg köll bolondulnia az embernek! — tört ki végre a zivatar első mennydörgése. — Hát nem megmondtam már százszor, hogy az asztalomon semmihez ne nyuljanak?!

— Nem nyult senki a főnök ur asztalához, — felelt az irógépes kisasszony csendesen.

— Ugy?! És ki rakta ide ezeket a bélyegeket? Mi?!

— Hát ki rakta volna? Ön! — Én? Én?! Na ez hallatlan! Ez . . . Ez . . . Ez . . . Na hallottak már ilyet?!!

Az irógépes kisasszony válasz helyett elkezdett a gépen a legnagyobb lelkinyugalommal zongorázni. Kip—kop—kip—kop! Ez a kopogás azonban még jobban dühbe guritotta a főnököt, ugy, hogy mind a két kezével a fejéhez kapva szinte magán kivül hömbölte:

— Tegye el innen ezeket a bélyegeket! Hallja? Tegye el! . . .

— Hova tegyem? — kérdezte a kisasszony felállva helyéről.

A főnök szederjesre váló arczczal bömbölte:

— Bánom is én, tegye, ahova akarja, csak el innen a szemem elől! . . . Nem akarom látni! Nem akarom!! . . .

És az irógépes kisasszony fogta a bélyegeket, megnedvesitette nyugodtan valamennyit, aztán pedig egyszerre odaragasztotta őket a főnök ur nagy, kopasz homlokára és csendesen hozzátette:

— Itt van, most nem látja őket, én pedig kérem az elbocsátásomat! Érti?!

Koreáról.

Huszonöt esztendővel ezelőtt egy amerikai miszszionárius, a ki Koreáról irt, a mostanában oly sokat és oly nagyon vitatott országot »remete királyságnak nevezte. Akkoriban ez az elnevezés helyes is volt, mert Korea a nyugati világ számára majdnem oly megközelithetlen volt, mint Lhassa. De azóta a helyzet a messzi keleten nagy változáson ment keresztül és Korea ma sem »az édes semmitevés országa«, a mint a kinaiak nevezik, sem pedig »remete-királyság.« A szerencsétlen ország hatalmas szomszédainak játékszeréve lett és minden valószinüség szerint az a szerep vár reá, hogy Ázsia nemzetközi küzdőhelye legyen.

Korea szenvedéseit leginkább lakóinak jelleme magyarázza meg, melyről egy angol megfigyelő nem éppen hizelgően nyilatkozott. A bolondok hazájában a koreai mindenesetre közel állana a kötelességhez. Ha a föld öntené magából a rizskalácsokat, ha a fákon kész, megvarrott ruhák nőnének, akkor a koreai földi élete mintaszerü volna. De emellett még egy kulira volna szüksége, aki a mannát felszedje és egy asszonyra, aki leszedje a fák ruha-gyümölcseit. Szerencsétlenségükre azonban életük nem ilyen elvek alapján folyik le és ha oly tevékeny emberek, mint amilyenek az oroszok, a japánok és a praktikus kinaiak, megjelennek a szintéren, akkor a zavarok csak szükségszerü következményeknek mondhatók.

A javithatatlanul lusta koreai folytonos bajokról, nyomorról panaszkodik, de azért egy lépést sem tesz, hogy szembeszálljon velük. Csak saját nyugalmáról gondoskodik s azt sem bánja, ha az minden kényelmet nélkülöz és minden dicsvágya abban összpontosul, hogy hagyjon maga után egy fiut, aki tiszteletben tartsa majd sirját, ha ő a nagy semmibe tünt.

A koreai emberi parazita; igazi munkát tulajdonképpen sohasem végez. Még a pipát is másnak kell a szájába tennie. A tudósnak, ha irni akar, a kuli köteles a tintát elkésziteni. Ha a szolga engedetlen, akkor az igazi arisztokrata nem szidja meg, hanem ezzel a feladattal valamelyik alantasát bizza meg. Körmeit, mint lustaságának jelképét, a koreai hosszura növeszti és még ha sakkozik is, az egyes huzásokat másnak kell helyette megtenni.

Ez a lustaság tetőpontját az államminiszternél éri el; akit, ha a nyilvánosság előtt megjelenik, a két oldalán haladó titkárok a szó szoros értelmében czipelnek, mert különben a földre nyomná őt kötelességeinek sulya. Ha valamelyik nemes ember kilovagol, akkor a kétoldalt szaladó szolgák tartják őt a nyeregben. Igy hát nem lehet csodálkoznunk, ha minden jelentékenyebb dolgot Koreában idegenek végeznek. A japánok látják el a vasutakat, postát, tavirdát, pénzt és bankokat és átengedik a koreai kormánynak azokat a kötelességeket, amelyeket az legfontosabbnak tart, tudniillik: hogy nagy összegeket áldozzon királyi oltárok és más olyan emlékek emelésére, amelyek az ősök tiszteletének nagy kötelességét hirdetik. Hogy a koreai hivatalnokok hogy kezdenek egy nyilvános dologhoz, azt legjobban bizonyitja a következő eset: Néhány évvel ezelőtt megszállotta őket valami tevékenységi roham és elhatározták, hogy népszámlálást kezdenek meg. A megszámlálással megbizott emberek akkor azzal a hireszteléssel ijesztettek rá a népre, hogy egy ujabb adót akarnak behozni: »Ha felirják neveiteket, akkor jövedelmetek felet a kormánynak kell adnotok. Sokkal olcsóbban jöttök ki, ha nekünk néhány koronát fizettek, a miert mi azután kihagyjuk neveiteket.« Természetes, a nép fizetett, mint a köles, a neveket nem irták be és a koreai kormány arra a meglepő eredményre jutott, hogy az állitólagos tiz millió lakos helyett Koreában csak néhány százezer ember lakik.

A nőt mélyen megveti a koreai és azt a leányt veszi feleségül, a kit az apja részére kiszemelt. Ugy bánik feleségével, mint a kit az ember semmibe sem vesz és rendesen ilyen szavakkal beszé felőle: »Az én, hogy is hivják csak? . . .«

De valójában a nőnek igen nagy a befolyása és sehol a világon nincsenek olyan papucshősök, mint éppen a büszke koreaiak között.

Szerkesztői üzenetek.

(Levélben nem válaszolunk, de e rovatban a hozzánk intézett tudakozódásokra készséggel felelünk. Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.)

Jogszigorló. Eddig még ugy van, hogy akár a budapesti, akár a kolozsvári tudomány egyetemen szerzi is meg a végbizonyitványát, a szigorlatokat akármelyik egyetemen leteheti. Tehát a miatt, hogy Kolozsvárott akar szigorlatozni, nem kell félévet ott töltenie, ha a családi viszonyai Budapesthez kötik. Arra a kérdésre, hogy okosan cselekszik-e, ha a szigorlatokat Kolozsvárott teszi, egész apodiktikus rövidséggel nem válaszolhatni igennel. A kolozsvári egyetemnek minden esetre meg van az a megbecsülhetlen előnye, hogy ott alapos készülés után nem bukik a szigorlatozó. Humánussabbak is a professzorok, több is az idejük gyökeres vizsgálat alá venni a jelöltek tudását s e mellett minden tanszéknek csak egy tanára van, a minek viszont az az üdvös következése, hogy egy tárgyat nem kell háromféle éllel tanulni, a mi az önálló gondolkozást öli meg első sorban, de rengeteg és fölösleges munka is. Ezek az előnyök a budapesti tudomány egyetemnél hátrányokképpen jelenek meg. Viszont az szintén elvitázhatlan, hogy itt az európai hirü tanárok kezében van — persze kivételt okoznak itt is — a tanitás, akiknek a szellemóhez simulás mindenesetre széles és nagy látókört ad a növendékeknek. Ha tehát nem röstell néhány — sokszor nem egészen igazságos bukást — maradjon Budapesten. Ha nagyon sürgős a diplomája megszerzése, utazzék Kolozsvárra. Gondos, alapos és lelkiismeretes előkészités után ott semmiesetre nem érheti meglepetés.

V. E, *Esztergom.* Sajnálatunkra nem közölhetjük.

P. K. *Orsova.* Az öreg Vanderbilt H. Vilham vagyonát, mely egy milliárd 500 millió frank volt négy fiura és két leányára hagyta. A leggazdagabb amerikai jelenleg Astor Villiam Valkof, a ki 840 millió frankkal rendelkezik. Egy nem rég megjelent könyv szerint 700 milliomos van a világon.

F, S. Tiszt nem lehet, de a katonai irodában talál alkalmazást. Sokkal helyesebb azonban, ha polgári pályára lép.

Sz. A. *Lugos.* Az emberi hangnak rendesen két terjedelme van, ritkán három és ezen felül. Potti Adelin eléri a *g*-t mindég jó hanggal. Ajugori Lakrécia a háromszor vonalozott *d*-nél még trillázni tudott és fejhanggal a 6-szor vonalozott *c*-t.

Cs. E. *Körös.* A hozzáértő tudósok valóban azt állitják, hogy a nap folytonosan veszit melegéből tömege megsürüsödik és körforgása mind lassubbá válik. E szerint a nap lassanként el fog homályosodni, egyszerre már csak olyan világosságot fog a földre bocsátani, mint a többi csillagok és ennek következtében a földön leirhatatlan sötétség lesz, a szerves lények eltünnek és a tenger egyetlen jégtömeg lesz. Ez az emberre minden esetre a világ végét jelentené, de azért nem kell tőle megijedni, mert ez az állapot Thomson számitása szerint csak tiz millió esztendő mulva következne be addig pedig még sok minden történhet s még ennek a számitásnak az alaptalansága is kitünhet.

D. G. *Vácz.* Etvből nem ajánlunk czégeket. Egyébként itt van közel a fővároshoz s módjában van bármikor beszerezni a kivánt informácziót.

Lector. A törvény értelmében a férj vagy az apa állami adójába a nő, vagy kis koru gyermekek adója is beszámittatik, ha ezek vagyonát kezeli. Nincs tehát semmi akadálya annak, hogy vagyona felosztása esetén tovább is virilis maradjon, ha kiskoruak a gyermekei. Ha pedig nagykoruak, de a haszonélvezetet fent tartja magának, akkor az adót is fizetnie kell és igy ha ezután az adó után eddig virilis lehetett, virilis lehet ezután is mindaddig, mig adója a megkivánt összeget eléri.

123. Orvosi tanácsadók véleménye szerint a baj nagyfoku idegesség lehet. Ajánlja, hogy a beteg hagyjon félbe minden szellemi munkát és helyezzék el valamelyik idegygyógyintézetbe, vagy pedig akkor vegyék alapos gyógykezelés alá. Egyébként szakorvost feltétlenül meg kell kérdezni.

Felelős szerkesztő:
Molnár Marton

Vizállás, 1904. január 6.

	Czentimtr.		
Inn:			
Schärding	+ 20	<	—
Duna:			
Passau	+ 102	<	2
Linz	− 157	<	—
Bécs	− 134	<	1
Komárom	+ 168	<	1
Budapest	+ 104	<	4
Paks	+ 44	<	4
Mohács	+ 140	<	26
Gombos	+ 234	<	2
Ujvidék	+ 196	<	3
Zimony	+ 333	<	30
Pancsova	+ 194	<	38
Drenkova	+ 177	<	28
Orsova	+ 251	<	25
Vág:			
Szered	+ 62	>	2
Rába:			
Győr	+ 222	<	—
Dráva:			
Barcs	+ 82	<	5
Eszék	+ 148	<	2
Száva			
Sziszek	+ 178	<	13
Mitrovicza	+ 353	<	15
Bega:			
Kiszető	+ 22	<	18
Temesvár	− 132	<	3
N.-Becskerek	− 106	>	2
Tisza			
M.-Sziget	− 5	<	—
Tokeháza	+ 17	>	—
Tisza-Ujlak	− 18	<	4
V.-Namény	− 28	<	—
Záhony (Csap)	− 118	>	8
Tokaj	+ 3	<	0
Tisza-Füred	+ 58	<	1
Szolnok	− 5	>	16
Csongrád	− 98	<	16
Szeged	− 65	<	3
Török-Becse	+ 10	<	2
Titel	+ 182	<	14
Körös:			
Sebes: N.-Várad	− 21	>	1
Fekete: Tenke	− 26	<	2
Fehér: B.-Jenő	− 32	<	—
Kettős: Békés	− 20	<	2
Hármas: Gyoma	− 24	<	6
Maros			
Arad	− 140	<	14
Nakó	− 59	<	5

Jegyek magyarázata: + null, − fölött null alatt, > áradat, < apadat.

Napirend.

1904. csütörtök, január 7.

Naptár. Csütörtök, január 7. — Róm. kath. Rajmund — prot: Artur — görög-orosz (deczember 25.) — Nagy karácsony zsidó: Tébeth 19 — Nap kel 7 óra 33 p. — nyugszik 4 óra 7 p. — Hold kel 9 óra 51 perczkor este, — nyugszik 9 óra 57 perczkor délelőtt.

Bemutató előadás a Nemzeti Szinházban fél 8 órakor.

A *történelmi társulat választmányi ülése* az Akadémiában 5 órakor.

Az *országos iparegyesület felolvasó ülése* saját helyiségében 6 órakor.

Beiratások kezdete a tudományos egyetemen

Beiratások kezdete a Műegyetemen eggel 9 órakor.

Tea- és tánczestély a régi képviselőházban Veres Pálné szobra alapja javára 6 órakor.

A *Magyar szinpadi szerzők egyesületének alakuló közgyülése* az Akadémiában 7 órakor.

Vívó-verseny a mentő egyesület javára a Vigadóban II. nap.

Téli kiállitás a Műcsarnokban nyitva 9—4 óráig. Belépti dij 1 korona.

Téli kiállitás a N. Szalonban nyitva esti 8 óráig. Belépő dij 50 fillér.

Könyves Kálmán képkiállitás (Nagymező-utcza 37—39) nyitva díjtalanul egész nap.)

N. Muzeum: állattár nyitva 9—1-ig.

Mezogazdasági muzeum (kerepesi-ut 72) nyitva 9—1 óráig.

Földtani intezet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 9—1-ig.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparcsarnokban nyitva 9—1-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1-ig.

Akademiai könyvtár nyitva 3 órától 7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig.

Szinházak müsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Népszinház	Király szinház	Vigszinház	Magyar szinház	Uránia
Pentek	—	Megjött a papa Régényesek	Az ezüst papucs	Makranczos hölgyek	Józsi	A drótostót	A modern asszony
Szombat	Ördög Róbert	Messiás	Az ezüst papucs	Makranczos hölgyek	Józsi	Sherry	A modern asszony
Vasárnap	Tosca	Proletárok Monna Vanna	Kuruczfurfang Az ezüst papucs	Aranyvirág Makranczos hölgyek	Ocskay brigadéros Józsi	Doktorkisasszonyok	

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

Csütörtök, január 7.

M. KIR. OPERAHÁZ

Berlichingen Götz. 7 órakor

Opera 5 felvonásban (kilencz képben.) Zenéjét szerzette Goldmark Károly. Szövegét (Goethe nyomán szabadon irta Willner A. M. Forditotta Váradi Sándor.

Személyek:

B rlichingen Götz — Takács
Elsbeth, f lesége — Valent V.
Mária, huga — Ambrusné
A kis Carl, fia — Oppenheim
Georg, szolgája — Szoyer I.
A bambergi püspök — Mihályi
Weislingen — Beck
Franz, szolgája — Pichnicsek
Waldorf Adelheid — Krammer
Irmgard szobaleány — Berts
Seltitz lovag — Hegedüs
Lehrse — Gábor
Metzler — Várady

NEMZETI SZINHAZ.

Megjött a papa ½8 órakor

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Erdélyi Zoltán.

Személyek:

A papa — Boros
Pali — Dezső
Rózsi — D. Ligeti J.
Böske — Demjén M.

Ezt követi:

A föld.

Szinmü 3 felvonásban. Irták: Kemechey Jenő és Malonyay Dezső.

Személyek:

Dobos — Szacsvay
Zsuzsa — Jászai M.
Lari — P. Márkus E
Özv Vékeyné — Lendvayné
Gedeon — Császár
Juliska — Ligeti J.
Marosvári — Gál
Lodog — Rózsahegyi
Suzanne — T. Deli E.
Vékey Barnabás — Gyenes
Bodza János — Gabányi

NÉPSZINHÁZ.

Menyecskék. ½8 órakor

Három egyfelvonásos népszinmü dalokkal. Irta Verő György.

Személyek:

I. A biróné.

A biró — Kiss M.
A biróné — Blaha L.
Az egyik esküdt — Nyarai
A másik esküdt — Kovács
A kisbiró — Ujvári
Egy legény — Szirmai

II. Márika elmen.

Józsa — Szabó
Orzse — Siposné E.
Ferkó — Szirmai
Mariska — Batizfalvy E
Rákel — Blaha L.
A plébános — Horvath
A rugos Kedány — Ujvári

III. A menyország.

Tibor András — Kiss M.
Ágnes — Balázs O.
Gyuri — Szirmai
Bandi — Pintér
Bözsike — Batizfalvy E
Zsuzsa — Blaha L.
Juli — Szentmiklóssy
Tógyi — Kovács
Teréz — Siposné E.
Koczándi Gergő — Ujvári
Kata — Izsóné M.

KIRÁLY-SZINHÁZ.

Makranczos hölgyek. ½8 órakor

(Lysistrata.)

Operett 2 felvonásban. Irta Bolten-Baeckers. Forditották Molnár Ferencz és Faragó Jenő. Zenéjét szerzette Lincke Pál.

Személyek:

Themisztoklesz — Ferenczy
Lysistrata — Fedák S.
Bachis — Szamosi E.
Christisz — Ba ó I.
Plautiasz — Torma
Nikiasz — Oláh
Polixo — Verő J.
Leonidasz — Thury
Sulpiosz — Papp
Ámor szobra — Szentgyörgyi
Paulina — Csatay J.
Kloe — Hidvéghy M
Egy amazon — Berey J.

VÁRSZINHAZ.

A demi monde. 7 órakor

Szinmü 5 felvonásban. Irta: ifj. Dumas Sándor. Forditotta: Fekete Miklós.

Személyek:

Nanjac — Mihályfi
Jalin — Náday
Tomerins — Perhes
D'Ange báróné — Lanczy I.
Santisné — K. Gerő L.
Vernière — Szacsvayné
Sancenaux — T. Vizvai M

MAGYAR SZINHÁZ

Doktorkisasszonyok. ½8 órakor

Operett 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Verő György.

Személyek:

Smirelns Bruno — Sziklai
Ludovika — Sziklainé
Miczi — Szentgyörgyi
Betti — Kertesi
Etti — Komlósi
Fetti — Tomcsányi
Miczek Muki — Heltai
Somlai — aczi — B. Szabó
Sziniigazgató — Tollagi
A csárdás — Gireth

VIGSZINHÁZ.

Józsi. ½8 órakor

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferencz.

Személyek:

Dr. Sebő — Hegedüs
Dr. Verpeléti — Góth
Csongrády — Fenyvesi
Csongrádyné — Varsányi I.
Lajos bácsi — Vendrey
Tóthné — Kertész E.
Attila — Tanay
Micu — Fábián K.
Koller — Szerémy
Józsi — Halász I.

MAXIM

elsőrangu mulató VI., Gyár-utcza 8. szám. **Serly Lajos** zenekara és az eredeti sieveringi négyes. **Egész éjjel nyitva** 48321

Kedden, január 12-én a Főv. Vigadó nagytermében

Kubelik
Kubelik
Kubelik
Kubelik
Kubelik

2-ik és bucsúhangversenye.

Jegyek a „Harmoniában". 48467

REMÉNYI MIHÁLY arany- és ezüst érmekkel, diszoklevelekkel kitüntetett müt egedü készitő. Vonós-hangszerek szállitója a Magyar Kir. Zeneakadémia szállitója BUDAPEST, Király-utcza 44/9 szám. Ajánlja dus raktarát az összes hangszerek, huroki és vonókban

!!SPECIALISTA!! vonós hangszerek készitése és javitásában. — A hangfokozó gerenda feltalálója, mely által bármely hegedü vagy gordonka sokkal nagyobb és kelemesebb hangot kap, szavatolásért teljes kezesség vállaltatik. — Elismervények a legnagyobb müvészektől bármikor megtekinthetők. — Olasz, francz a, angol, német és magyar mesterhegedük és gordonkák nagy raktára. — Vétel, becserélés, eladás a legmagasabb árakig. — !! Quintiszta, tartós „Burmester" hurok! Képes árjegyzék ingyen és bermentve. 48431

Ásvány-Gőzfürdők
a Szt.-Lukácsfürdőben

Külön Uri-Gőzfürdők
Külön Női-Gőzfürdők

Egész nap reggel 5 órától este 6 óráig nyitva.

A forró-meleg medenczékbe a kénes Buzogó forrás, a langy-meleg medenczékbe a Timsós forrás, a hidegebb medenczékbe a Török forrás természetes ásványvize ömlik, szakadatlan hozzáfolyással. Miden medencze naponként teljesen lecsapoltatik. A gőzkamrák természetes kénes ásványviz-párákkal, a zuhanyok természetes forrásvizzel láttatnak el.

Pihenőterem. Fodrász. Pedicure, Manicure

Öt jegy ára fürdőruhával együtt 3 korona 50 fillér.

Szt.-Lukácsfürdő, gyógyfürdő, Budán

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre igazgat — Nagymező-u. 17

Ma és mindennap
Vénusz a földön.
Hirtelen harag.
(Tarka Szinpad.)
Les Fleurs D' Orange.
Először BUDAPESTEN:
Los Floridos
és a remek uj varieté müsor.

A télikertben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** czigányzenekara hangversenyez.

Czigány- és katonazenét, operát, hangversenyt otthon hallhat, ha Sternberg-fonografot vesz.

Megörökithetjük vele bárkinek a hangját s boldog órák emlékét.

Kapható már 10 forinttól feljebb: 15, 20, 25, 30, 40, 50, 70, 80 forintnyi árban. Ugyszintén **harmonikák** kitünő hanggal 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12 forint és feljebb. **Hegedük, fuvolák, czimbalmok, citerák, harmoniumok, zongorák** a legolcsobb árakon. 47638

Sternberg Ármin és Testvére cs. és kir. udv. hangszer-gyár
Budapest, Kerepesi-ut 36.

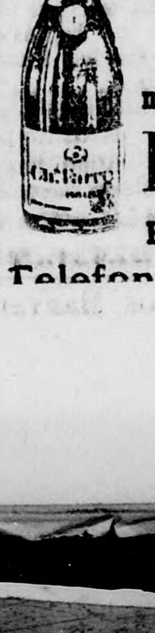

Chs. Farre, Reims,

Vins de Champagne
cs. és kir. udv. szállitó 022
világhirü pezsgőjének magyarországi vezérképviselője

Havas Menyhért

Bpest, VI. Csengeri-utcza 62/a
Telefon II—32. Telefon II—32

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1904. jan. 6-án, regg. 7 órakor.

A keleti maximum megerősödött és nyugat felé emelte a levegőnyomást; az északnyugati és déli depressziók pedig meggyengültek.

Európában az idő hideg. Esőket ismét csak Franczia-, meg Olaszországból jelentettek.

Hazánkban száraz és hideg idő uralkodik; a hőmérséklet különösen az északi Kárpátok között, meg Erdélyben volt alacsony, hőmérő —20 Celsiust is mutatott.

Prognozis a következő 24 órára: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje		Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet maximuma	Hőmérséklet minimuma
Akna-Szlatina	75.7	−17.8	E	2	0	—	−6	−18
Szatmár	74.3	−12.6	SW	2	0	—	−0	−13
Ungvár	74.4	−12.9	NE	3	0	—	−2	−13
Eger	74.7	−11.8	N	4	3	—	−10	−15
Késmárk	76.2	−19.5	—		0	—	—	—
Árvaváralja	75.9	−16.8	NE	1	0	—	−9	−19
Losoncz	74.7	−15.6	—		0	—	−4	−17
Selmeczbánya	74.5	−11.6	S	2	0	—	−4	−9
Budapest	73.6	−6.3	N	1	0	—	−3	−8
Ó-Gyalla	73.0	−7.2	E	2	4	—	−2	−10
Komárom	73.2	−11.2	E	2	4	—	−2	−11
Magyar-Óvár	72.4	−7.0	SE	1	4	—	−2	−10
Sopron	69.9	−6.5	SE	2	4	—	0	−8
Hereny	68.7	−10.2	SE	3	4	—	2	−10
Keszthely	69.3	−5.0	NE	4	4	—	0	−6
Pécs	68.3	−3.7	NE	5	4	—	1	−4
Eszék	69.3	−3.8	—		4	—	−1	−4
Zágráb	68.5	−2.9	NW	1	4	—	0	−3
Fiume	68.3	+1.9	SE	2	4	—	6	2
Cirkvenica	68.0	+8.2	SE	2	3	—	7	5
Debreczen	61.7	−12.5	S	1	6	—	1	−14
Kecskemét	69.5	−9.8	—		≡	—	−2	−10
Orosháza	69.9	−8.2	SW	3	0	—	−1	—
Szeged	69.7	−4.5	NE	5	0	—	0	−6
Zsombolya	69.1	−7.5	—		0	—	0	−8
Arad	70.5	−4.4	E	1	0	—	2	−5
Temesvár	69.2	−7.0	NE	1	0	—	0	−7
Versecz	69.5	−2.0	NE	1	3	—	1	−3
Drenkova	69.3	−2.5	—		4	—	0	−3
Nagyvárad	69.3	−9.4	NE	1	0	—	0	−10
Kolozsvár	75.7	−17.8	NE	2	≡	—	−5	−8
Nagyszeben	72.0	−14.0	SE	3	0	—	−8	−15
Bécs	67.7	−4.9	NE	1	1	—	−1	−6
Salzburg	61.1	−3.2	NE	2	4	—	—	—
Klagenfurt	66.7	−4.0	ESE	5	4	1	−4	−8
Pola	60.8	+4.1	ESE	1	4	1	7	4
Lesina	59.3	+9.5	NE	5	4	—	12	10
Hamburg	63.7	−1.5	SSE	1	✳	—	—	—
Berlin	64.8	−4.8	NE	6	≡	—	—	—
Zürich	61.2	−2.4	ENE	3	4	—	—	—
Biarritz	57.4	+8.5	W	1	≡	20	12	5
Nizza	59.0	+3.5	NNE	2	—	3	11	3
Páris	57.8	+1.2	NW	0	—	—	6	1
Christiansund	63.5	+2.7	WNW	1	—	—	—	—
Stockholm	70.4	−0.8	WSW	3	4	—	—	—
Szent-Pétervár	73.8	−8.0	WSW	3	4	—	—	—
Varsó	71.5	−10.7	NE	2	4	—	—	—
Moszkva	72.5	−5.7	N	4	4	—	—	—
Kiev	76.2	−5.9	SW	2	4	—	—	—
Sarajevo	68.8	−1.1	NE	2	4	—	0	−2
Sulina	73.3	−5.0	NW	1	4	—	0	−6
Szófia	69.3	−8.1	W	3	●	ny	0	4
Athen	—	—	W	1	—	—	—	—
Torino	62.9	+0.2	NW	2	≡	—	6	8
Florencz	59.3	+6.5	NNE	4	0	8	8	6
Róma	57.8	+8.2	ESE	5	8	3	17	8
Nápoly	57.7	+9.0	—		—	2	18	9
Brindisi	57.9	+8.6	ENE	3	4	1	18	9
Palermo	58.2	+10.2	SW	3	—	23	18	10

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot. Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, ✳ = hó, ≡ = köd, ⌐ = zivatar.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, a kompakt betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, a kompakt betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

TELEFON 706. Csak oly levelekre valaszolunk, melyekkel a válaszra szükseges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 706.

pénz-szekrények
rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban **Budapesten V., Bálvány-utcza 5. sz.** 160

Gimnaziumi,
polgári, bármely magánvi szgálatra felelősséggel előkészít. »Keresés« Dohány-u. 82. (Vidékieknek ellátás) 47?1

Betöltendő állások teles czimekkel vannak körölve, minden szakmából, a hetenkint kétszer megjelenő Országos Pályázati Közlöny legujabban megjelent számá au. Egyes szám 40 fillér Kiadóhivatal Budapest József-körut 9. 47696

Hirdetmény
347,000 koronás amortizácziós kölcsön konvertalására, lehetőleg készpenzben, közlésével minden ez ügyben szükséges tudnivalónak, sürgősen ajánlatot kérek Nagy Lajos ev. ref. lelkész, K... yar u. p. Debreceske, Biharmegye. 2154

Nevelőnőket,
gyermekkertésznőket bonneokat és különf le tanerőket elhelyez özvegy Niet chne Gerson Anna, Budapest, Erzebet körut 52. 4-323

Jó cselédeket
minden nemből és szakmákból közvetit helyben és vidéki urasági házakhoz, valamint minden nyelvü nevelőnőket Várady Márin »SZABÓ«-féle elhelyező irodája Budapest Muzeum-körut 35 (bazár ház.) 472522

Pénzkölcsönt
házakra és tázreszekre, kereskedelmi váltok a örökö nyugdíjsok, ka onatisztek és ... tal okok gyorsan kaphatnak, ingatlan-fo ... in éve által, Fuchs D. VI., Podmaniczky-utcza 63 ... 48211

Nevelőnőket
gyermekkertesznőket bonneokat ajánl lelkiismeretesen K... Sándor 44 év óta ... tezete, Budapest, Király-utcza 73.

Szülők figyelmébe!
Személyileg visszamaradt gyermek, kicsoport-tanításban nem vehet reszt, egyéni tanítást és ellatast nyerhet Hirschler Nővéreknél, kik ez éren 15 év óta nagy sikerrel működnek. Bőv. István-ut 44. földsz 1. 48865

Réthy névre
figyeljünk! Badog doboz ban ... mes valódi pemetefü czukorka 47749

Dohánytőzsde
jó forgalmu, keresek megvetelre, esetleg bérbe átveendő. Iványos Miklós, Alsó-Nyaregyháza (Pestmegye). 2155

Nevelőnőket
angol, franczia, németek-t, bonneokat, gyermekkertésznőket lelkiismeretesen ajánlok. Magyar okl tanitónőket zene- és nyelvismerettel, vagy anélkül 800, 1200 kor. évi fizetéssel sürgősen keresek. Szegheőné tanerők intezete Budapest, VI., Desewffi-utcza 22. 449

Különbejáratu
szobát butoro va a Klinikánál naponként 1 kor.-ért kiadók Knézits-u. 3. 48170

Distinguirte
junge Berlinerin perf. franc. engl., Musik. Gesang. sucht Wohnung. Verpflegung gegen 2 st. tägl. Unterricht! M. E. Tanítónők Otthona Orczi-ut 6. 212

Veszek
fehér éti Burgonyát, nagyobb mennyiségben, mint Magnum bonum, Magyar kincs, Hopchel stb. Kérek olcsó ajánlatot válogatott áruról, (legalább tyuktojás-nagyságról) vasuti állomásról, saját zsákjaimban, amiket rendelkezésre bocsájtok. Josef Berger Graz, Jungferngasse 3. 2139

Nevelőnoket
gyermekertésznőket, bonneokat és különféle tanerőket lelkiismeretesen elhelyez Halminé intézete, Budapest, Gyár-u. 42 b 7 3

Régi
ezüst tárgyakat
veszek és eladok mindennemü arany és ékszeráruf, ugymint **régiségeket**, drágaköveket, arany és ezüst órákat, lánczokat, gyürüket, **ezüst evőeszközöket**. Képes árjegyzéket ingyen. **Fuchs Dávid** utóda Budapest, IV., Váci-utcza 19. I. 5. 48103

Zálogban
levő ékszereket, arany- és ezüst árut saját költségemre kiváltok és a teljes értéket kifizetem. **Schiller Izidor, Sip-utcza 11. földszint 3** 48124

MAGYAR ÜVEGBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG
Budapest, Váczi-körut 31. sz.
biztosit tükör-üvtablakat portálékban, üvegetéke el egész építményeknél, a **legolcsóbb** díjak és a **1-pontosabb** ... mellett. Több évre szóló biztositásnál tetemes kedvezmény. ... **Ügynökök kerestetnek.** 78?

6 korona
előre küldve di menesen föld... sen fels erelt kézi himzőgépet selyem, pelüsch, zsenilia és szmyrna himzésekhez ... 3 évi jótállas mellett, ... díszes könnyen kidolgozható mintával együtt. B ki is tanul a nélkül a on al himezhet. Himző anya ... legjutányosabb gyari aron. ... mert ... himzőgépeket mindenki megrendelheti előny ...
Szabadalmazott kézihimzőgépgyárban
Bpest, VII. Kolombus-u 28 196

GUMMI
franczia cyszánok tuczatja 1—10 kor.-ig. Mintakű dén ... 2 50, 3.50 K, 4.50 K, 5.50 K bőrvezet... dísz kréten. Árjegyzéket csa olunk.
RIVÁL
Bpest, VII Öv da u 5.

Emdeni
ludak darabonkint 10 koronáért Breuer Ignácznál, Tisza öly. 2106

Kávéház és söröző, (konyhavezetés nélkül) megyei székhelylyel biró nagy városban pazar felynyel berendezve, mely a vidéken nemében páratlanul áll és kimutathatólag napi 270 koronat forgalmaz, igen kedvező feltetelek mellett eladó. A berendezés a háztulajdonos tulajdonát képezi és évi bere a berende és használati díjával együtt 11600 korona és eladási ára 43 000 korona; óvadék kéntl a berendezés fedezetére 4 00 korona leteendő. Az üzlet vételára 10 éven at havontai 330 korona részletörlesztésekkel is kifizetendő. Jelentkezni tulajdonos kizarólag csaádi ügyei miatt bocsátja á uba üzletét Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adás vétel irodájában, Budapesten Rökk Szilárd utcza 22. 4887

25 évi
fennálló uzletem elég gyoran zia minde ... hogy biz ... tor du ... kizolid ala p ... a tja szüks glelet fedezni
arany és ezüst
mindentéle ékszeráruikban Részletfizetésnél az ar ... annyiért számittatnak, mint készpénzért, a mennyiben az árak őrizetü k alatt maradnak Kohn Edo és Tsa V ros átz-utcza 6. (a volt ... natos-utcza) 8020

Magyar királyi államvasutak. 182·798/903 szám.

Bérletjegyek kiadása.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága ismételten figyelmezteti az utazó közönséget, hogy az uj éves bérletjegyek megrendelésénél azon személyek részére, a bérletjegy váltatik, ujabbi időből származó, kép papirra ragasztott, látogatójegy alakú, két oly azonos arczképe kell benyujtani, mely hason ó czélra még igénybe nem vételett.

A tulajdonos mindkét fényképe előlapjának a só részén, valamint a bérletjegy t a megfelelő helyen teljes névaláirásával tartozik ellátni.

Végül még felemlittetik, hogy az évi bérletjegyek Budapesten úgy a magyar király államvasutak igazgatóságánál (Andrásy-ú 73) valamint a magyar királyi államvasutak központi menet egyiroda ában (IV. Vigadó tér 1) válthatók. Budapest 1903 decemberhóban. Az igazgatóság. Ujánnyomás nem díjaztatik

3—4
vidéki fiatal ember (15—20 éve ek) a kik olyan községekben laknak, a hol munkahiány uralkodik és a kik tartós jó keresethez karnak utni, a fővárosban felvétetnek Jelentkezni lehet a Kurucz Ü s g Kiadóhivatalában. Budapest, Vármegye-utcza 11 Csakis vidékiek ajánlata vehető figyelembe.

Amerikai
syst. Rosskopf patent-óra 5 kor. Svájczi syst Rosskopf óra 8 kor. Ébresztő-óra 3 kor. Elsőrendű ébresztő óra 4 kor. 5 évi jótállással. Nagy javitási műhelyemben minden órajavitás
☛ **90 kr.** ☚
Schiller Izsó
18087 órásmester
Bpest, Király Pál-u. 12.
Vidékre szétküldés naponta

Czérnagyár Zuckmantelben.
Osztrák-Szilézia
5 kilós postacsomagban olcsón szállit minden fajtáju 48372
ORSÓ-CZÉRNAT.
Reform-gombolyagczérnát tükkel, gyürüvel és gyüszüvel, külön tigris-gombolyag czérnat dobozban 24 30, 48 gombolyaggal postautánvétel.

Kérje
ingyen és bérmentve nagy képes magyar árjegyzékemet több mint 500 ábrával arany és ezüst órákról, hangszer- és optikai czikkekről
KONRAD JÁNOS
óragyár és kiviteli ház
Brüx, No 468
(Csehország.)

Sürgönyczim: CONSUM, BUDAPEST. Telefon 25 02.
Magyar Elelmiszer-Szállító Részvény-Társ.
Budapest, VII., Kerepesi-ut 20. szám. 18450

Meghivó.

Az Ujpesti Takarékpénztár

XXXV. évi rendes közgyülését

saját intézeti helyiségében, **1904. évi január hó 23 án délután 3 órakor** tartandja, melyre az intezet t. részvenyesei tisztelettel meghivatnak.

TARGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottsag jelentése, az 1903. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
2. Az alapszabályok 47. és 57. §-ának módositása.
3. Az igazgatóság megválasztása 3 évre.
4. Három rendes és egy póttelügyelő-bizottsági, továbbá 12 választmányi tag megválasztása egy évre.
5. A felügyelő-bizottság tiszteletdijának megállapitása.
6. Inditványok.

A közgyülésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, ki részvényeit 3 nappal a közgyülés előtt az intézeti penztárnál letette.

1903. évi mérlegszámla.

Vagyon: Pénztár 7028·5. bankváltók 1 097,861·52. intézeti ház 64000·—. ingatlanok 115,652·49. értékpapirok 8000. kölcsön kötvényre 9860, adósok 83182·21. részvényesek 400 összesen 1,385.384·97 korona.

Teher: Részvénytőke 20,000 tartalékalap 92.136. takarékbetétek 611.909·35 visszleszámitolt váltók 453,156. átmeneti kamatok 704·91, fel nem vett osztalékok 316, hitelezők 1797·15, 1902 évi nyereség-áthozat 701·83, 1903. évi tiszta nyereség 18·325·68, összesen 1,385.384.97 korona.

Veszteség- és nyereségszámla.

Veszteség: Járadékadó 2668·07. fizetések 8880. lakbérek 1920, üzleti költségek 3726·07, visszleszámitolási kamatok 21.811·99, betétek utáni kamatok 26.4507, bankváltóknál leirás 9·41, házbéradó 34 9. jövedelem adó 4797·85, 1902. évi nyereség-áthozat 701·93 1903. évi tiszta nyereség 18325·63, összesen 102.156·62 korona.

Nyereség: Megadózott kamatok 260 nyomtatványok 91·74, kezelési átalány 24·40, házbérek 6257·41, kamatok 92125·64. 1902. évi nyereség 701·93, összesen 102·156 62 korona

Ujpesten, 1903. deczember hó 31-én.

Diamantstein Lajos s. k.
vezérigazgató.

Lugos Hugó s. k.
pénztáros.

Benkovits Imre s. k.
főkönyvvezető.

A fő- és mellékkönyvekkel megegyezőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

1049

Schwarz Vilmos s. k.
elnök.

Dr. Lichtmann Henrik
s. k.

Frey Gusztáv
s. k.

Vérszegénység, étvágytalanság, sápkór, idegesség gyógyitására és gyenge gyermekek erősbitésére a czélszerübb készitmény a 47849
Kriegner-féle TOKAJI KINA-VASBOR,
nagyon kellemes izü ital kivaló császáti az orsz. egészségügyi tanács is méltatta s ajanlásra a belügyminisztérium engedélyével. A fél. — Nagy üveg ára 6 kor. Kis üveg ára 3 20 kor. — Főraktár:
KORONA-GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VIII., Kálvin-tér.

Értesitem

a nagyérdemü közönséget, hogy mindenki szerez be árjegyzéket, melyben több száz díva ... Meg nem felelő árut kicserélek vagy pénzt visszaadom.

48440

Férfi: Borjubőr sima vagy betétes	3.—
Borjubőr, elegáns füzős	3 20
Lakk, sevr, box, füző- vagy czugos	4
Borjubőr vagy vix, patentzár	3.20
Női: Zerge, czugos vagy füzős	3.—
Zerge, gombos, elegáns	3.30
Lakk, kivágott vagy a lasz	1,50

Báránybélesés oz pó 50 krral drágább.

Aqulár Dávid, BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 6 F

POLGÁR SÁNDOR 396
m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerész
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50.
Ajánlja usan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvosi és sebészi ... beteg pelási tárgyakban. Saját találmányu m. kir. szabadalm POLGÁR féle
sérvkötő,
has öv, görcsér elleni gummi harisnya, ortopaedia-készülékek, műlábak és kezek stb.
Valódi franczia különlegességek F Bercuerand fia párisi gyárából.
Utánzás ellen védve 16302. sz. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási Részv.-Társ. Fiuméban.
NYÁRI IDÉNY
Fiumén át vezet a legrövidebb ut
Dalmácziába és vissza. rendes járatok naponkint, köztük négy gyorsjárat hetenkint
Zára, Ragusa, Spalato, Methovic és Cattaróba
Velenczébe és Anconába és vissza: három gyorsjárat hetenkint, Turi-tas által ajánlott hellemes utazás.
Legnagyobb kényelemmel berendezett szalon-gőzösök. Mérsékelt árak. Étkező a hajón. A gőzhajóknak a Budapest—Fiumei forgalomban levő gyorsvonatokkal közvetlen csatlakozásuk van.
Menetjegyeket a magyar királyi államvasutak központi menetjegyirodája, a társaság vezérképviselősége (Korona-herczeg utcza 16.) Budapest adnak ki, hol a kivánt elvilágositások is megadatnak. 8 9

!! Uj gyógymód !!
Betegeknek legjobban ajánlhatjuk
Dr. MITZGER
HIRNEVES INTÉZETÉT
BUDAPEST, VI, TERÉZ-KÖRUT 44. SZ.
Egyedüli intézet, hol a legelhanyagoltabb férfi és női betegségek, nemi bajok, vér (siphilis), bőr önfertőzés és férfitehetetlenség, ideg és belső kronikus betegségek a
KATAPHORESE
csodás uj gyógymód általoly lelkiismeretes alaposaggal és tökéletes biztonsággal gyógykezeltetnek, hogy a tiszteletdij teljes gyógyulás után is fizethető.
Ezen áldásos gyógymódot, hogy szegényebb sorsuak is igénybe vehessék akik kétszeresen vannak egészségükre szorulva, az intézet naponkint 8—9 ig d. e. teljesen ingyen rendel. Levelekre díjtalanul válaszoltatik.

Titkos betegségek
gyógyitására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalat alapján
Dr. Kajdacsy
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyit; hugycsőfolyási, hólyagbajt, sebeket, syphilist bőrbajokat, gyengült férfierőt, idősebbeknél is Electro-massage vagy Psychrophor által. Önfertőzést és annak utóbajait; ideg- és hát-gerinczbajt és minden női bajokat.
Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig.
Budapesten, Kigyó-utcza 5. sz.
Klotild-palota I. emelet)
Átjáró ház — Lift használat.
Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik
Levél utján is biztos gyógyeiker.

Meghivás.

A „Mátészalkai Takarékpénztár Részvénytársaság"

XXXII. évi rendes közgyülését

1904. évi január hó 24 ik napján délelőtt 10 órakor az intézet saját helyiségében fogja megtartani, a melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1903. üzletévről, a számadások megvizsgalása, a mérleg megállapitasa és a felmentveny megadása feletti határozathozatal.
2. A nyeremény felosztása az igazgatóság és felügyelő bizottság javaslata alapján és az osztalek kifizetése idejenek megállapitasa.
3. Felügyelő-bizottság választása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság fizetésének megállapitása három évre.
5. Az alapszabályok 21. és esetleg 28. §-ainak módositása.
6. Jegyzőkönyv hitelesitésére két részvényes választása.
7. Inditványok. *.)

Mátészalka, 1904. január hó 1-én.

Az igazgatóság.

*) Inditványok a közgyülést megelőzőleg legalább 8 nappal az igazgatóságnak irásban beadandók. Jelen mérleg- és vagyon-kimutatás a közgyülés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető. 1041

Gyomorbajosoknak!

Mindazoknak, akik a gyomor meghülése vagy tulterhelése következtében hibás, nehezen emészthető, igen forró vagy igen hideg ételek élvezete, vagy rendetlen életmód folytán gyomorbajt kaptak, mint:

gyomorhurut, gyomorgörcs, gyomorfájdalmak, nehéz emésztés, vagy elnyálkásodas,

ennek egy jó háziszert ajánlunk, melynek kitünő gyógyhatásai már sokak által évek óta kiprobáltattak. Ez az

Ulrich Hubert-féle gyógyfü-bor.

Ezen gyógyfü-bor kitünő gyógyerejünek talált füvekből van jó borral készitve, erősiti s élénkiti az ember egész emésztő szervezetét. A gyógyfü-bor eltávolit minden emésztési zavart s hathatósan előmozditja az egészséges vér ujraképződését.

Ezen gyógyfü-bornak kellő időben való használata által a gyomorbajok legtöbbnyire már első csirájukban elfojtatnak. Nem szabadna tehát késnünk, hogy idején használjuk. Minden kórjel, mint: *főfájás, felböfögés, égetés, fö fuvódás, hányási inger,* melyek kronikus (idült) gyomorbajokkal sokkal hevesebben lépnek fel, már néhányszori ivás után eltávolittatik.

Székrekedés s ennek kellemetlen következményei mint: *dugulás, csomósodás, lép- és altesteri-ndszer* (ara yérbántalmak) ezen gyógyfü-bor által gyakran gyorsan távolittatnak el. A gyógyfü-bor megszabadit minden emészthetlenségtől, az emésztő-rendszert föléleníti, a könnyü székelés által eltávolit a gyomorból és belekből minden ártalmas anyagot.

Komor, halvány arczkifejezés, vérhiány, elerőtlenedés többnyire a rossz emésztés, hiányos vérképződés s a maj beteges állapotának következményei. Teljes ***étvágytalanság, ideges tulfeszültség és kedélylehangoltság,*** valamint ***gyakori fejfájás, álmatlan éjszakák*** mellett gyakran az ily betegek elsorvadnak. — A gyógyfü-bor emeli az étvágyat, előmozditja az emésztést és táplálkozást, az anyagcserét hatalmasan élészti, a vérképződést gyorsitja, a felizgatott idegeket csillapitja és a betegnek uj életkedvet szerez. **Számos elismerés és köszönőirat igazolja mindezt.**

A gyógyfü-bor kapható palaczkokban 1 frt 50 kr. és 2 frtért Budapest, Csepel, Szakcsa, Budafok, Budaörs, Kőbanya, Rakos-Keresztur, Törökbálint, Tétény, Soroksár, Vecsés, Magiód, Péczel, Sziget-Szt.-Miklós, Érd, Sóskut, Etyek, Ujpest, Békásmegyer, Rákos-Palota, Fóth, Gödöllő, Vő Osvar, Pomáz, Szt-Endre, Aszód, Tura, Hatvan, Jász-Fényszaru, Jász-Árokszállás, Jászjákóhalma, Ecsed, Csány, Gyöngyös Pata, Gyöngyös-Puszta, Püspök-Hatvan, Ecseg, Tótfalu, Vácz, Uj-Maros, Esztergom, Szt-Tamás, Szt.-Györgymező, Párkány, Bajna, Tóváros, Tata, Uj-Igmánd, Komárom, Ács, Szt.-Péter, Ó-Gyalla, Érsekujvár, Udvard, Gutta, Vadkert, Balassa-Gyarmat, Üllő, Kóka, Ócsa, Pilis, Tápió-Bicske, Nagy-Kata, Alberti, Czegléd-Irsa, Czegléd, Örkény, Alsó-Dabas, Lacsvár, Moór, Bodak, Székesfehérvár, Seregélyes, Sárosd, Aba, Kalocsa, Polgárd, Enying, Sárbogárd, Uj Perkata, Herczegfalva, Duna-Vecse, Szabadszállás, Jász-Kerekgyháza, Lajos Mizse, Nagy-Kőrös, Kecskemét, Kocsér, Uj Kécske, Czibakháza, Tisza Földvár, Tisza-Kürt, Jász-Karajenő, Tisza-Várkony, Szolnok, Abony, Rékás, Ujszász, Tápió-Szele, Tápió-Györgye, Jász-Alsó-Szt.-György, Jászság, Szirák, Guta, Jászberény, Mező Kövesd, Miskolcz, Jász-Apáti, Verpelét, Besenyő, Tisza Nána, Kis-Terenne, Agárd, Szécsény, Nograd-Verőcze, Ipolyság, Nagy-Salló, Nagy-Surány, Komját, Verebély, Sélye, Galanta, N. Megyer, Bős, Duna Szerdahely, Győr, Tét, Csorna, Leiden, Moson, Magyaróvár, Ragendorf, Sommerein, Pozsony, Duna-Földvár, Fehéramend, Schwechat, Enzersdorf, Bec- stb., valamint Magyarország minden nagyobb és kisebb helységé s Ausztria-Magyarország összes gyógyszertáraiban.

Budapest gyógyszertárai 3 és több palaczk gyógyfü-bort is szállitanak eredeti árakon Magyarország és Ausztria minden helységébe.

Óvakodjunk az utánzatoktól:

Kérjünk határozottan 47584

Ulrich Hubert-féle gyógyfü-bort.

Fontos!

Biztos jövő.

Csendőrségi és katonai altisztek, pénzügyőrök, vasuti altisztek, posta- és tavirdaalkalmazottak; közigazgatási és birósági dijnokok figyelmébe.

Mindazok, kik bármely okból a szolgálati előre haladáshoz szükséges képesitéssel nem szerezhetek meg vagy más pályára lépve, maguknak **kedvező és állandó** állást és így **biztos jövőt** kivánnak szerezni, rendeljék meg az eppen most megjelent

GILÁNYI VASZKÓ-féle

VEZÉRKÖNYV

az általános müveltség terjesztésére

czimü könyvet, melynek segélyével bárki mindenen más könyv nélkül **magánuton** önmagát képes a polgári iskolák négy osztályának tananyagát megtanulni és abból sikeres vizsgát **tot tehet** E könyvet minden intelligensebb falusi iskolát végzett egyén sikerrel használhatja, könnyen érthető, világos, népszerü modorban tárgyalja az összes előirt tananyagot.

Tartalom:

Számtan, algebra. Egyszerü könyvvitel. Természetrajz, Természettan, Csillagászati földrajz, Mértan, Magyar nyelvtan. A magyar iskolai helyesirás, Versek, Stilisztika, Német nyelvtan, Német olvasmányok, Földrajz. Világtörténelem, Magyarország története, Földmérés, Ábrázoló geometria, Függelék: Utasitás a tanuláshoz.

A vezérkönyv ára a rendes iskolai tankönyvek árának negyedrésze **8 korona**, mely összeg előre való beküldése a munkát azonnal és bérmentve küldi a kiadóczég **Lampel R. (Wodianer F és fiai)** cs. és kir. udvari könyvkereskedés, **Budapest, VI. Andrássy-ut 21** sz.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetőség Debreczen, 31634 1903 szám.

Pályázatihirdetmény.

Felépitményi ágyazati anyag-biztositása.

Magyar királyi államvasutak debreczeni üzletvezetősége az 1904. 1905 és 1906 évekre felépitményi ágyazati anyag czéljára szolgáló s évenként mintegy 12000 m^3 mennyiségü tört kő szükségletének biztositására nyilvános pályázatot hirdet. Az üzletvezetőségnek azonban jogában áll a fent kimutatott mennyiséget 25%-al fölemelni, vagy csökkenteni és vállalkozó úgy a több etet, mint a leszállitott mennyiséget a megajánlott egységáron és mindenekelőtt az általánosan megállapitott feltételek alatt tartozik szállitani.

A megajánlott egység árba a tört kőnek vasúti kocsikba való berakása is befoglalandó.

A tört kő egyes darabjainak 5-7 centiméternyi kerek nyiláson minden irányban át kell férniök. Hat centiméternél nagyobb és 4 centiméternél kisebb kődarabok az átvételből kizáratnak. — A kőzet legyen agyaló és eléggé kemény, hogy könnyen szétzuzható ne legyen, miért is vállalkozó köteles az ajánlat beterjesztésével egyidejüleg a szállitandó tört kő mintáját is beküldeni, valamint a kőbánya fekvéséről is tájékoztató adatokat szolgáltatni.

A szerzodés és az abban foglalt szallitási feltételek az a fölirott üzletvezetőség pályafentartási és épitési osztályánál a hivatalos orakban megtekinthetők.

Az ajánlat legkésőbb 1904 év január hó 10-ik napjára, és pedig déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkari hivatalánál lesz benyujtandó.

Az a ánlat zárt boritékán, a czimzés fölött „Ajánlat 31634/903 szamuoz, felépitményhez való törtkő szállitására"-irandó.

Bánatpénzül legkésőbb 1904 év január hó 9 déli 12 óráig 180 kor. azaz ezernyolczvan korona, az üzletvezetőség debreczeni gyüjtőpénztáránál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, ezen hirdetmény számára való hivatkozással lesz elhelyezendő.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 nappal nem régibb, a névértéket meg nem haladó árfolyam 90 % szerinti értékben számittatnak készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik.

Az ajánlatban a letétet megemlitendő ugyan, de a letétről nyert elösmervény nem csatolandó.

A nyertes pályázo köteles a letett bánatpénzt a nála biztositandó mennyiség ajánlati árával számitott érték összegnek 10%-ra kiegésziteni, miről irásilag fog értesittetni.

A fentebbi feltételektől eltérő, valamint táviratilag tett, vagy a kitüzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak. Az üzletvezetőség a beérkező ajánlatok között a szabad választás jogát magának fentartja.

Debreczen, 1903 deczember hó

1782 Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijsztatik)

Nyomatott a kiadótulajdonos Magyar ujságkiadó Részvény-Társaság körforgógépein Gleitsmann E. T. czég festékével